

SALAS NOVADA ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2019-2025

PAŠREIZĒJĀS SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMS UN ANALĪZE

SATURA RĀDĪTĀJS

Izmantotie saīsinājumi	4
Ievads	5
1. Novada vispārīgais raksturojums	6
1.1. Novada vēsture	6
1.2. Novada īss apraksts	7
1.3. Novada atribūti	8
2. Apdzīvojums un iedzīvotāji	9
2.1. Lielākie novada centri	9
2.2. Apdzīvojums	10
2.3. Iedzīvotāju nacionālais sastāvs	10
2.4. Iedzīvotāju skaita dinamika	11
2.5. Dzimumu un vecuma struktūra	13
Iedzīvotāju un darba grupu viedoklis	14
3. Dabas resursi	15
3.1. Meži un lauksaimniecībā izmantojamās zemes	16
3.2. Virszemes ūdensobjekti	18
3.3. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un dižkoki	20
3.4. Ainava un reljefs	21
3.5. Derīgie izrakteņi	22
Iedzīvotāju un darba grupu viedoklis	23
4. Vide	24
4.1. Atkritumu apsaimniekošana	24
4.2. Gaisa un ūdens kvalitāte	24
4.3. Potenciāli piesārņotās vietas	25
4.4. Attīrīšanas iekārtas	25
4.5. Kapsētas	25
Iedzīvotāju un darba grupu viedoklis	26
5. Sociālie pakalpojumi	27
5.1. Veselības aprūpe	27
5.2. Sociālā aprūpe un sociālais dienests	28
5.3. Bāriņtiesa	29
5.4. Sabiedriskā drošība	30
5.5. Valsts noteiktā deinstitutionalizācijas plāna izpilde novadā	31
Iedzīvotāju un darba grupu viedoklis	32
6. Izglītība un jauniešu lietas	33
6.1. Izglītība	33
6.2. Pieaugušo izglītība	35
6.3. Jaunatnes politika	35
Iedzīvotāju un darba grupu viedoklis	37

7. Kultūra un sports.....	38
7.1. Kultūras iestādes un pašdarbības kolektīvi	38
7.2. Novada kultūras pasākumi.....	38
7.3. Bibliotēkas.....	40
7.4. Sports	40
Iedzīvotāju un darba grupu viedoklis	41
8. Nevalstiskās un reliģiskas organizācijas	42
8.1. Salas novada biedrības.....	42
8.2. Salas novada draudzes	43
Iedzīvotāju un darba grupu viedoklis	43
9. Transporta infrastruktūra	44
9.1. Autoceļi	44
9.2. Sabiedriskais transports	46
Iedzīvotāju un darba grupu viedoklis	47
10. Tehniskā infrastruktūra	48
10.1. Ūdensapgāde un kanalizācija	48
10.2. Gāzes apgāde	48
10.3. Elektroapgāde	48
10.4. Siltumapgāde	49
10.5. Mobilie sakari un internets	49
10.6. Dambji	49
10.7. Ugunsdrošība	50
10.8. Pasts	50
10.9. Būvniecība	50
Iedzīvotāju un darba grupu viedoklis	51
11. Kultūrvēsture un tūrisms	52
Iedzīvotāju un darba grupu viedoklis	54
12. Ekonomika un uzņēmējdarbība	55
12.1. Bezdarba līmenis	55
12.2. Uzņēmumu skaits.....	56
12.3. Ekonomiski aktīvie uzņēmumi.....	56
12.4. Nodarbinātība	60
12.5. Lauksaimniecība un mežsaimniecība.....	61
12.6. Pašvaldības atbalsts uzņēmējiem.....	62
Iedzīvotāju un darba grupu viedoklis	63
13. Novada pašvaldība	64
13.1. Pārvaldība un administratīvā struktūra.....	64
13.2. Novada budžets	66
13.3. Pašvaldības un novada dalība Eiropas Savienības projektos	70
Iedzīvotāju un darba grupu viedoklis	71

IZMANTOTIE SAĪSINĀJUMI

AS	Akciju sabiedrība
CSP	Centrālā statistikas pārvalde
CSDD	Ceļu satiksmes drošības direkcija
ES	Eiropas Savienība
ERAF	Eiropas reģionālās attīstības fonds
ESF	Eiropas Sociālais fonds
ELFLA	Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai
ĢAC	Ģimenes atbalsta centrs
Ha	Hektārs
HES	Hidroelektrostacija
IK	Individuālais komersants
Km	Kilometri
KAC	Klientu apkalpošanas centrs
LR	Latvijas Republika
MK	Ministru Kabinets
NACE	Saimniecisko darbību statistiskā klasifikācija
NVO	Nevalstiskā organizācija
NVA	Nodarbinātības valsts aģentūra
RAIM	Reģionālās attīstības indikatoru modulis
SIA	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību
VSAA	Valsts Sociālās apdrošināšanas aģentūra
VRAA	Valsts Reģionālās attīstības aģentūra
VARAM	Valsts aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
VZD	Valsts Zemes dienests
ZS	Zemnieku saimniecība
VPM	Vienotais platību maksājums
MLAM	Mazo lauksaimnieku atbalsta maksājums
LAD	Lauku atbalsta dienests
SPKC	Slimību profilakses un kontroles centrs
DAP	Dabas aizsardzības pārvalde
ZMNĪ	Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi
VKPAI	Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija
NAI	Notekūdeņu attīrīšanas iekārtas

IEVADS

Salas novada dome ar 2018.gadā 22.februāra domes sēdes lēmumu Nr.59 uzsāka Attīstības programmas 2019. – 2025. gadam izstrādi.

Salas novada attīstības programma 2019. – 2025. gadam izstrādāta, pamatojoties uz likumu par “Par pašvaldībām”, 2014. gada 14. oktobra Ministru kabineta noteikumiem Nr.628 “Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem”, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (VARAM) dokumentiem “Metodiskie ieteikumi attīstības programmu izstrādei reģionālā un vietējā līmenī” (03.12.2014.) un “Nozaru politiku vadlīnijas pašvaldībām” (07.10.2014.).

Izstrādājot Attīstības programmu, ir ņemta vērā Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2030.gadam, Nacionālais attīstības plāns, kā arī Zemgales plānošanas reģiona spēkā esošie teritorijas attīstības plānošanas dokumenti.

Attīstības programma sastāv no trijiem sējumiem:

- **Esošās situācijas raksturojums un analīze;**
- Stratēģiskā daļa;
- Rīcības plāns un investīciju plāns.

Sējums „Esošās situācijas raksturojums un analīze” satur Salas novada resursu apkopojumu, to perspektīvās izmantošanas iespēju analīzi, vajadzības. Raksturojumā izmantoti publiski pieejamie dati no 2012. līdz 2018.gadam, kas visprecīzāk raksturo novada situāciju 7 gadu griezumā, kā arī salīdzinājumu ar iepriekš apstiprinātās Attīstības programmas 2011-2018 datiem. Attīstības programmu papildina iedzīvotāju viedokļi un vēlmju apkopojums.

Attīstības programmas 2019.-2025.gadam izstrādes procesā tika veikta iedzīvotāju aptauja par novada aktuālajiem jautājumiem, tādiem kā infrastruktūra, izglītība, pakalpojumu sfēra, labklājības jautājumi u.c. tēmas, tādā veidā noskaidrojot iedzīvotāju viedokli un iekļaujot atbildi pamatvirzienus katras nodaļas beigās. Tāpat Attīstības programmas ietvaros tika organizēta darba grupas sanāksme, kurā piedalījās Salas novadā dzīvojošie dažādu profesiju pārstāvji. Sanāksmes rezultātā tika noskaidroti galvenie novada attīstībā uzlabojamie virzieni un priekšlikumi veiksmīgākai to realizācijai, kas arī ir iekļauti katras nodaļas beigās. Iedzīvotāju aptaujas pilnie rezultāti ir apkopoti atsevišķā pielikumā, kas ir pievienots Attīstības programmai.

1. NOVADA VISPĀRĪGAIS RAKSTUROJUMS

1.1. NOVADA VĒSTURE

Salas novads atrodas pie Daugavas, kas no senatnes ir bijis nozīmīgs ūdensceļš un apkārtesošo teritoriju attīstības veicinātājs. Arheoloģiskajos izrakumos iegūtie dati liecina, ka pirmās seno baltu apmetnes šajā apvidū tiek datētas ar 9.gadsmitu pirms mūsu ēras, savukārt, sākot ar mūsu ēras 1.gadsmitu, teritoriju ap tagadējo Sēlpils pilskalnu sāka apdzīvot sēļi.

Sēlpils nosaukums (Castrum Selonum) pirmo reizi minēts 1208.gadā Indriķa hronikā. Mūra pils gandrīz divus gadsimtus sargāja Livonijas ordeņa teritoriju no sirotājiem, kamēr 16.gadsimta vidū to izpostīja Ivana Bargā karaspēks. Pēc pils atjaunošanas Sēlpils un blakus esošais ciems kļuva par tagadējās Augšzemes pārvaldes centru ar pilsētas tiesībām un turpināja strauju attīstību, taču šo procesu pārtrauca Ziemeļu karš (1700-1721), kura laikā zviedru karaspēks uzspīdzināja pili un nodedzināja pilsētu. Desmit gadus vēlāk pavasara plūdi gandrīz pilnībā nopostīja Biržu ciema ēkas, nodarot ievērojamus zaudējumus vietējām manufaktūrām un rūpniecības attīstībai.

Attēls 1. 1. 1. Sēlpils baznīca un pilsdrupas, 1911.gada atklātne¹

Nopietnu postu Salas un Sēlpils pagastiem nodarīja Pirmais Pasaules karš (1914-1918), iznīcinot lielāko daļu māsaimniecību un liekot lielam iedzīvotāju skaitam doties bēgļu gaitās. Arī Otrais Pasaules karš (1940-1945) un tam sekojošas represijas būtiski izmainīja iedzīvotāju daudzumu un vēsturisko piederību novadam.

¹ Zudusī Latvija, <http://www.zudusilatvija.lv>

1.2. NOVADA ĪSS APRAKSTS

Novada izveide: Salas novads izveidojās teritoriālas reformas rezultātā 2009.gada 1.jūlijā, apvienojot Salas un Sēlpils pagastus.

Novada platība: Salas novada platība ir 317,12 km², ko veido Salas pagasts (196,4 km²) un Sēlpils pagasts (121,7 km²).

Atrašanās vieta: Salas novads atrodas Sēlijas ziemeļos un ietilpst Zemgales plānošanas reģionā.

Robežas: Salas novads robežojas ar pieciem novadiem – Pļaviņu, Krustpils, Jēkabpils, Viesītes un Jaunjelgavas, kā arī ar Jēkabpils pilsētu, savukārt novada ziemeļu daļa robežojas ar Daugavas upi. Salas novads teritoriāli ir viens no mazākajiem novadiem Zemgales plānošanas reģionā.

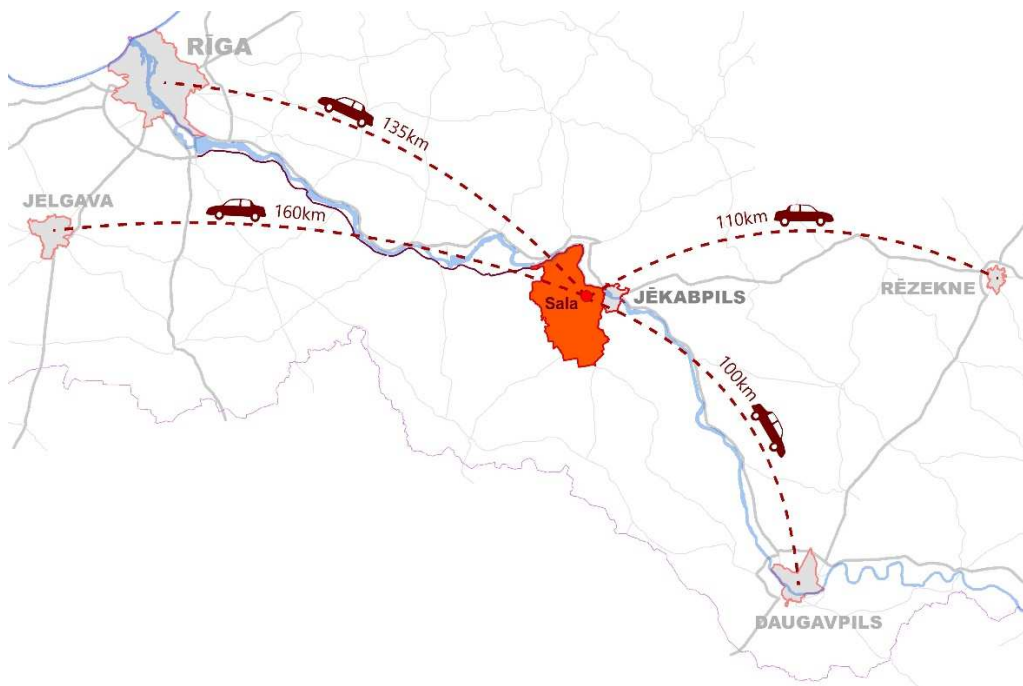
Administratīvais centrs: Salas ciems.

Apdzīvojuma struktūra: Salas novadā atrodas septiņi ciemi – Salas, Ošānu, Biržu, Gravānu, Sēlijas, Sēlpils un Līkumu ciems.

Iedzīvotāju skaits (uz 2018.gada janvāri): 3741 cilvēki²

Sasniedzamība un attālumi. Novadu šķērso trīs valsts reģionālie autoceļi: P76 (Aizkraukle - Jēkabpils), P75 (Viesīte – Jēkabpils) un P72 (Birži – Ilūkste), kā arī tranzīta dzelzceļa līnija (Jelgava – Krustpils). Attālums no novada centra – Salas ciema līdz Rīgai ir 125 km, savukārt līdz netālu esošajai Jēkabpilij – 8 km.

Salas novada teritorijas attīstības indekss 2016.gadā ir -0,241, ierindojoties 61.vietā starp visiem 110 novadiem.³

² Avots: RAIM

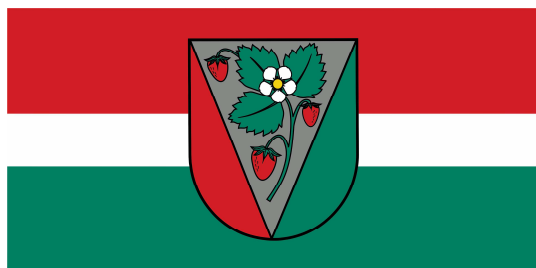
³ Avots: VRAA

Attēls 1.2.1. Salas novads Latvijas mērogā**1.3. NOVADA ATRIBŪTI**

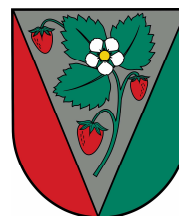
Logotips. Novada logotips ir izveidots 2015.gadā, tā autore ir māksliniece Jolanta Ābele. Logotips ir veidots novada karoga krāsās un simbolizē Daugavas upes plūdumu.

Attēls 1.3.1. Salas novada logotips⁴

Karogs. Salas novada karogs ir radīts 2016.gadā. Tā krāsas raksturo seno sēļu tautas ētiskos un etniskos pamatprincipus – karmīnsarkanā ir asiņu, baltā kultūras un gara vērtību, bet zaļā – zemes un zemniecības krāsa. Autore: Jolanta Ābele.

Attēls 1.3.2. Salas novada karogs⁵

Ģerbonis. Salas novada ģerbonis ir izveidots 2012.gadā. Tā simboliskā nozīme ir ikvienam novada iedzīvotājam uzdiedēt un nest augļus sev, savai ģimenei un sabiedrībai. Autori: Jolanta Ābele, Ervīns Apinis.

Attēls 1.3.3. Salas novada ģerbonis⁶

⁴ Salas novada mājaslapa, www.salasnovads.lv

⁵ Salas novada mājaslapa, www.salasnovads.lv

⁶ Salas novada mājaslapa, www.salasnovads.lv

2. APDZĪVOJUMS UN IEDZĪVOTĀJI

2.1. LIELĀKIE NOVADA CENTRI

Salas novadu veido septiņi ciemi, no kuriem Salas, Ošānu, Biržu un Gravānu ciems atrodas Salas pagastā, savukārt Sēlijas, Sēlpils un Līkumu ciems – Sēlpils pagastā.

Salas ciems ir lielākais novada ciems, kur atrodas arī novada administratīvais centrs. Ciemu šķērso valsts reģionālais autoceļš P76 Aizkraukle – Jēkabpils. Ciema apbūvi veido sabiedriskās ēkas – pašvaldība, kultūras nams, vidusskola, sporta zāle, bērnudārzs un bijušā peldbaseina ēka. Centra apbūvē ir izvietotas divu un trīs stāvu ēkas; tā dienviddaļā atrodas privātmāju apbūve, savukārt ziemeļu un austrumu daļā pie Susējas upes ir izvietota ražošanas un tehniskā apbūve.

Iedzīvotāju skaits (01.2018.)	1484
Tirdzniecības vietas	2 pārtikas veikali, kafējnīca, degvielas uzpildes stacija, autoserviss, u.c.
Sabiedriskais transports	„Jēkabpils autobusu parks” regulārie reisi
Izglītības iestādes	Salas vidusskola, PII „Ābelīte”
Veselības aprūpe	Aptieka, ģimenes ārsts, kosmētiskie pakalpojumi

Biržu ciems ir otrs lielākais novada ciems. Biržu ciemu šķērso valsts reģionālais autoceļš P75 Jēkabpils – Nereta, bet gar tā rietumu robežu tek Podvāzas upe. Ciema apbūve pārsvarā izvietota pie autoceļa un tajā dominē pamatskolas ēkas, kā arī tautas nams un baznīca. Ciema rietumu un austrumu daļā vēsturiski ir veidojusies ražošanas apbūve.

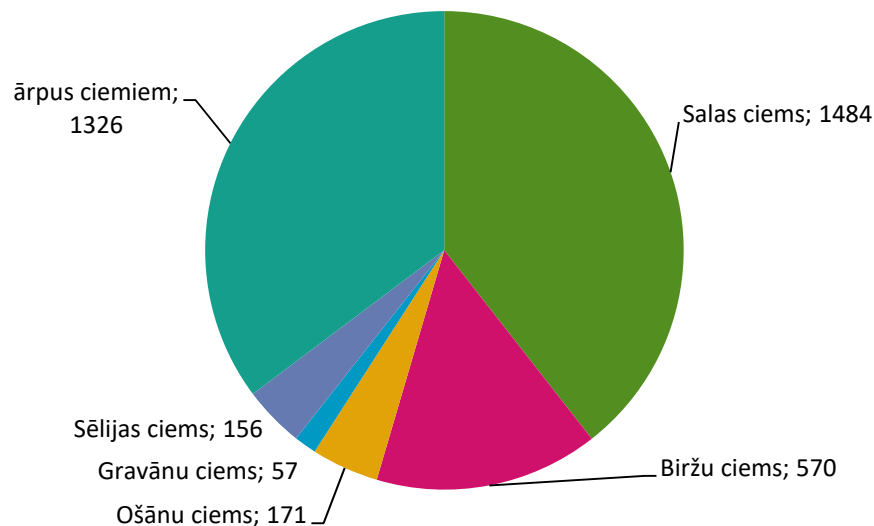
Iedzīvotāju skaits (01.2018.)	570
Tirdzniecības vietas	Veikals, degvielas uzpildes stacija,
Sabiedriskais transports	„Jēkabpils autobusu parks” regulārie reisi
Izglītības iestādes	Biržu pamatskola ar pirmsskolas izglītības grupām (no 2 g.v.)
Veselības aprūpe	Ģimenes ārsts

Sēlijas ciems ir trešā apdzīvotā vieta Salas novadā, un tas atrodas novada ziemeļrietumu daļā pie valsts reģionālā autoceļa P76 Aizkraukle – Jēkabpils. Ciema apbūvi veido kultūras nama ēka, kurā atrodas pagasta pārvalde un bibliotēka, kā arī darījumu objektu apbūve, trīs daudzdzīvokļu ēkas, ražošanas un tehniskās ēkas.

Iedzīvotāju skaits (01.2018.)	156
Tirdzniecības vietas	Veikals
Sabiedriskais transports	„Jēkabpils autobusu parks” regulārie reisi
Izglītības iestādes	-
Veselības aprūpe	Aptieka, ģimenes ārsts

2.2. APDZĪVOJUMS

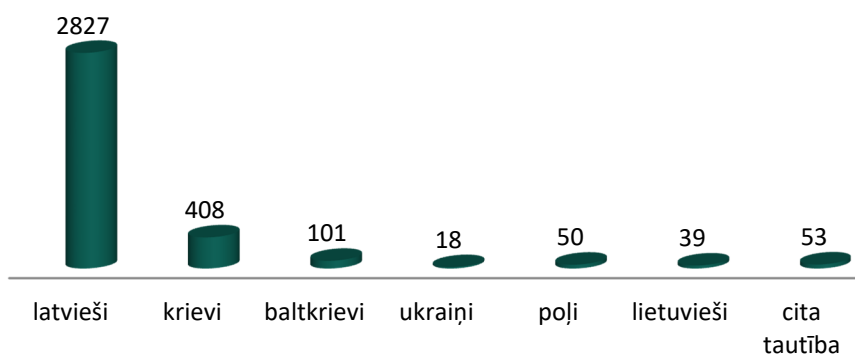
Lielākā daļa novada iedzīvotāju izvēlas dzīvot Salas ciemā, kas izskaidrojams ar ērto infrastruktūras izvietojumu un Jēkabpils tuvumu, līdz ar to tiek nodrošinātas labākas darba iespējas un pieejams plašāks pakalpojumu klāsts.

Attēls 2.2.1. Iedzīvotāju sadalījums (cilv.) Salas novadā 2017.gadā⁷

2.3. IEDZĪVOTĀJU NACIONĀLAIS SASTĀVS

Pēc pašvaldības sniegtajiem datiem, 2017.gadā Salas novadā dzīvoja 3263 jeb 93% Latvijas valsts pilsoņu, kas ir mazāk nekā 2011.gadā, kad valsts pilsoņu skaits novadā bija 3483 iedzīvotāji jeb 94%. Vislielākā pārstāvētā tautība novadā ir latvieši (80,9%), tai seko krievi (11,7%), baltkrievi (2,9%), poļi (1,4%), lietuvieši (1,1%), ukraiņi (0,5%) un citas tautības (1,5%), **skatīt attēlu 2.3.1.**

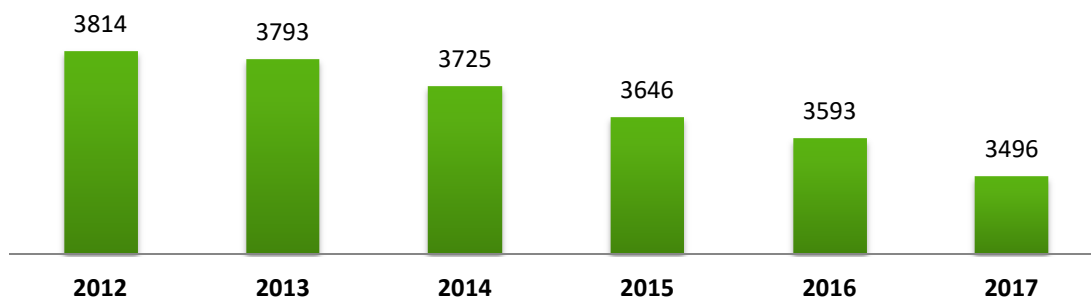
Attēls 2.3.1. Pārstāvēto tautību sadalījums Salas novadā 2017.gadā⁸

⁷ Salas novada pašvaldības dati, 2017

⁸ Avots: CSP, 2017

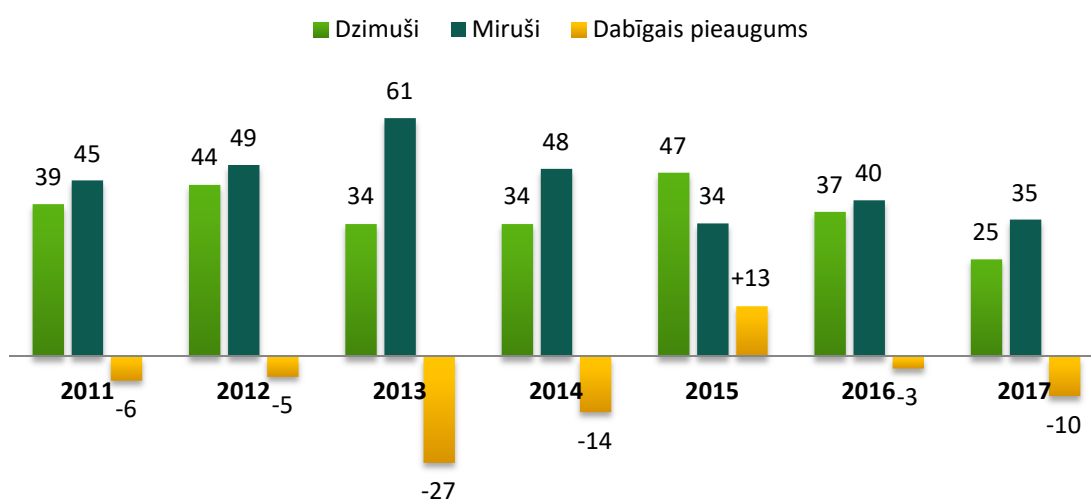
2.4. IEDZĪVOTĀJU SKAITA DINAMIKA

Uz 2018.gada janvāri Salas novadā savu dzīvesvietu bija deklarējuši 3741 cilvēki. Kā liecina Centrālās statistikas pārvaldes apkopotie dati, Salas novadā, tāpat kā visā Latvijā, laikposmā no 2012. līdz 2017.gadam ir novērojams iedzīvotāju skaita kritums. Kopumā minētajā laika periodā iedzīvotāju skaits novadā ir samazinājies par 318 cilvēkiem.

Attēls 2.4.1. Iedzīvotāju skaits Salas novadā no 2012.-2017.g.⁹

Pēc Centrālās statistikas pārvaldes datiem, no 2011.gada līdz 2017.gadam Salas novadā iedzīvotāju mirstība pārsniedza dzimstību, līdz ar to dabīgais pieaugums bija negatīvs, izņemot 2015.gadā, kad dzimušo skaits pārsniedza mirušo skaitu (*skatīt attēlu 2.4.2.*).

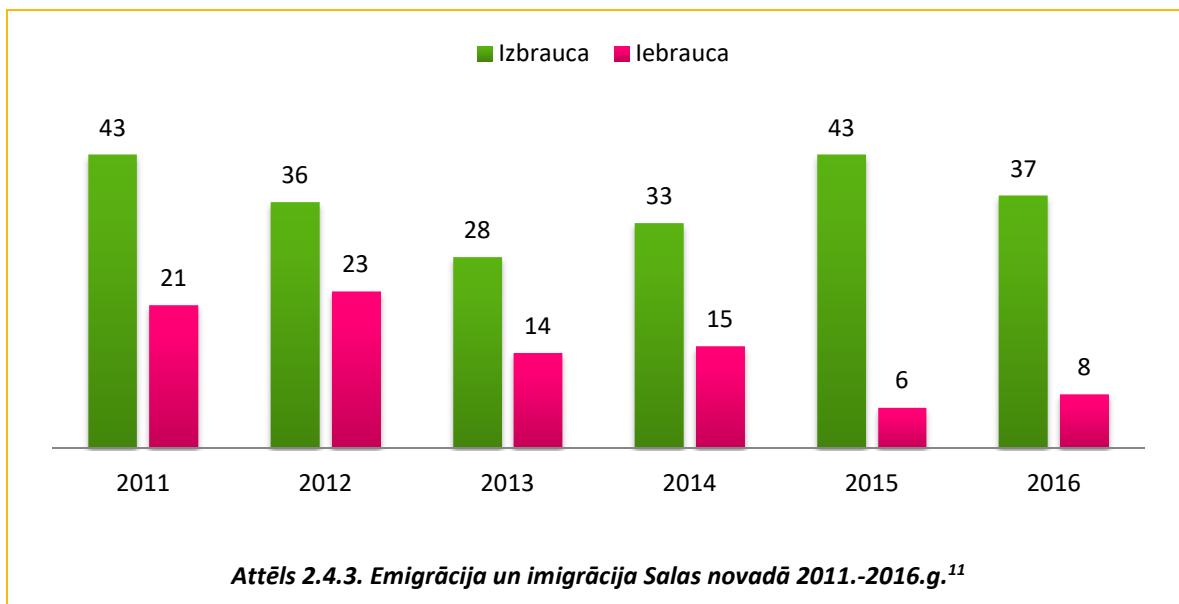

Attēls 2.4.2. Dzimušo un mirušo skaits Salas novadā no 2011.-2017.gadam¹⁰

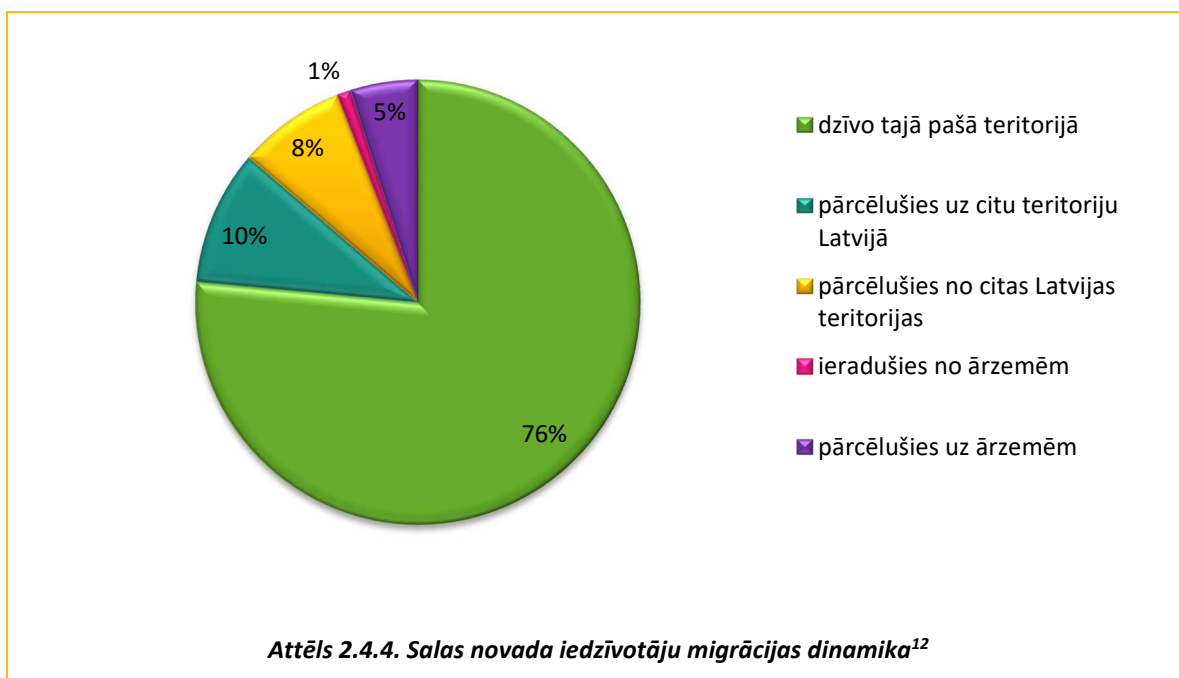
⁹ Avots: CSP

¹⁰ Avots: CSP, Salas novada dome

Tāpat laikposmā no 2011. līdz 2016.gadam Salas novadā izbraukušo iedzīvotāju skaits pārsniedza iebruukušo skaitu. Kopumā minētajā laika periodā no novada uz citu dzīvesvietu pārcēlās 220 iedzīvotāji, savukārt uz dzīvi Salas novadā apmetās 87 iedzīvotāji.

Saskaņā ar Centrālās statistikas pārvaldes datiem, iedzīvotāju migrācijas dinamika laikposmā no 2011. līdz 2016.gadam parāda, ka visvairāk izbraukušo cilvēku ir pārcēlušies uz citām Latvijas apdzīvotām vietām (10%), un uz pusi mazāk (5%) ir aizbraukuši dzīvot ārpus Latvijas teritorijas.

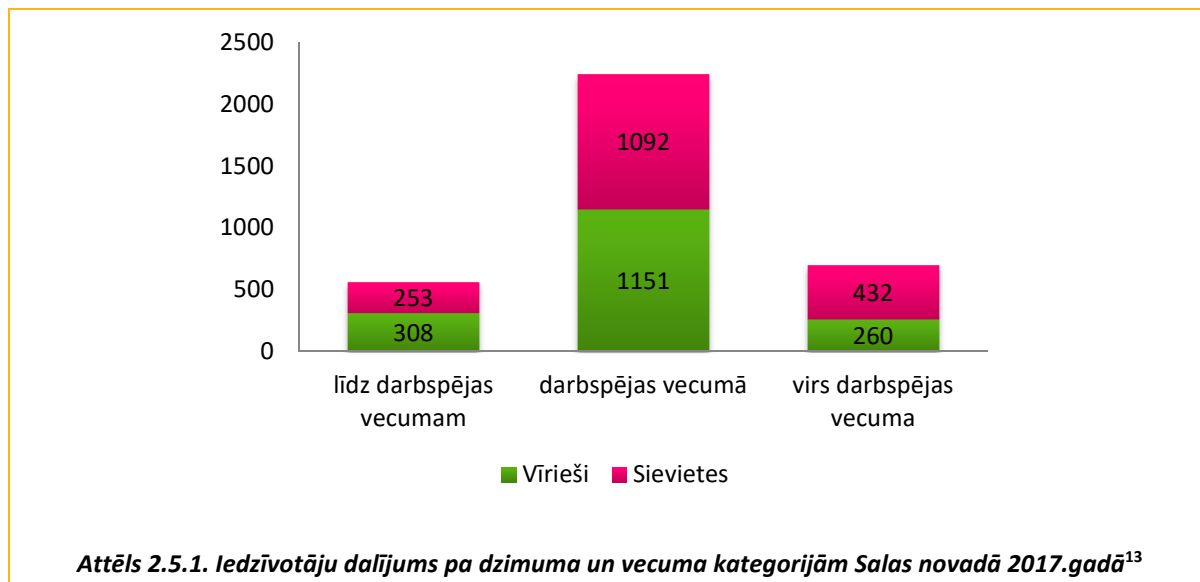

¹¹ Avots: CSP

¹² Avots: CSP

2.5.DZIMUMU UN VECUMA STRUKTŪRA

Salas novadā uz 2017.gada janvāri dzīvoja 1719 vīrieši un 1777 sievietes, kas ir salīdzinoši neliels sieviešu skaita pārkums. Līdz darbības vecumam un darbības vecumā vīriešu skaits pārsniedz sieviešu skaitu 84,9% pret 75,5%, savukārt virs darbības vecuma, līdzīgi kā visā Latvijā, sieviešu īpatsvars ir lielāks (attiecīgi 24,35% pret 15,1%). Kopumā darbības vecumā uz 2017.gada janvāri bija 2243 iedzīvotāji, kas ir 64,2% no visiem novada iedzīvotājiem (*skatīt attēlu 2.5.1.*).

Vidējais iedzīvotāju vecums Salas novadā 2017.gadā bija 41,4 gadi. Tas ir audzis, ja salīdzina ar iepriekšējā perioda Attīstības programmā norādīto, kur 2011.gadā vidējais vecums ir norādīts 39,4 gadi.

Salas novada demogrāfiskā slodze jeb darbības vecumu nesasniegušo un pārsniegušo personu skaits attiecībā pret personu skaitu darbības vecumā 2017.gadā bija 559 uz 1000. Tas ir mazāks nekā kaimiņu novados – Jaunjelgavas (589) un Pļaviņu (631), taču lielāks, nekā Viesītes novadā (436).¹⁴

Balstoties uz iepriekšējās Salas novada Attīstības programmas 2011-2019 datiem, ir novērojama stabila iedzīvotāju skaita samazināšanās Salas novadā. Ja iepriekšējā periodā sākumā (2011.gadā) novadā bija deklarēti 4352 cilvēki¹⁵, tad jauna perioda sākumā (2017.gadā) tie bija 3496 cilvēki, kas ir par gandrīz 20% mazāk, nekā iepriekš. Tas ir raksturojams ar zemu dzimstības līmeni un izbraukušo skaita palielināšanos, kas lielākā vai mazākā mērā skar visus Latvijas novadus un pilsētas.

Nacionālais sastāvs ir palicis tuvu iepriekšējā perioda norādītajam – latviešu tautībai novadā ir saglabājis būtisks īpatsvars (2011.gadā - 80%; 2017.gadā - 80%), pārējām tautībām vērojamas nelielas procentuālas izmaiņas.

¹³ Avots: CSP

¹⁴ Avots: CSP

¹⁵ Salas novada Attīstības programma 2012.-2018.

Ir nedaudz samazinājies iedzīvotāju skaits darbspējas vecumā – 2011.gadā - 68,4%, 2017.gadā – 64,2%. Līdz ar darbspējīgo iedzīvotāju skaita samazināšanos novadā ir audzis arī demogrāfiskās slodzes indekss: 2011.gadā tas bija 530 uz 1000, savukārt 2017.gadā – 559 uz 1000.

IEDZĪVOTĀJU UN DARBA GRUPU VIEDOKLIS

APDZĪVOJUMS UN IEDZĪVOTĀJI

VĀJĀS PUSES / RISKI	STIPRĀS PUSES / IESPĒJAS
Dzimstības samazināšanās	Simbolu radīšana novada atpazīstamībai
Izbraukušo skaita palielināšanās	Spēcīgs kultūrvēsturiskais mantojums
Sabiedrības novecošanās	Atsaucīgie iedzīvotāji un uzņēmēji
Nepieciešamo pakalpojumu trūkums novadā	
Mazo ciemu iztukšošanās	

IESPĒJAS

Dzīvojamā fonda nodrošināšana jaunām ģimenēm un iedzīvotājiem, kas strādā Jēkabpilī, bet dzīvot vēlas ārpus pilsētas.

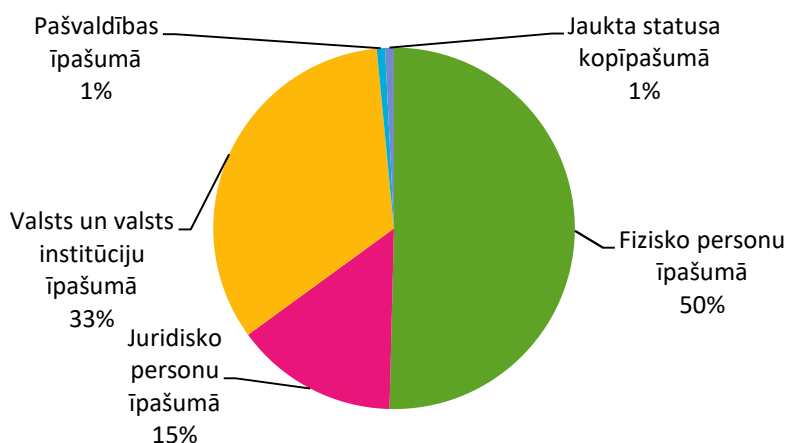
3. DABAS RESURSI

Pēc Valsts zemes dienesta datiem, Salas novada teritorijas kopplatība 2018.gada 1.janvārī bija 31728 ha. Salas novada lielākais dabas resurss ir lauksaimniecības zeme, kas aizņem vairāk kā pusi no novada teritorijas. Lielas platības jeb 41% no novada teritorijas aizņem mežsaimniecībā izmantojamā zeme. Novadā atrodas vairāki ūdensobjekti, Daugava ir lielākais ūdensobjekts novadā un aizņem vairāk kā pusi no visu ūdensobjektu platības, **skatīt attēlu 3.1.**

Zemes izmantošanas veids	Platība (ha)	Platība (%)
Lauksaimniecības zeme	16186,0	54,99
Mežsaimniecības zeme un īpaši aizsargājamās dabas teritorijas	12267,6	41,68
Ūdens objektu zeme	166,4	0,57
Derīgo izrakteņu ieguves teritorijas	341,2	1,16
Dabas pamatnes un rekreācijas nozīmes zeme	23,3	0,08
Individuālo dzīvojamo māju apbūves zeme	36,6	0,12
Daudzdzīvokļu māju apbūves zeme	28,5	0,10
Komerccarbības objektu apbūves zeme	2,9	0,01
Sabiedriskas nozīmes objektu apbūves zeme	91,1	0,31
Ražošanas objektu apbūves zeme	131,6	0,45
Satiksmes infrastruktūras objektu apbūves zeme	136,5	0,46
Inženiertehniskās apgādes tīklu un objektu apbūves zeme	22,7	0,08

Attēls 3.1. Salas novada teritorijas sadalījums pēc nekustamā īpašuma lietošanas mērķu grupas¹⁶

Vairāk nekā puse jeb 51% (14833,3 ha) no novada zemes kopplatības atrodas fizisko personu īpašumā. Juridisko personu īpašumā atrodas 15% (4295,7 ha) no zemes kopplatības. Valsts un valsts institūciju īpašumā atrodas 33% (9854 ha) no zemes kopplatības, savukārt jaukta statusa kopīpašumā atrodas 1% (237,3 ha). Pašvaldībai īpašumā atrodas 213,6 ha zemes jeb 1%. Pašvaldībai piekritīgā zeme sastāda 745,3 ha zemes kopplatības (**skatīt attēlu 3.2.**).

Attēls 3.2. Teritoriju sadalījums pēc īpašuma piederības¹⁷

¹⁶ Avots: VZD, 2017

¹⁷ Avots: VZD, 2017

3.1.MEŽI UN LAUKSAIMNIECĪBĀ IZMANTOJAMĀS ZEMES

Mežu faktiskās teritorijas Salas novadā aizņem 15372 ha¹⁸. Visbiežāk sastopamās koku sugas ir priede, bērzs, apse un baltalksnis. Alksnāji izveidojušies atsevišķās vietās gar mazo upīšu krastiem, purvu un mežu malās. Visblīvākais mežu pārklājums novadā ir rietumu un dienvidrietumu daļā pie Alunānu, Rožu un Gargrodes purviem.

Salas novadā lauksaimniecībā izmantojamās zemes aizņem 9893 ha.¹⁹ Bagātīgākās un lielākas lauksaimniecības zemes ir Salas pagastā, novada austrumu un dienvidaustrumu daļā. Lielākā daļa no lauksaimniecības zemēm ir meliorētas. 2018. gada sākumā meliorēto novada teritoriju platība Salas un Sēlpils pagastos bija 6549 ha.²⁰ Lielākoties meliorācija daudzviet veikta vairāk kā pirms 25 gadiem līdz ar to daļā meliorācijas sistēmu pilnībā nepilda savas funkcijas. Saskaņā ar Ministru Kabineta noteikumiem²¹ Salas pagastā pie Ošāniem atrodas lauksaimniecības polderis – Vēžu polderis.

Lauku atbalsta dienesta dati par deklarēto kultūraugu veidiem un platībām 2017.gadā liecina, ka vislielāks lauksaimniecības zemju hektāru skaits Salas novadā tiek izmantots ilggadīgo zālāju audzēšanai (30,33%). Tāpat lielu daļu aizņem vasaras un ziemas kvieši (27,82%), kā arī papuve (8,95%), ko audzē lopu barošanai (**skatīt attēlu 3.1.1.**).

Deklarētie kultūraugi Salas novadā, 2017.gads	Platība (ha)
Ilggadīgie zālāji	1993,48
Kvieši, ziemas	1039,8
Kvieši, vasaras	788,63
Papuve	587,91
Auzas	488,36
Griķi	361,47
Rapsis, vasaras	285,5
Mieži, vasaras	179,15
Zirņi	176,97
Lauka pupas	160,12
Rudzi	156,9
Rapsis, ziemas	88,18
Sarkanais āboliņš	49,35
Citur neminēta kukurūza	44,54
Dažādi kultūraugi nelielā aramzemes platībā vai vairāki kultūraugi audzēti vienlaidus laukā, ja katrs no kultūraugiem attiecīgajā laukā aizņem mazāk par 0,3 ha	35,47
Ķimene	21,1
Kartupeļi, kas citur nav minēti	20,51
Auzas ar stiebrzāļu pasēju	17,01
Mieži vasaras ar stiebrzāļu pasēju	13,57
Augļu koki un ogulāji (izņemot zemenes)	10,14
Ābeles	9,51
Tritikāle, ziemas	8,32
Sinepe	8,11
Lucerna	7,07

¹⁸ Avots: VZD, 2018

¹⁹ Avots: VZD, 2018

²⁰ Avots: ZMNĪ, 2018

²¹ MK noteikumi Nr.291 (28.05.2013.) „Noteikumi par nacionālas nozīmes lauksaimniecības teritorijām”

Tritikāle, vasaras	4,45
Zemenes	4
Dārzeni, ja vienlaidus platībā augošas BSA atbalsttiesīgās dārzeņu kultūraugu sugas katra aizņem mazāk par 0,3 ha un kopējā saimniecības aramzemes platība nav lielāka par 10 ha	2,67
Ripsis, vasaras	2,6
Mieži, ziemas	1,6
Citi kultivēti nektāraugi (ežziēde, biškrēsliņš, pūķgalve, melisa, daglītis, dedestiņa, kaķumētra)	1,53
Avenes	1,5
Citur neminēti ilggadīgie stādījumi	0,97
Krūmmellenes (zīlenes)	0,58
Facēlija	0,44
Upenes	0,31

Attēls 3.1.1. Deklarēto kultūraugu platību apjoms (ha) Salas novadā 2017.gadā²²

Saskaņā ar Lauku atbalsta dienesta sniegto informāciju, Salas novadā 2017.gadā 6967,8 ha jeb 41% no lauksaimniecībā izmantojamās zemes tiek iesniegti pieteikumi Eiropas Savienības platību maksājumiem, kas liecina par lauksaimniecības zemes atbildīgu izmantošanu saskaņā ar ES direktīvām (**skatīt attēlu 3.1.2.**).

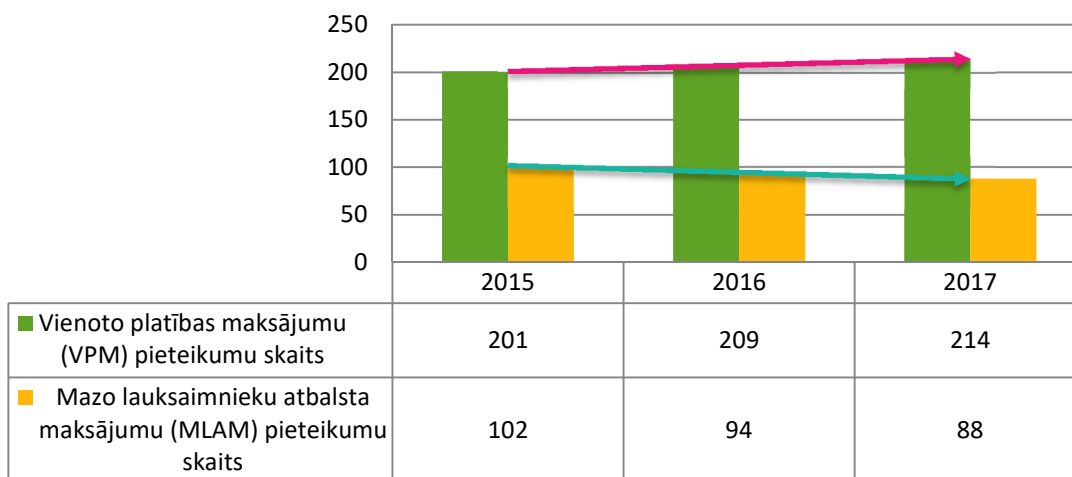
Novads	Pagasts	Vienotais platību maksājums		Mazo lauksaimnieku atbalsta maksājums	
		Iesniegumu skaits (gab)	Deklararētā platība (ha)	Iesniegumu skaits (gab)	Deklararētā platība (ha)
Salas novads	Salas pagasts	102	3645,65	35	94,4
	Sēlpils pagasts	112	3092,89	53	134,86
KOPĀ		214	6738,54	88	229,26

Attēls 3.1.2. Pieteikumu skaits un deklarētā platība Vienotajam platību maksājumam un Mazo lauksaimnieku atbalsta maksājumam Salas novadā dalījumā pa pagastiem 2017.gadā²³

Analizējot Vienotā platību maksājuma (VPM) un Mazo lauksaimnieku atbalsta maksājuma (MLAM) pieteikumu skaitu laika periodā no 2015.-2017.g., ir vērojams VPM kāpums par 13 iesniegtajiem pieteikumiem, savukārt MLAM skaits ir par 14 pieteikumiem samazinājies (**skatīt attēlu 3.1.3.**).

²² Avots: LAD

²³ Avots: LAD

Attēls 3.1.3. VPL un MLAM pieteikumu dinamika Salas novadā 2015.-2017.g.²⁴

3.2.VIRSZEMES ŪDENSOBJEKTI

Virszemes ūdensobjekti Salas novadā aizņem 1414,7 ha. Salas novads atrodas Daugavas lielbaseinā un Ziemeļsusējas baseinā. Daugava veido novada ziemeļu robežu aptuveni 29 km garumā, tās platums šajā posmā brīžiem sasniedz līdz pat 700 metriem. Pārējās lielās upes ir Ziemeļsusēja, Saka un Piksteres upe.

Ziemeļsusējas garums novadā ir ~19 km, tā lejtece ir taisnota, īpaši pie Piestiņas ietekas, kur veikti meliorācijas darbi. Tās straumes ātrumu ietekmē Sankaļu HES. Upe tek no novada dienvidiem uz ziemeļiem un ietek Sakas upē. Sakas upe ~7,5 km garumā ir Daugavas atzars pie Jēkabpils. Pavasaros Sakas upei ir svarīga nozīme ledus sastrēgumu mazināšanā, kad lejpus Jēkabpilij ir izveidojušies ledus krāvumi pie Zelķu tilta.

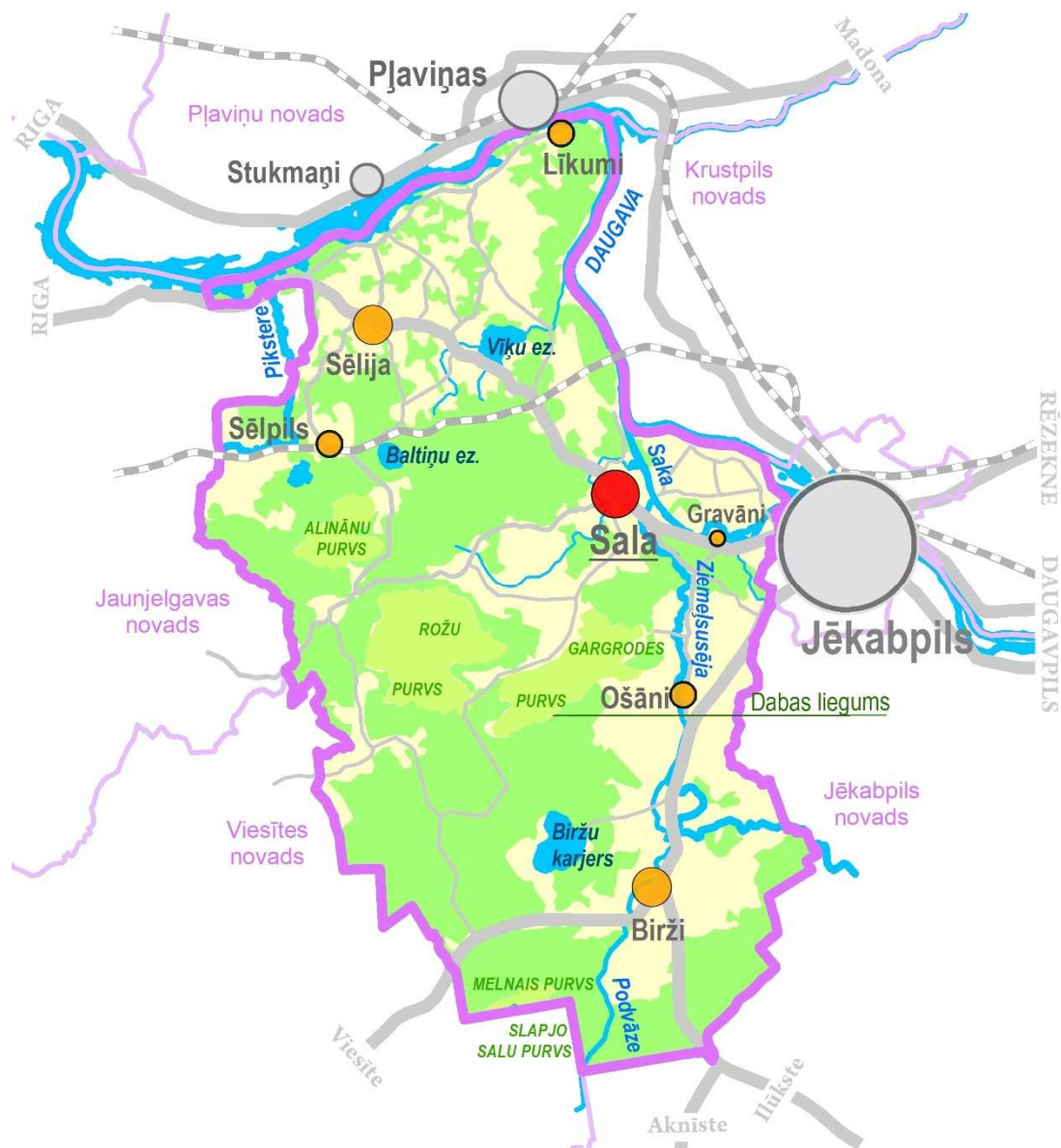
Piksteres upe tek pa novada rietumu robežu ~10 km garumā, tā sākas no Piksteres ezera blakus esošajā Viesītes novadā un ietek Daugavā.

Salas novadā ir arī daudz mazāku upju. Podvāze, Vīpīte, Piestiņa, Melnupīte un Zambrānu grāvis, kas ir pietekas Ziemeļsusējas upei. Pelīte un Rudzaite ir pietekas Sakas upei. Netālu no Sēlijas Vīķezērā ietek divas upes, Akmeņupīte un meliorācijas rezultātā pārraktā un iztaisnotā 15 km garā Vīķupīte. No ezera iztek Pūķupīte, kas pēc 2,7 km ietek Daugavā. Pie Sēlpils no Baltiņu ezera iztek 4 km garā Baltiņupīte, kas ietek Piksteres upē. Pie novada rietumu robežas blakus Ošānu purvam no mazā Paslavīšu ezera iztek ~7km garā Melnupīte.

Novadā ir četri ezeri - Vīķu ezers, Baltiņu ezers, Paslavītis un Lelīšu ezers. Vislielākais ir Vīķezers netālu no Sēlijas, kura platība 85,4 ha, bet otrs lielākais ezers ir Baltiņu ezers pie Sēlpils ar platību 32,7 ha. Abi ezeri ir bagāti ar sapropeli. Pārējie ezeri ir nelieli. Paslavītis, kura platība ir 1,1 ha, atrodas pie novada rietumu robežas netālu no Arbināniem. Lelīšu ezers ir 1 ha liels un atrodas novada dienvidos pie Jēkabpils novada robežas.

²⁴ Avots: LAD

Pie mākslīgi veidotajiem ūdensobjektiem var pieskaitīt Biržu karjeru ar aptuveno spoguļa laukumu 116 ha, kas bijis dolomīta ieguves karjers. Ūdenskrātuvē ir trīs salas un noteka uz Piestiņu. Otrā mākslīgi veidotā ūdenskrātuve ir Biržu dzirnavu dīķis ar platību 8 ha, kam cauri tek Podvāzes upe.

Attēls 3.2.1. Salas novada upes un ezeri

3.3. ĪPAŠI AIZSARGĀJAMĀS DABAS TERITORIJAS UN DIŽKOKI

Salas novadā atrodas četras īpaši aizsargājamās dabas teritorijas jeb *Natura 2000* teritorijas: Rožu purvs, Gargrodes purvs, Melnais purvs un Slapjo salu purvs.

Rožu purvs atrodas novada vidusdaļā pie rietumu robežas un tas ir augstais purvs ar platību 1010,1 ha. Purvā sastopami dažādi ES biotopu direktīvas biotopi, retas bezmugurkaulnieku sugas, purvu iecienījuši arī bridējputni.

Gargrodes purvs atrodas uz austrumiem no Rožu purva. Tas ir augstais purvs ar platību 683 ha. Purva ziemeļaustrumu daļā notiek kūdras ieguve. Purvā arī ir sastopami ES biotopu direktīvas biotopi. Purvā ligzdo daudz aizsargājamo putnu sugu, kā arī ir divi putnu mikroliegumi.

Melnais purvs ir vismazākā īpaši aizsargājamās dabas teritorija novadā ar platību 151 ha un atrodas novada dienvidu daļā. Purvā sastopamas dažādas aizsargājamas putnu sugas.

Slapjo salu purvs ir augstais purvs un ir vislielākais no iepriekš pieminētajiem, tā platība ir 1052ha, bet daļa no purva atrodas Viesītes novadā. Purvā arī sastopamas dažādas aizsargājamas augu sugas.

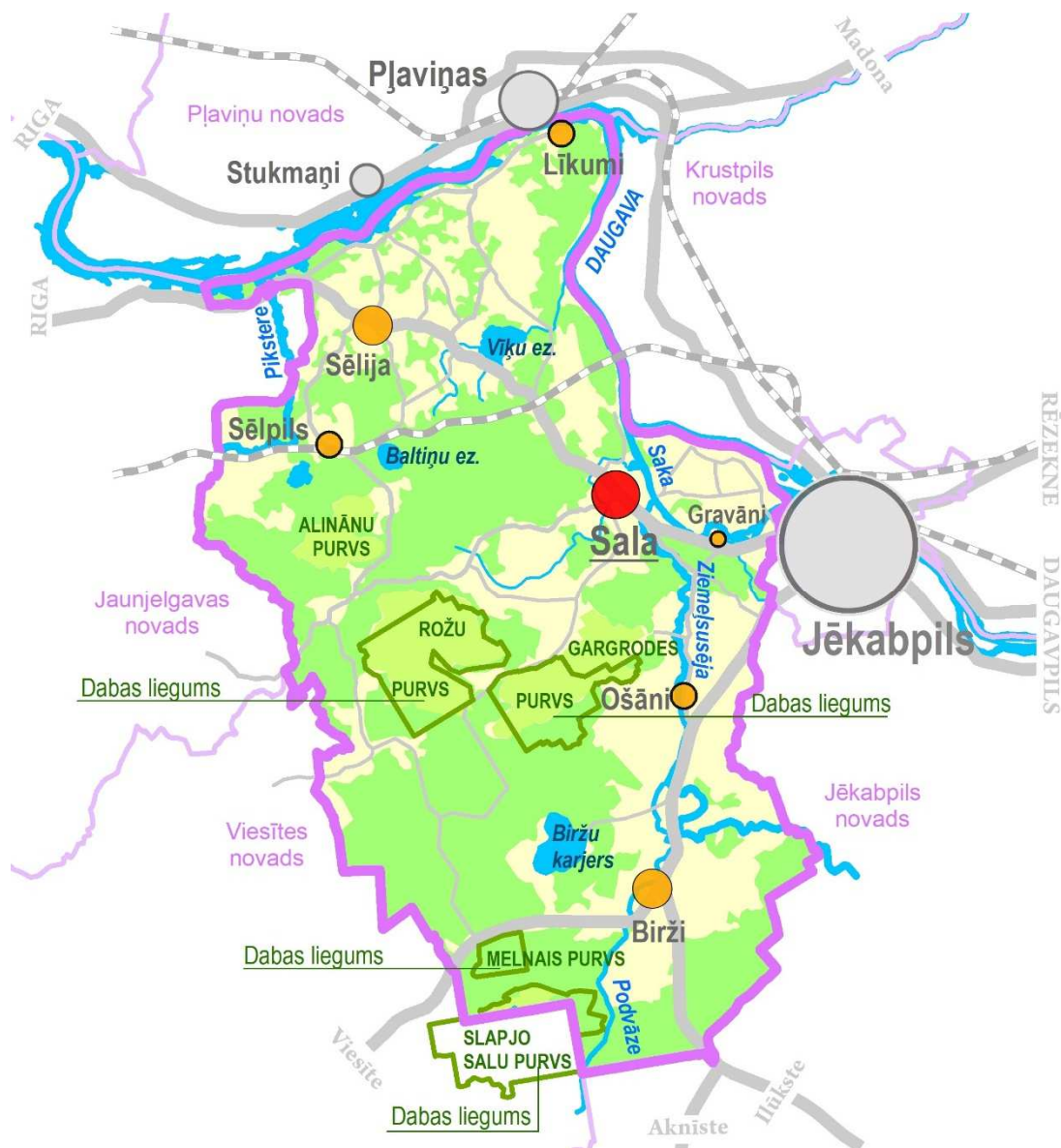
Novadā ir sastopami arī citi purvi, kam nav īpaši aizsargājamās dabas teritorijas statuss. Viens no šādiem purviem ir Alinānu tīrelis ar platību 535ha, kas atrodas novada rietumu daļā netālu no Sēlpils.

Salas novadā izveidoti **mikroliegumi** īpaši aizsargājamām putnu sugām: melnajam stārķim, mazajam ērglim, zivju ērglim, mednim, mežlokam (laksim), meža silpurenei un lielajai brūnkātei.²⁵

Salas novadā atrodas 72 valsts nozīmes **aizsargājamie dižkoki**²⁶. Vecākā dižkoka ozola stumbra apkārtmērs ir vairāk kā septiņi metri un tas aug Salas pagastā īpašumā „Muižiņa” pie Dīču mājām.

²⁵ Avots: DAP

²⁶ Avots: DAP, dati no 2019.gada janvāra

Attēls 3.3.1. Salas novada aizsargājamās dabas teritorijas

3.4. AINAVA UN RELJEFS

Salas novada ainavu veido gan Zemgalei raksturīgie līdzenumi, gan arī pauguraine, ko nosaka Sēlijai raksturīgais reljefs. Sēlpils pagasts ir slavens ar unikālo Sēlijas ainavu - mežainajiem un ar zāli apaugušajiem pauguriem, kas mijas ar līdzenumiem, ko papildina nelielas upes un tērcītes. Izteikti ainavas elementi ir lokanie grunts ceļi un viensētu apbūve. Liela nozīme ir Daugavas senlejai, kas ir Sēlijas ainavas sastāvdaļa. Visizteiktākā Sēlijas ainava ir pagasta vidus un ziemeļu daļā. Izcili ainavisks ir Pormaļu Sudrabkalns Sēlpils pagastā, jo tas tikai daļēji apaudzis ar kokiem un ir ļoti pārskatāms gan no apakšas, gan no citiem apkārtnes kalniem tā dienvidu un rietumu pusē.

Salas pagastā ainava nav tika pauguraina, tā ir izteikti līdzenāka, kur gadu desmitiem ir atradušās vērtīgas lauksaimniecības zemes ar viensētām. Lielu daļu Salas pagasta veido meža ainava ar purviem. Kā unikālu dabas un ainavas vērtību var uzskatīt Sakas salu, kas atrodas pie pašas Jēkabpils, kas ir lielākā Daugavas sala.

Visizteiktākās reljefa izmaiņas ir vērojamas Sēlpils pagastā, kur sastopams īpatnējs ģeoloģisks veidojums – **Sēlijas paugurvalnis**, kas stiepjas dienvidu virzienā līdz Saukai, Neretai un tālāk iestiepjas Lietuvas teritorijā. Lielākā daļa pagasta teritorijas ir izvietojusies Sēlijas paugurvalņa ziemeļaustrumu daļā. Novada augstākā virsotne ir Taborkalns ar augstumu 157,8 metri, kas atrodas Sēlpils pagastā pie Babrāniem.

3.5.DERĪGIE IZRAKTEŅI

Salas novads ir bagāts ar derīgajiem izrakteņiem – dolomītu, mālu, smiltsgranti un kūdru. Novadā ir sešas lielas dolomīta atradnes *Birži-2*, *Birži-Mikelāni*, *Birži-Pūteļi*, *Salas*, *Sēlpils* un *Krustalīči*. Par visnozīmīgāko uzskatāma Biržu–Pūteļu atradne. Šī atradne saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem²⁷ iekļauta valsts nozīmes derīgo izrakteņu atradņu sarakstā.

Māls ir plaši izplatīts nogulumiezis Salas novadā, tāpat kā visā Latvijā. Vislielākā novadā ir Alšānu māla atradne, kas atrodas pie Salas un Ābeļu pagasta robežas uz dienvidiem no Jēkabpils.

Novadā nav lielu smilts-grants ieguvju. Spārnu un Medņu atradnes atrodas Salas pagasta un Viesītes lauku teritorijas pierobežā, Gustiņu atradne atrodas Salas un Sēlpils pagastu pierobežas teritorijā un atradnes *Ošāni* un *Plavnieki II* atrodas Sēlpils pagasta teritorijā. Novads ir bagāts ar kūdras atradnēm - nozīmīgākās atradnes ir Gargrodes, Rožu, Bērzu-Melnais, Ēvaltu, Cūku, Alinānu, Baltiņu un Viķezers. Gargrodes atradnē pašlaik tiek veikta kūdras ieguve. Gargrodes, Rožu, Bērzu-Melnais un Cūku atradnes daļēji atrodas dabas aizsardzības teritorijās, kas sarežģī kūdras izmantošanu.

Salas novada pašvaldība ir izsniegusi sekojošas atļaujas derīgo izrakteņu ieguvei:

Atradne	Atļaujas darbības laiks	Derīgie izrakteņi
Priednieki, Sēlpils pagasts	27.04.2011.-21.03.2021.	Smilts-grants, smilts
Arbidāni, Sēlpils pagasts	12.02.2004.-22.11.2025.	Smilts-grants, smilts
Ošāni, Sēlpils pagasts	12.03.2004.-27.05.2025.	Smilts-grants, smilts
Ošāni, Sēlpils pagasts	27.03.2015.-21.10.2039.	Smilts-grants, smilts
Zaļās Palmas, Sēlpils pagasts	30.01.2015.-24.10.2024.	Smilts
Gargrodes purvs	-	Kūdra
Dzīles	-	Dolomīts
Bulduri	-	Dolomīts
Attēls 3.5.1. Spēkā esošās derīgo izrakteņu ieguves atļaujas Salas novadā, 2018.g.		

²⁷ MK noteikumi Nr.448 "Noteikumi par valsts nozīmes derīgo izrakteņu atradnēm un to izmantošanas kārtību, valsts nozīmes derīgo izrakteņu izmantošanas kārtību, kā arī zemes dzīļu izmantošanas atļauju vai licenču izsniegšanas konkursa vai izsoles kārtību", 2005.06.21.

IEDZĪVOTĀJU UN DARBA GRUPU VIEDOKLIS

DABAS RESURSI

VĀJĀS PUSES / RISKI	STIPRĀS PUSES / IESPĒJAS
Nepilnīgi izmantotas dabas teritorijas	Augsts pieteikumu skaits Eiropas Savienības platību maksājumiem
Zemes ražīguma samazināšanās intensīvās lauksaimniecības rezultātā	Derīgo izrakteņu ieguve
	Daugavas tuvums

IESPĒJAS

Aizsargājamās dabas teritorijas un dižkokus veidot kā tūrisma objektus

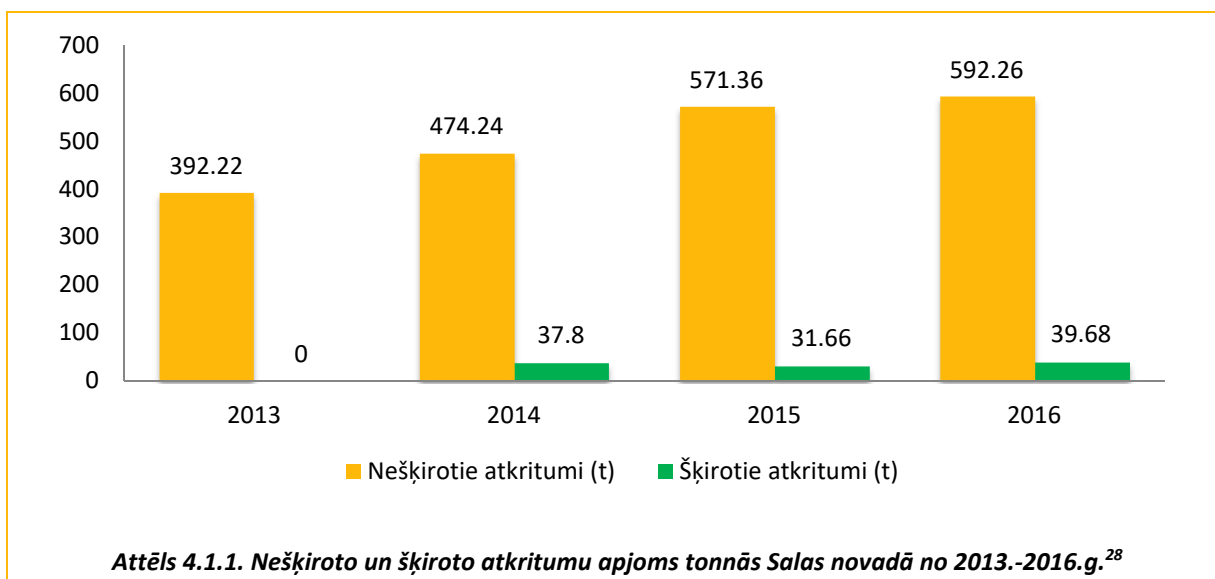

4. VIDE

4.1. ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANA

Atkritumu apsaimniekošanu Salas pagastā nodrošina pašvaldības uzņēmums SIA „Vīgants”. Atkritumi tiek vesti uz SIA „Vidusdaugavas SPAOO” sadzīves atkritumu poligonu "Dziļā vāda" Mežāres pagastā Krustpils novadā. Salas novadā aktīvi darbojošos atkritumu poligonu nav – abi bijušie atkritumu poligoni „Ielejas” un „Plaušu Kalns” ir slēgti. Poligons „Ielejas” un kādreizējā izgāztuve „Gustiņu Rāceņi” 2015.gadā ir rekultivētas.

Salas novadā tiek organizēta arī atkritumu šķirošana. Atkritumu šķirošanas konteineri atrodas Salas ciemā, Biržos un Sēlijas ciemā.

4.2. GAISA UN ŪDENS KVALITĀTE

Pēc Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūras datiem, virszemes ūdeņu ekoloģiskās kvalitātes kopvērtējums (klase) Daugavā, 1 km augšpus Jēkabpils, kas ir vistuvākais mērījums Salas novadam, 2016.gadā ir vērtējama ar 2, kas skaitās laba ekoloģiskā kvalitāte.

Dzeramā ūdens kvalitāte Daugavā, 1 km augšpus Jēkabpils, tāpat kā visās Latvijas ūdenskrātuvēs, kuriem tika veikti mērījumi, ir apmierinoša. Taču šajā ūdens posmā ir konstatēti tādi bīstamo vielu pārsniegumi kā niķelis un benzapirēns (niķelis – koncentrācija 2,6 µg/l norma - 2 µg/l; benzapirēns – koncentrācija 0,49 µg/l, norma – 0,17 µg/l), savukārt kadmiji, svins, varš, fenolu atvasinājumi un arsēns ir normas robežās.²⁹

Ūdens kvalitāte Salas novadā kopumā ir vērtējama kā laba. Lai gan LVĢMA dati liecina par dažu nevēlamo vielu koncentrācijas pārsniegumu Daugavā Salas ciema tuvumā, ūdens rādītāji var svārstīties atkarībā no sezonas un laikapstākļiem.

²⁸ SIA „Vīgants” atkritumu apsaimniekošanas pārskats 2016.g.

²⁹ Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūra, ūdens kvalitātes novērtējums Latvijas virszemes ūdeņos 2016.gadā

Salas novadā ir 18 uzņēmumi, kam izsniegtas atļaujas gaisa piesārņošanā. A kategorijas atļauja, kas nozīmē visaugstāko gaisa piesārņojuma pakāpi, ir izsniegta diviem novada uzņēmumiem - SIA "Miķelāni Bekons" un SIA „Sēļi” cūku kompleksam „Stiebrīņi. Novadā darbojas objekti ar B kategorijas piesārņojošas darbības atļauju un objekti, kas pieskaitāmi C kategorijas darbībām. Sakarā ar nelielo ietekmi uz vidi, C kategorijas darbībām nav nepieciešama atļauja, bet gan C kategorijas apliecinājums.

4.3.POTENCIĀLI PIESĀRŅOTĀS VIETAS

Saskaņā ar LVĢMA³⁰ informāciju, Salas novadā atrodas 15 potenciāli piesārņotas vietas, četras no tām darbojas – SIA „Miķelāni Bekons”, SIA „Sēļi” cūku komplekss „Stiebrīņi”, SIA „Sēlijas mežs” ražošanas iecirknis „DolomītsM” un Biržu internātpamatskolas katlu māja.

AS „Jēkabpils labība” cūku kompleksā „Miķelāni” 2014.gadā tika veikta VVD pārbaude, kuras laikā konstatēts, ka uzņēmums ilgstoši ir izraisījis augsnes, grunts, daļēji virszemes ūdeņu (Podvāzes upes) piesārņošanu ar šķīdramēsliem un vircu (t.sk. kūtsmēsliu sastāvā esošo slāpekli, fosforu un kāliju), kā rezultātā vidē novadītā piesārņojuma apjoms būtiski apdraudēja apkārtējās vides kvalitāti.³¹ 2015.gadā uzņēmums ir mainījis nosaukumu no AS „Jēkabpils Labība” uz SIA „Miķelāni Bekons”.

Attiecībā uz 2015.gadā rekultivētajiem atkritumu poligoniem „Ielejas” un „Gustiņu Rāceņi” Salas novada pašvaldība veic vides stāvokļa kontroles pasākumu kopumu, ko paredz normatīvais regulējums. Izgāztuves „Ielejas” 0.2 ha platībā ierīkoti 3 monitoringa urbumi, savukārt izgāztuves „Gustiņu Rāceņi 0.2 ha platībā ierīkoti 4 monitoringa urbumi, kas mēra gruntsūdens piesārņojuma līmeni. VVD Daugavpils reģionālās vides pārvalde, kas vērtē šos monitoringa ziņojumus, ir atzinusi, ka kopumā piesārņojums atbilst vāji piesārņotiem gruntsūdeņiem vai gruntsūdeņiem ar zemu dabisko kvalitāti.

4.4.ATTĪRĪŠANAS IEKĀRTAS

Novadā centralizēta kanalizācijas sistēma ir Salas, Biržu, Ošānu, Sēlijas un Līkumu ciemos. Sēlijas un Ošānu ciemos attīrīšanas iekārtas ir novecojušas un nepilda savu līdzšinējo funkciju, līdz ar to tiek radīts piesārņojums apkārtējai videi.

4.5.KAPSĒTAS

Salas novadā darbojas septiņas pašvaldības kapsētas: Zaķēnu kapi, Tilpu kapi, Sēlpils kapi, Biržu kapi, Dzelznavas kapi, Auzānu kapi, Bisenieku kapi.

³¹ VVD Daugavpils RVP Ziņojums par pārbaudes rezultātiem AS „Jēkabpils labība” cūku kompleksā „Miķelāni”, 15.05.2014.

IEDZĪVOTĀJU UN DARBA GRUPU VIEDOKLIS

VIDE

VĀJĀS PUSES / RISKI	STIPRĀS PUSES
Liels nešķirotu atkritumu īpatsvars	Labā ūdens kvalitāte Daugavā
Gaisa piesārņojums (lokāla smaka no cūkkopības kompleksa „Miķelāni Bekons”)	Rekultivētas atkritumu izgāztuves „Gustiņu Rāceņi” un „Ielejas”
Piesārņota Podvāzes upe	
Attīrīšanas iekārtu novecošanās vai neesamība	
Darba roku trūkums vides labiekārtošanā	

IESPĒJAS

Strūves loka punkta apsaimniekošana
Veikt informatīvo darbu novada iedzīvotājiem par atkritumu šķirošanas svarīgumu
Iedzīvotāju vai biedrību iesaistīšana vides labiekārtošanā

5. SOCIĀLIE PAKALPOJUMI

5.1. VESELĪBAS APRŪPE

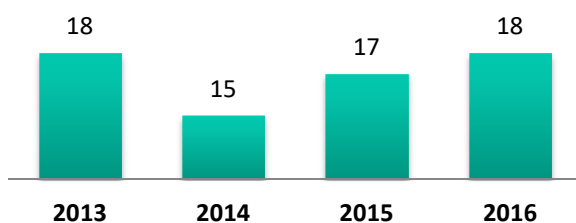
Salas novadā veselības aprūpi nodrošina 3 ģimenes ārsti – Salas ciemā, Biržu ciemā un Sēlijas ciemā. Katrs no ārstiem atvaļinājuma vai slimības gadījumā tiek savstarpēji aizvietots. Salas ciemā ir kosmētiskais un masāžas kabinets. Novada iedzīvotājus ar medikamentiem nodrošina divas aptiekas – Salas ciemā un Sēlijas ciemā. Attālums līdz tuvākajai slimnīcai (Jēkabpils reģionālā slimnīca) no Salas ciema ir 6 kilometri. Ambulatoro apmeklējumu skaits novadā, t.sk. mājas vizītes, no 2012.gada ir samazinājies par 38,5% (*skatīt attēlu 5.1.1.*).

Gads	Ambulatoro apmeklējumu skaits	T.sk.		Ambulatoro apmeklējumu skaits uz 1 cilvēku
		Ambulatorā pieņemšana	Mājas vizītes	
2012	12 216	11 471	745	3.2
2013	10 175	9 680	495	2.7
2014	7 438	7 052	386	2.0
2015	7 262	6 978	284	2.0
2016	7 515	7 299	216	2.1

Attēls 5.1.1. Salas novada ambulatoro apmeklējumu skaits no 2012.-2016.g.³²

No 2014. līdz 2015.gadam ERAF projekta ietvaros ar personīgo līdzfinansējumu tika uzlabota primārās veselības aprūpes pakalpojumu kvalitāte Ivetas Līces ģimenes ārsta praksē, modernizējot ierīces, aprīkojumu un datortehniku ārstniecības procesa nodrošināšanai. Pateicoties Biržu ģimenes ārsta darba vietas un aprīkojuma modernizēšanai, tagad ir iespējams samazināt precīzas pacienta diagnozes uzstādīšanai nepieciešamo laiku.

No 2017. līdz 2019.gadam 36 mēnešu garumā ar ESF līdzfinansējumu Salas novadā tiek īstenots slimību profilakses pasākumu cikls maznodrošinātajiem un teritoriālās nabadzības un sociālās atstumtības riskam pakļautajiem iedzīvotājiem, kuru laikā visos Salas novada ciemos notiek bezmaksas lekcijas par sieviešu un vīriešu reproduktīvo veselību, onkoloģisko saslimšanu profilaksi, psihoemocionālo veselību un citiem jautājumiem.

Attēls 5.1.2. Pacienti Salas novadā, kuriem diagnosticēta onkoloģiskā saslimšana 2013.-2016.g.³³

Onkoloģisko slimību diagnosticēšanas dinamika novadā ir pozitīva, izņemot 2014.gadu, kad pacientu skaits, kuriem tika atklāta onkoloģiskā saslimšana, bija statistiski samazinājies (*skatīt attēlu 5.1.2.*).

³² Avots: SPKC

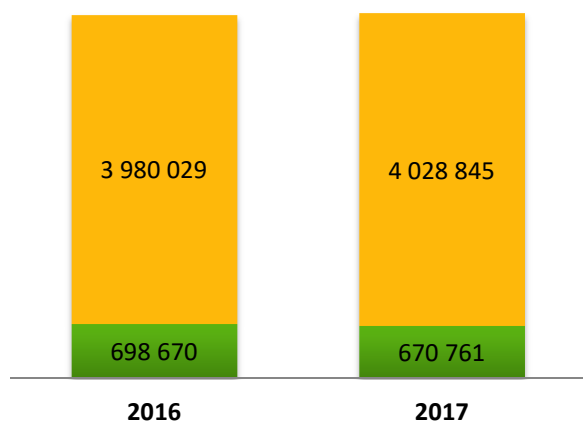
³³ Avots: SPKC

5.2. SOCIĀLĀ APRŪPE UN SOCIĀLAIS DIENESTS

Salas novada sociālais dienests ir novada pašvaldības izveidota iestāde, kas nodrošina sociālo palīdzību, organizē un sniedz sociālos pakalpojumus Salas novada iedzīvotājiem. Sociālais dienests sadarbojas ar Salas novada bāriņtiesu, Valsts probācijas dienestu, veselības aprūpes iestādēm, izglītības iestādēm, Valsts nodarbinātības dienesta Jēkabpils nodaļu.

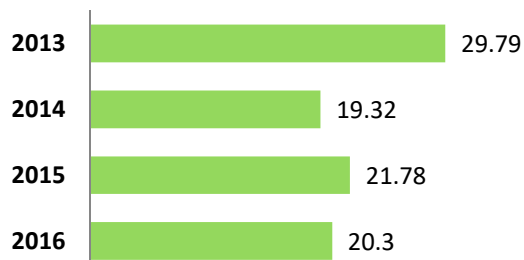
Salas novada sociālajā dienestā strādā trīs darbinieki: dienesta vadītāja, sociālā darba organizatore un sociālais darbinieks Sēlpils pagastā. Sociālā dienesta pakalpojumi saņemami Salas ciemā, Sēlijas ciemā un Biržu ciemā, kur sociālais darbinieks veic izbraukumus reizi nedēļā.

Balstoties uz pašvaldības un RAIM sniegtajiem datiem, sociālo pakalpojumu budžets 2017.gadā salīdzinot ar 2016.gadu ir samazinājies par 16% (*skatīt attēlus 5.2.1., 5.2.2.*). Personu skaits, kam konstatēta atbilstība trūcīgās ģimenes statusam, no 2012.-2016.gadam ir samazinājies par 6% (*skatīt attēlu 5.2.3.*), savukārt ģimeņu skaits, kas saņem dzīvokļa pabalstu, no 2012.gada ir samazinājies par 33,6% (*skatīt attēlu 5.2.4.*).

■ Sociālo pakalpojumu izdevumi ■ Kopejais budžets

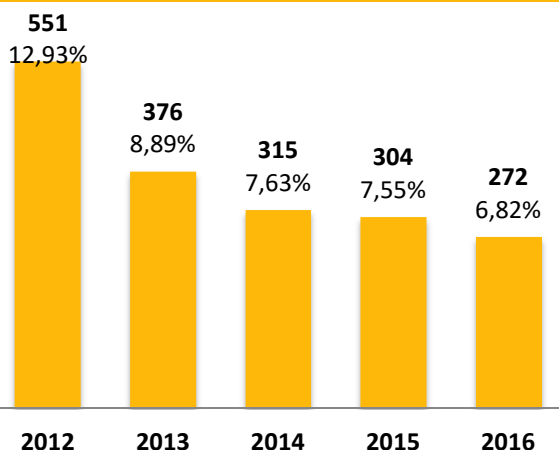
Attēls 5.2.1. Pašvaldības budžeta izdevumi (EUR) sociālo pakalpojumu sniegšanai attiecībā pret kopējo budžetu 2016.un 2017.gadā³⁴

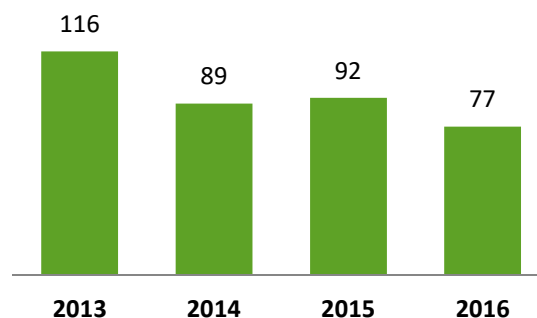
Attēls 5.2.2. Pašvaldības izdevumi sociālā atbalsta pasākumiem uz 1 iedzīvotāju (EUR) Salas novadā 2013.-2016.g.³⁵

³⁴ Salas novada pašvaldības 2016.gada pārskats

³⁵ Avots: RAIM

Attēls 5.2.3. Personu skaits, kam konstatēta atbilstība trūcīgās ģimenes statusam Salas novadā 2012.-2016.g.³⁶

Attēls 5.2.4. Ģimeņu skaits, kas saņem dzīvokļa pabalstu, Salas novads 2012.-2016.g.³⁷

5.3. BĀRIŅTIESA

Salas novada pašvaldības izveidota aizbildnības un aizgādības iestāde, kura darbojas Salas novada administratīvajā teritorijā kopš 2009.gada 1.septembra. Bāriņtiesa prioritāri nodrošina bērna vai aizgādībā esošās personas personisko un mantisko interešu un tiesību aizsardzību, kā arī pilda notariālo funkciju savā darbības teritorijā. Salas novada bāriņtiesā ir viens priekšsēdētājs un 4 bāriņtiesas locekļi, kas tiek ievēlēti uz 5 gadiem.

Bāriņtiesa savas kompetences ietvaros pieņem lēmumus par aizgādības tiesību pārtraukšanu bērna vecākiem un bērna izņemšanu no ģimenes, kas norāda uz to, ka primāri nav bijis iespējams novērst dzīvības un veselības apdraudējumu bērnam paliekot ģimenē. Salas novadā 2016.gadā ir bijis 31 šāds lēmums, 2015.gadā – 21 lēmums, 2014.gadā – 17 lēmumi.³⁸ Sākot no 2014.gada, par 45% ir audzis bāriņtiesas pieņemto lēmumu skaits par aizgādības tiesību pārtraukšanu bērna vecākiem un bērna izņemšanu no ģimenes, kas liecina par nelabvēlīgo ģimeņu skaita pieaugumu novadā.

Salas novadā ir vienīgais bāreņu nams Jēkabpils apkārtnē. No 2016.gada 1.novembra bērnamamam „Līkumi” ir mainīts tiesiskais statuss un nosaukums no pašvaldības aģentūras uz pastarpinātās pārvaldes iestādi, piešķirot iestādei nosaukumu: Ģimenes atbalsta centrs "Saulstari". Ģimenes atbalsta centrā uzturas 21 bērni, no kuriem 9 bērni atrodas aizbildniecībā. Iestāde darbojas arī kā atbalsta centrs ģimenēm krīzes situācijās. Daļa iestādes atrodas vairāk kā 150 gadus vecā „Līkummuižas” ēkā, kur izveidots neliels muzejs par iestādes vēsturi.

Salas novada pašvaldība ir iesaistījusies ārpusģimenes aprūpes deinstitutionalizācijas projektā, kas paredz sniegt personai, kurai ir ierobežotas spējas sevi aprūpēt, nepieciešamo atbalstu, lai tā spētu dzīvot mājās vai ģimeniskā vidē. Līdz ar to nākotnē centrs „Saulstari” būs ģimeniskai videi pietuvināta iestāde bērniem, kas ir izņemti no ģimenēm.

³⁶ Avots: RAIM

³⁷ Avots: RAIM

³⁸ Salas novada pašvaldības 2016.gada pārskats

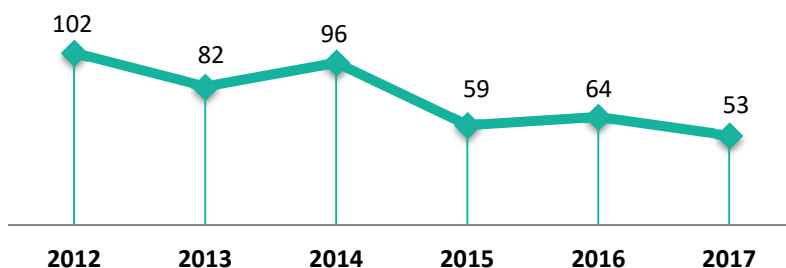
5.4.SABIEDRISKĀ DROŠĪBA

Sabiedrisko drošību Salas novadā nodrošina Valsts policijas Zemgales pārvaldes Jēkabpils iecirkņa trīs inspektori, kuri katrs atbild par savu novada daļu un iedzīvotājus pieņem Salas, Sēlijas un Biržu ciemos.

Iedzīvotāju drošībai Salas novadā ir ierīkota videonovērošana – ir uzstādītas 6 kameras ciemu publiskajos objektos: pie abām Biržu pamatskolas ēkām, pie Sēlpils Kultūras nama, pie novada domes ēkas, pie Salas kultūras nama un Zvejnieklīcī.

Salas vidusskolas skolēnu drošībai pie skolas ieejas ir uzstādīta elektroniskā drošības sistēma.

Noziedzīgo nodarījumu skaits novadā 2017.gadā bija zemākais no 2012.gada – 53 reģistrētie noziegumi (*skatīt attēlu 5.4.1.*).

Attēls 5.4.1. Noziedzīgo nodarījumu skaits Salas novadā 2012.-2017.g.³⁹

Saskaņā ar CSDD sniegtajiem datiem, Salas novadā laika periodā no 2012. līdz 2017.gadam kopumā ir reģistrēti 134 ceļu satiksmes negadījumi, no kuriem 42 CSNg bija ar cietušajiem - 3 cilvēki gājuši bojā un 75 cilvēki ievainoti (*skatīt attēlu 5.4.2.*).

	KOPĀ	CSNg ar cietušajiem	Gājuši bojā	Ievainoti	t.sk. smagi ievainoti
2012	27	10	0	12	1
2013	28	9	1	10	0
2014	12	4	1	12	1
2015	17	6	0	12	1
2016	25	6	1	12	1
2017	25	7	0	17	0

Attēls 5.4.2. Ceļa satiksmes negadījumu statistika Salas novadā 2012.-2017.g.⁴⁰

³⁹ Avots: CSP

⁴⁰ Avots: CSDD

5.5. VALSTS NOTEIKTĀ DEINSTITUCIONALIZĀCIJAS PLĀNA IZPILDE NOVADĀ

Latvijas normatīvajos aktos ir noteikti pamatprincipi sociālo pakalpojumu sniegšanā, kas paredz nodrošināt personām ar invaliditāti sabiedrībā balstītus sociālos pakalpojumus, un bāreņiem vai bez vecāku gādības palikušiem bērniem – aprūpi ģimeniskā vidē.⁴¹

Lai mainītu esošo situāciju, 2015. gada 8. decembrī Zemgales Plānošanas reģions uzsāka Eiropas Sociālā fonda projekta “Atver sirdi Zemgalē” īstenošanu, kas palielinātu ģimeniskai videi pietuvinātu un sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu pieejamību dzīvesvietā personām ar invaliditāti un bērniem. Šī projekta realizācijai Salas novadā ir paredzēti EUR 766 800 (**skatīt attēlu 5.5.1.)**

	Paredzamās projekta izmaksas (EUR)	ERAF t.sk.nac. līdzfin. bez snieguma rezerves	ERAF t.sk.nac. līdzfin. ar snieguma rezervi	Pašvaldības finansējums	Izveidotās vietas pakalpojumā, kuras attiecināmas uz projektu
Salas novads	766 800	382 365	409 644	357 156	36

Attēls 5.5.1. Finansējuma sadalījums pa pašvaldībām un kopējais vietu skaits⁴²

Pēc Zemgales plānošanas reģiona datiem, Salas novadā 2016.gadā bija 24 pilngadīgas personas ar garīga rakstura traucējumiem (GRT), kas ir vismazākais rādītājs starp Zemgales novadiem. Tāpat novadā 2016.gadā bija 12 bērni ar funkcionāliem traucējumiem (FT), kas arī ir viens no zemākajiem rādītājiem starp Zemgales novadiem (**skatīt attēlu 5.5.2.)**

	Skaits novadā	Personas, kurām ir risks nonākt ilgstošas aprūpes institūcijās (pēc pašvaldības sociālā dienesta izvērtējuma)
Pilngadīgās personas ar GRT	24	2
Bērni ar FT	12	4

Attēls 5.5.2. Pilngadīgo personu ar GRT un bērnu ar FT skaits Salas novadā 2016.gadā⁴³

Lai nodrošinātu personu ar GRT un bērnu ar FT (gan izvērtēto, gan neizvērtēto) vajadzībām atbilstošāko pakalpojumu izveidi, samērojot vajadzības un izmaksas, Salas novadā ar ERAF finansējumu ir plānots izveidots **Atelpas brīža pakalpojumu bērniem ar FT** – 12 vietas, kas ir domāts bērna ar invaliditāti līdz 18 gadu vecumam īslaicīgai aprūpei laikā, kad vecāki dažādu darbu vai privātu iemeslu dēļ to nevar sniegt paši.

Tāpat Salas pašvaldība plāno izveidot **ģimeniskai videi pietuvināto pakalpojumu** ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem – 24 vietas. Pakalpojums atradīsies Biržu ciemā, no kurienes bibliotēka ir 1 km attālumā, pamatskola - 450 m, tautas nams - 1,6 km un veikals – 2 km attālumā.

⁴¹ Zemgales plānošanas reģiona deinstitucionalizācijas plāns 2017.-2020. gadam, www.zemgale.lv

⁴² Zemgales plānošanas reģiona deinstitucionalizācijas plāns 2017.-2020. gadam, www.zemgale.lv

⁴³ Avots: ZPR

GAC „Saulstari” plānotas reorganizācijas rezultātā ir iezīmēti sekojošie uzstādījumi:⁴⁴

1. Ģimeniskai videi pietuvināta pakalpojuma izveide divstāvu dzīvojamā ēkā.
2. Kopējais maksimālais bērnu skaits, kuriem tiktu veidota infrastruktūra, šajā alternatīvā ir 24 – 3 grupas pa astoņiem bērniem.
3. Papildus dzīvokļiem, kuros tiks organizēta bērnu aprūpe, mājā tiks izveidoti dzīvokļi citiem novada iedzīvotājiem.
4. Esošajās ĢAC telpās tiks izveidots Atelpas brīža pakalpojums, kurš uzsāks darbu pēc ilgstošās aprūpes pakalpojumu pārvietošanas uz Biržiem.
5. Blakus esošajā ēkā „Lūkumi -2” esošā ilgstošās sociālās aprūpes pakalpojuma pensijas vecuma personām teritorija tiks nodalīta.

Salas novada pašvaldība, lai nodrošinātu dienas aprūpes centra pakalpojumu personām ar GRT un bērniem ar FT, to plāno pirkt no Jēkabpils pilsētas pašvaldības. Sadarbība tiks veidota arī ar citām pašvaldībām, kas no Salas novada plāno pirkt Atelpas brīža pakalpojumu – Jēkabpils pilsēta (8), Skrīveri (1), Aizkraukle (4) un Krustpils (6) novadi.

IEDZĪVOTĀJU UN DARBA GRUPU VIEDOKLIS

SOCIĀLIE PAKALPOJUMI

VĀJĀS PUSES / RISKI	STIPRĀS PUSES
Zobārstniecības pakalpojumu trūkums	Novērošanas kameras pie publiskajiem objektiem
	Zemie personu ar GRT un bērnu ar FT skaita rādītāji

IESPĒJAS
Sociālā aprūpes centra izveide
Veikt lielāku skaidrojošo un kontroles darbu ar sociāli nelabvēlīgām ģimenēm
Pašvaldības policijas punkta izveide
Ierīkot zobārstniecības kabinetu
Organizēt psihologa konsultācijas

⁴⁴ Avots: ZPR

6. IZGLĪTĪBA UN JAUNIEŠU LIETAS

6.1. IZGLĪTĪBA

Salas novadā ir četras izglītības iestādes. Salas ciemā atrodas Salas vidusskola un pirmsskolas izglītības iestāde „Ābelīte”, savukārt Biržu ciemā atrodas Biržu pamatskola un Biržu internātpamatskola. Skolēni uz skolu var nokļūt ar sabiedrisko transportu, ko apmaksā pašvaldība. Daļa novada bērnu un jauniešu brauc mācīties arī uz Jēkabpils izglītības iestādēm.

Izglītojamiem, kuriem dzīvesvieta ir deklarēta Salas novada pašvaldības administratīvajā teritorijā, bet kuri mācās citas pašvaldības administratīvās teritorijas izglītības iestādē, pašvaldība slēdz līgumu par piedalīšanos attiecīgās pašvaldības padotībā esošas izglītības iestādes uzturēšanas izdevumu finansēšanā. Tāpat pašvaldība ne tikai pārdala valsts mērķdotāciju pedagogu darba samaksai, bet veic arī piemaksas pie pedagogu darba samaksas, tādējādi saglabājot darba vietas.

Salas novadā arvien turpinās neliela skolēnu skaita samazināšanās dinamika. 2016.-2017.m.g. Salas novada izglītības iestādēs mācījās 555 bērnu, kas ir par 26 bērniem mazāk kā 2011.gadā, kad to skaits bija 581.⁴⁵

Nelielu pieauguma dinamiku turpina saglabāt pirmsskolas izglītības iestādē audzināmo skaits: 2017.g. – 137 bērns, kas ir par 4 bērniem vairāk kā 2011.gadā, kad to skaits bija 133.⁴⁶ Taču ar jaunu izglītības reformu, kas paredz bērnu skolas gaitu uzsākšanu sākot no 6 gadu vecuma, iespējams, mainīsies skolēnu un pirmsskolas vecuma bērnu attiecība starp skolām un pirmsskolas izglītības iestādi, taču netiek prognozēta izglītojamo kopskaita maiņa.

	IZGLĪTOJAMIE	PEDAGOGI	DARBINIEKI
Salas vidusskola	243	35	15
Biržu pamatskola	127	21	11
Biržu internātpamatskola	185	29	35
PII „Ābelīte”	137	17	15

Attēls 6.1.1. Izglītojamo, mācībspēku un tehnisko darbinieku skaits Salas novada izglītības iestādēs 2016.-2017.m.g.

Pozitīva dinamika vērojama pieaugušo izglītības jomā, kurā aktīvu dalību ņem arī Salas novads. ESF, VIAA un Salas novada pašvaldība no 90% līdz 100% finansē izglītības iegūšanu maznodrošinātiem iedzīvotājiem ar mērķi paaugstināt viņu amata prasmes vai palīdzēt iegūt darba tirgū pieprasīto izglītību, kas nākotnē veicinātu kvalificēta darba spēka pieaugumu novadā.

⁴⁵ Salas novada Attīstības programma 2012.-2018.g.

⁴⁶ turpat

Ir vērojamas pozitīvas pārmaiņas arī jaunatnes iesaistīšanā novada dzīvē. Jauniešu domes nodibināšana un Bērnu un jauniešu centra radīšana sekmē un atbalsta Salas novada jauniešu aktivitātes un radošumu, kā arī ceļ to sociālo atbildību gan pret novada kultūrvēsturi, gan ikdienas apstākļiem, kas nākotnē, var nest augļus ieinteresēta un atbildīga darbaspēka veidā.

Salas vidusskola ir Salas novada pašvaldības dibināta vispārējās vidējās izglītības iestāde, kura īsteno pamatzglītības, speciālās pamatzglītības, vispārējās vidējās izglītības vispārizglītojošā virziena un interešu izglītības programmas – tehniskās jaunrades, mūzikas, mākslas, sporta, drošības nodarbības, kā arī fakultatīvās nodarbības mūzikā un mākslā. Muzikālās un mākslas nodarbības nodrošina Viesītes Mūzikas un mākslas skolas filiāle, kas atrodas vidusskolas telpās, savukārt sporta nodarbības nodrošina Sēlijas Sporta skolas filiāle, līdz ar to mākslā, mūzikā un sportā skolēni var apgūt profesionālas ievirzes izglītību. Papildus vispārējai izglītībai, skolēni var apgūt dažādu interešu izglītību – dziedāšanu, dejošanu, vingrošanu, florbolu, bioloģiju, matemātiku, valodu apguvi, kustību rotaļas un citas ārpusstundu un fakultatīvas nodarbības. Turklāt ar Salas novada pašvaldības atbalstu turpinās 2014.gadā aizsāktā vidusskolēnu B kategorijas autovadītāju apmācības līdzfinansēšana, ko aktīvi izmanto lielākā daļa izglītojamo.

No 2011. līdz 2013.gadam Salas vidusskola piedalījās skolu daudzpusējās partnerības projektā “Comenius”, kura laikā tika uzlabota skolotāju un skolu izglītībā nodarbināto sākotnējā apmācība un profesionālā pilnveide; tika izstrādātas jaunas apmācības stratēģijas; notika apmaiņas prakses; tika uzlabota pasniegšanas un mācību kvalitāte.

No 2017.gada 1. septembra līdz 2019. gada 31. augustam Salas vidusskola piedalās Erasmus+ programmas 2. pamatdarbības starpskolu stratēģiskās partnerības projektā “Boost Learning through Innovative Positive Practice”.

Biržu pamatskola īsteno trīs izglītības programmas:

- Vispārējās pamatzglītības programma;
- Piecgadīgo un sešgadīgo bērnu obligātās pirmsskolas izglītības programma;
- Speciālās pamatzglītības programma izglītojamajiem ar garīgās attīstības traucējumiem, kuri integrēti vispārējās izglītības iestādē;

Papildus vispārējai izglītībai, pamatskola piedāvā piedalīties dažādās ārpusstundu aktivitātēs: skolā darbojas 2 vokālie ansambļi, 3 tautisko deju kolektīvi, teātra pulciņš, 2 sporta pulciņi, rokdarbu pulciņš un rotaļnieku pulciņš.

Arī Biržu pamatskolā Muzikālās un mākslas nodarbības nodrošina Viesītes Mūzikas un mākslas skolas filiāle, bet sporta nodarbības - Sēlijas Sporta skolas filiāle.

Gan Salas vidusskolas, gan Biržu pamatskolas skolēniem pašvaldība apmaksā peldētprasmju apgūšanu peldbaseinā „Citrus S” Jēkabpilī. Tāpat Salas novada pašvaldība sava novada skolēniem apmaksā arī privātā transporta izmaksas nokļūšanai uz skolām.

Līdz 2018.gada 31.augustam **Biržu internātpamatskolā** izglītojās audzēkņi, kuriem bija izziņa par atbilstību maznodrošinātas vai trūcīgas ģimenes (personas) statusam, sekojošās izglītības programmās:

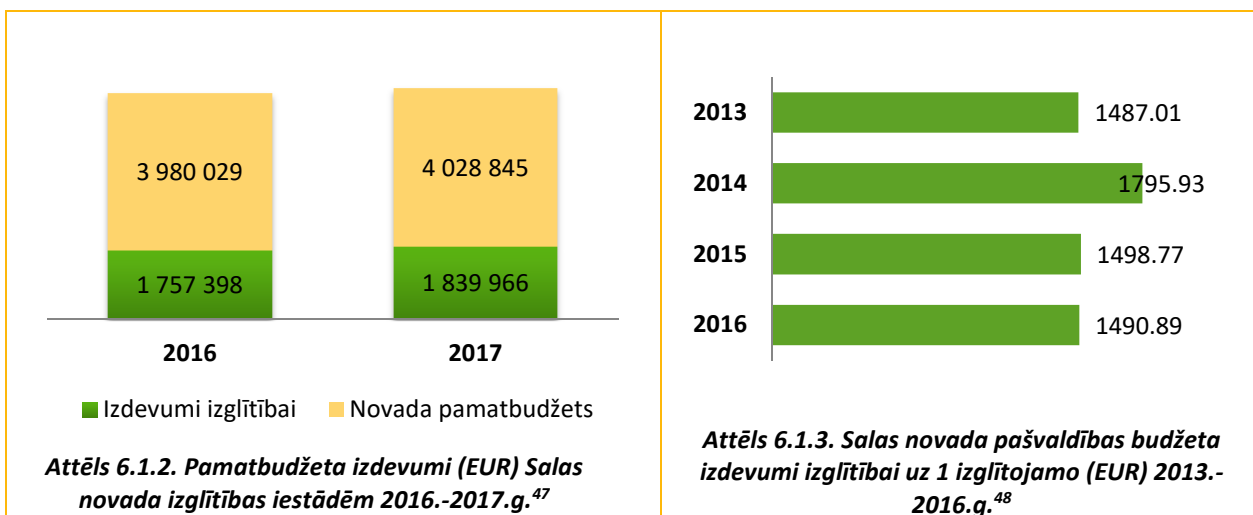
- Pirmsskolas izglītības programma;

- Pamatizglītības programma;
- Speciālās pamatzglītības programma izglītojamajiem ar mācīšanās traucējumiem;
- Speciālās pamatzglītības programma izglītojamajiem ar valodas traucējumiem.

Papildus vispārējai izglītībai internātpamatskola piedāvāja apgūt sekojošu interešu izglītību: dejošanu, mūziku, keramiku, kā arī teātra un sporta nodarbības.

No 2018.gada 1.septembra Salas novada pašvaldība reorganizēja Biržu pamatskolu un Biržu internātpamatskolu, apvienojot tās zem viena jumta un izveidojot apvienoto Biržu pamatskolu. Tas tika nolemts, jo LR IZM skolu reorganizācijas reformas rezultātā valsts vairs nepiešķir finansējumu internātskolām, bet pašvaldība nespēj bez valsts dotācijām pilnvērtīgi uzturēt mācību procesu internātskolā. Biržu internātpamatskola juridiski tika pievienota Biržu pamatskolai, taču apvienotā skola no 2018.gada 1.septembra atrodas internātpamatskolas ēkā.

Pīl „Ābelīte” ir Salas novada pašvaldības dibināta pirmsskolas izglītības iestāde, kas izglīto bērnus septiņās vecuma grupās. Lai īstenotu LR Izglītības un zinātnes ministrijas noteiktas prasības pirmsskolu izglītības apgūšanai, 5-6 gadīgo bērnu obligāto sagatavotību skolai nodrošina 2 grupas. Kopš septītās grupas atvēršanas 2016.gada 1.septembrī, Salas novada pašvaldība spēj nodrošināt visus pašvaldības teritorijā dzīvojošos bērnus ar vietām pirmsskolas izglītības iestādē.

6.2. PIEAUGUŠO IZGLĪTĪBA

No 2017.gada Salas novads piedalās ESF un VIAA organizētajā pieauguši izglītības projektā „Nodarbināto personu profesionālās kompetences pilnveide”, kura ietvaros notiek nodarbināto personu profesionālās kompetences pilnveidošana un strādājošo konkurētspēju un darba produktivitātes pieauguma veicināšana, piedāvājot strādājošiem novada iedzīvotājiem ar valsts un pašvaldības finansējumu apgūt jaunu amatu vai paaugstināt esošo kvalifikāciju.

6.3. JAUNATNES POLITIKA

⁴⁷ Salas novada pašvaldības 2016.gada pārskats

⁴⁸ Avots: RAIM

Salas novadā kops 2014.gada 30.oktobra darbojas **Jauniešu Dome**, ko reglamentē "Salas novada Jauniešu domes nolikums". Jauniešu Dome ir brīvprātīgs veidojums, kurā apvienojas Salas novada jaunieši (vecumā no 13 līdz 25 gadiem), lai nodrošinātu novada jaunatnes interešu pārstāvēniecību un vajadzību aizstāvību, dotu iespēju jauniešu iniciatīvām, kā arī piedāvātu problēmu risinājumus no jauniešu skatupunkta.⁴⁹

2016.gada 27.maijā Jaunjelgavā notika VIII Sēlijas kongress, kura laikā tika dibināta **Sēlijas novadu apvienības Jauniešu padome „SēJa”**. Tajā darbojas 16 Sēlijas novadu jaunieši, tai skaitā divi jaunieši no Salas novada.

Salas novadā darbojas arī **Bērnu un jauniešu centrs**, kas ir pašvaldības administrācijas struktūrvienība un kura darbības mērķis ir veicināt novada jauniešu iniciatīvas, viņu līdzdalību lēmumu pieņemšanā un sabiedriskajā dzīvē. Centra galvenie darbības virzieni ir: lietderīgs brīvais laiks; neformālā izglītība; jauniešu iniciatīvas; jauniešu līdzdalība jaunatnes organizācijās, jauniešu interešu grupās un brīvprātīgajā darbā. Centrā bezmaksas ir pieejami 4 portatīvie datori ar interneta pieslēgumu, iespēja uzsūpēt biljardu, gaisa un galda hokeju, kā arī dažādas galda spēles.

Salas novada Jauniešu dome un Bērnu un jauniešu centrs ir realizējuši sekojošus projektus un aktivitātes:

- Aktīva iesaistīšanās vispasaules projektā „Zemes stunda”, rīkojot aktivitātes svaigā gaisā un informējot bērnus un jauniešus par dabas resursu saudzēšanas nozīmi.
- Dalība projektā „Jaunieti, iepazīsti Latviju”, kura laikā jaunieši piedalījās ekskursijā pa Latgali.
- Dalība Sēlijas novadu Jauniešu dienā.
- Dalība septiņos no deviņiem posmiem Sēlijas novadu apvienības un Latvijas Ģenerāļu kluba Ceļojošā kausa izcīņā 2016, kopvērtējumā izcīnot 3.vietu.
- Dalība strukturētās politiskās diskusijās un savstarpējos jaunatnes/lēmējvaras dialogos, u.c.

2016.gadā pašvaldība iesaistījās Jaunatnes starptautisko programmu aģentūras uzsāktajā ESF 2014.-2020.gada plānošanas perioda darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 8.3.3.specifiskā atbalsta mērķa (SAM) "Attīstīt NVA neregistrēto NEET jauniešu prasmes un veicināt to iesaisti izglītībā, NVA īstenotajos pasākumos Jauniešu garantijas ietvaros un nevalstisko organizāciju vai jauniešu centru darbībā" projekta "PROTI un DARI!" īstenošanā Salas novadā. Projekta mērķis ir attīstīt jauniešu prasmes un veicināt viņu iesaisti izglītībā, tai skaitā aroda apgūvē pie amata meistara, Valsts izglītības attīstības aģentūras (VIAA) īstenotajos Jauniešu garantijas projektu pasākumos vai NVA īstenotajos bezdarba samazināšanas pasākumos, kā arī nevalstisko organizāciju vai jauniešu centru darbībā. Projekta "PROTI un DARI!" mērķa grupa ir jaunieši vecumā no 15 līdz 29 gadiem (ieskaitot), kuri nemācās, nestrādā, neapgūst arodu nav reģistrēti Nodarbinātības valsts aģentūrā (NVA) kā bezdarbnieki.

Salas novada Bērnu un jauniešu centru vada Salas novada pašvaldības jaunatnes lietu speciāliste, kas ir vienīgais centra darbinieks.

⁴⁹ Salas novada Jauniešu Domes nolikums

IEDZĪVOTĀJU UN DARBA GRUPU VIEDOKLIS

IZGLĪTĪBA UN JAUNIEŠU LIETAS

VĀJĀS PUSES / RISKI	STIPRĀS PUSES
Biržu internātpamatskolas likvidēšana	Plašs interešu izglītības klāsts
Izglītojamo skaita samazināšanās	Jauniešu domes izveide un darbošanās
Biržu pamatskolas un internātpamatskolas apvienošana	B kategorijas autovadītāju apliecības finansēšana vidusskolēniem
	Privātā transporta apmaksa novada skolēnu nokļūšanai uz skolām

IESPĒJAS
Infrastruktūras (kabinētu) izbūve interešu izglītībai – fizikai, ķīmijai, robotikai u.c.
Paaudžu komunikācijas veicināšana caur pasākumiem un projektiem
Izveidot jauniešu pulcēšanās un atpūtas vietu, izmantojot Salas vidusskolas telpas
Teicamnieku stipendiju palielināšana
Bērnu dienas centra ierīkošana
Stadiona un sporta zāles ierīkošana Biržu pamatskolā
Skolas formu ieviešana kā novada skolēnu atpazīstamības zīme

7. KULTŪRA UN SPORTS

7.1. KULTŪRAS IESTĀDES UN PAŠDARBĪBAS KOLEKTĪVI

Salas novadā aktīvi darbojas četras kultūras iestādes: Salas kultūras nams, Sēlijas kultūras nams, Biržu tautas nams un Raiņa klubs-muzejs. Novadā darbojas arī četras bibliotēkas – Salā, Biržos un 2 bibliotēkas Sēlpilī. Visās bibliotēkās regulāri tiek papildināti grāmatu krājumi, kā arī nodrošināta bezmaksas pieeja internetam. Novada kultūras namos notiek dažādas kultūras aktivitātes, kur var iesaistīties visas vecumu grupas.

Salas kultūras namā darbojas seši vokālie ansambļi – sieviešu vokālais ansamblis „Belcanto”, ziņģu ansamblis „Rota”, jauniešu jauktais vokālais ansamblis un bērnu vokālie ansambļi „Mazulīši”, „Bučiņas” un „Stīgas”. Liela loma kultūras nama dzīvē ir deju kolektīviem, kur darbojas bērnu tautisko deju kolektīvs „Mazulīši”, 1.-2. un 3.-4. klašu tautisko deju kolektīvi, jauniešu tautisko deju kolektīvs, jauniešu mūsdienu deju grupa un vidējās paaudzes deju kolektīvs „Letkiss”. Kultūras nams piedāvā arī klavierspēles pulciņu.

2012.gadā Eiropas Savienības Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) projekta „Saieta namu vienkāršotā rekonstrukcija Salas novadā” ietvaros tika veikta Salas kultūras nama skatītāju zāles vienkāršotā rekonstrukcija, mainot zāles interjeru, inventāru un uzlabojot akustisko zāles skaņu. Salas kultūras namā tiek nodarbināti 13 cilvēki.

Sēlpils kultūras namā darbojas jauktais koris „Sēlpils”, vidējās paaudzes deju kolektīvs „Sēļu zeme”, sieviešu vokālais ansamblis „Lira”, deju kopa „Omes un kungi”, amatierteātris „Ore”, kā arī bērnu deju kolektīvs „Sprigulītis”. Sēlpils kultūras namā ir nodarbināti 6 cilvēki.

Biržu tautas namā darbojas bērnu un jauniešu interešu klubs „Rotaļnieks”, bērnu vokālais ansamblis „Pērļītes”, jauniešu vokālais ansamblis „Magiko”, sieviešu vokālais ansamblis „Melodija”, vīru vokālais ansamblis „Birži”, kā arī bērnu deju grupa „Dancītis”, jauniešu deju grupa „Mango”, jauniešu Hip-hop deju grupa un līnijdeju kolektīvs „Kopā jautrāk”. Tāpat tautas namā notiek teātra grupas nodarbības, ģitārspēles pulciņš un domubiedru pulcēšanās. Biržu tautas namā tiek nodarbināti 11 cilvēki.

Balstoties uz iepriekšējā Salas novada Attīstības programmā 2012.-2018. pausto, var secināt, ka Biržu tautas namā divu pašdarbnieku kolektīvu vietā 2011.gadā tagad to skaits ir pieckāršojies – 2018.gadā Biržos darbojas 10 pašdarbības kolektīvi un divi pulciņi.

Raiņa klubā-muzejā ir apskatāmi dažādi seni novada dokumenti, fotogrāfijas un citi materiāli. Muzejs piedāvā telpas dažādiem kultūras pasākumiem un semināriem, taču apkures neesamības dēļ klubs-muzejs savus pakalpojumus var nodrošināt tikai gada siltajos mēnešos.

7.2. NOVADA KULTŪRAS PASĀKUMI

Katrā Salas novada pagastā regulāri notiek dažāda veida un mēroga kultūras pasākumi, tādi kā koncerti, vietējo pašdarbības kolektīvu uzstāšanās, ceļojošā cirka izrādes, kinofilmu rādīšana u.c. Ik gadu vasaras sākumā Salas novadā svin novada svētkus. To ietvaros notiek dažādi pasākumi visos pagastos. Sēlpils pagastā katru gadu tiek svinēti arī Daugavas svētki.

Kopš 2016.gada Salas novada pašvaldība rīko 4.maija "Baltā galdauta svētkus" svinīgas pieņemšanas formātā, uz pasākumu aicinot novada iestāžu vadītājus, lielākos uzņēmējus un z/s īpašniekus, NVO pārstāvjus, kā arī reliģisko draudžu vadītājus. No 2018.gada šis pasākums ir nodots Salas kultūras nama pārziņā.

Norises vieta	Pasākums
Biržu Tautas nams	Katru gadu Salas novada svētku ietvaros notiek pasākums "Nesēdi mājās, nāc - piedalies!" ar sporta aktivitātēm, mazo bērnu izklaidēm, loterijām, noslēguma skrējieni.
	Katru gadu 11.novembrī no Biržu Tautas nama tiek organizēts lāpu gājiens uz 1919.gada Brīvības cīņu piemiņas vietu ar salūtu noslēgumā.
	Katru gadu vasarā tiek rīkoti "Bērniības svētki" pirmsskolas vecuma bērniem, kā arī viņu vecākiem un krustvecākiem. Katru gadu šajos svētkos piedalās 10-15 bērni.
Salas kultūras nams	Ik gadu maijā notiek Salas novada svētki, kas norisinās Salas ciemā. To ietvaros tiek rīkots gājiens no sporta laukuma, gar apdzīvotām vietām līdz ciema centram. Novada svētkos piedalās iedzīvotāji un viesi, kultūras un izglītības iestādes, pašvaldības administrācija, uzņēmumi un NVO.
	Kopš 2015.gada ik pavasari vidējās paaudzes deju kolektīvs "Letkiss" rīko koncertu "Izdejosim saules ceļu", aicinot ciemos deju kolektīvus no tuvākajiem un tālākiem novadiem.
	Latvijas Neatkarības svētkos 18.novembrī ar Atzinības rakstu tiek godināti tie novada iedzīvotāji, kas aktīvi darbojas novada labā.
Sēlpils kultūras nams	Ik gadu 1.maijā Sēlpils pagasta zemnieku saimniecības un mājāsaimniecību traktoru īpašnieki rīko "Traktoru parādi", kurā piedalās vairāk kā 20 dažādi traktoru modeļi.
	Jau kopš 1995.gada katra gada pēdējā sestdienā notiek pasākums "Daugavas svētki" ar plašu kultūras un sporta programmu.
	Tāpat jau daudzus gadus pēc kārtas notiek „Miķeļdienas jampadracis” ar gadatirgu un pašdarbības kolektīvu priekšnesumiem.

Attēls 7.2.1. Regulāru kultūras pasākumu uzskaitījums Salas novadā⁵⁰

⁵⁰ Avots: Salas novada pašvaldība

7.3. BIBLIOTĒKAS

Bibliotēkas ir Salas novada pašvaldības nozīmīgs attīstības un konkurētspējas stiprināšanas resurss, kas nodrošina informācijas pieejamību, formālās, neformālās un mūžizglītības atbalstu, lasīšanas kultūras veidošanu un tradīciju saglabāšanu, novada kopienas kultūrvēsturiskā mantojuma digitālā satura veidošanu un pieejamību, kā arī e-prasmju apguvi un pilnvērtīgu e-pakalpojumu pieejamību.

Biržu bibliotēka apkalpo arī iedzīvotājus Ošānos, 1 reizi nedēļā izsniedzot un pieņemot grāmatas.

Reģistrēto lietotāju skaits	2016.g.
Biržu bibliotēka	121
Salas bibliotēka	612
Sēlpils pirmā bibliotēka	201
Sēlpils otrā bibliotēka	95

Attēls 7.3.1. Reģistrēto lietotāju skaits Salas novada bibliotēkās⁵¹

Salas novada bibliotēkās kopumā strādā 4 darbinieki uz pilnu slodzi un 1 darbinieks uz pusslodzi. Četrās novada bibliotēkās ir pieejami 18 kompjuāteri ar aktīvo interneta pieslēgumu, kā arī bezmaksas Wi-Fi tīkls.

7.4. SPORTS

Lai veicinātu veselīgu dzīvesveidu un sporta attīstību savā administratīvajā teritorijā, pašvaldība sporta jautājumus risina domes deputātu līmenī Sociālajā, izglītības, kultūras un sporta komitejā, kā arī algo Sporta pasākumu organizatoru.

Novadā tiek rīkoti dažādi sporta un aktīvās atpūtas pasākumi: tautas sporta sacensības novada svētku laikā u.c. pasākumos. Iedzīvotāji ir sevišķi ieinteresēti komandu spēlēs (futbols, volejbols, strītbols), galda spēlēs (dambrete, novuss, zolīte) un orientēšanās sacensībās. Iedzīvotāji labprāt piedalās arī vingrošanas un nūjošanas nodarbībās.

2016.gadā Salas vidusskola iesaistījās projektā 3.klasēm "Sporto visa klase", kura ietvaros skolēniem katru nedēļu tika nodrošinātas papildus trīs fakultatīvās sporta nodarbības, kas notika saskaņā ar Latvijas Sporta pedagogijas akadēmijas (LSPA) izstrādātu metodisko materiālu.

2016.gada 7.jūnija domes sēdē tika nolemts Salas novadā atvērt Sēlijas Sporta skolas klases Biržos un Salā. 2014.gadā ar pašvaldības atbalstu tika renovēta Salas vidusskolas sporta zāles ēka.

Tāpat Salas ciemā sportošanai ir iespējams izmantot vidusskolas sporta zāli un sporta laukumu. Blakus vidusskolai esošais atrodas Jēkabpils sporta centra Salas peldbaseins no 2014.gada apmeklētājiem ir slēgts.

⁵¹ Salas novada mājaslapa www.salasnovads.lv

Biržu ciemā sportotājiem ir pieejama Biržu internātpamatskolas sporta zāle. Pie skolas atrodas stadions, divi laukumi mini futbolam, volejbola laukums un basketbola laukums, kurus arī ir iespējams izmantot.

No 2017. līdz 2019.gadam 36 mēnešu garumā ar ESF līdzfinansējumu Salas novadā tiek īstenota virkne sporta aktivitāšu maznodrošinātajiem iedzīvotājiem un daudz bērnu ģimenēm, kā arī teritoriālās nabadzības un sociālās atstumtības riskam pakļautajiem iedzīvotājiem, kuru laikā visos Salas novada ciemos notiek bezmaksas veselības veicināšanas pasākumi - nūjošanas un orientēšanās nodarbības, kā arī lekcijas par psihoemocionālo veselību.

IEDZĪVOTĀJU UN DARBA GRUPU VIEDOKLIS

KULTŪRA UN SPORTS

VĀJĀS PUSES / RISKI	STIPRĀS PUSES
Salas peldbaseina slēgšana	Liels novada pašdarbības kolektīvu skaits
Salīdzinoši vāja novada pasākumu apmeklētība	Novada bibliotēku saglabāšana
Apkures neesamība Raiņa klubā-muzejā, kas kavē pakalpojumu sniegšanu	Salas kultūras nama skatītāju zāles rekonstrukcija un akustikas uzlabošana
	Bibliotēku izmantošana gados vecāko iedzīvotāju izglītošanai e-jautājumos
	Plašas sportošanas iespējas
	Pašvaldība apmaksā skolēnu peldētprasmju apgūšanu

IESPĒJAS

Piesaistīt vairāk viesmākslinieku un dažādot novada kultūras programmu
Plašāk jāinformē iedzīvotāji par kultūras un sporta pasākumiem Salas novadā, izmantojot plašsaziņas līdzekļus ne tikai novadā, bet arī kaimiņu novados.
Ziemas slidotavas ierīkošana
Brīvdabas sporta trenažieru izveide
Radošās rezidences izveide (mākslinieku, amatnieku darbošanās un izstāžu vieta)
Mobilās āra skatuves iegāde un izmantošana dažādās novada vietās
Kinozāles izveide
Raiņa kluba-muzeja īpašumtiesību maiņa, nododot to apsaimniekošanai un attīstīšanai privātiem uzņēmējiem
Bijušās Sēlpils pamatskolas ēkas īpašumtiesību maiņa, nododot to apsaimniekošanai un attīstīšanai privātiem uzņēmējiem

8. NEVALSTISKĀS UN RELIĢISKAS ORGANIZĀCIJAS

8.1. SALAS NOVADA BIEDRĪBAS

Salas novadā ir reģistrēta 21 biedrība, kas norāda uz sabiedrības iesaistīšanos sava novada attīstībā un problēmu risināšanā. Par visaktīvākajām biedrībām novadā var uzskatīt četras biedrības – „Esparsete”, „Holista”, „Aktīvs Salā” un Orientēšanās klubs „Sēlijas mežs”.

Biedrības nosaukums	Darbības mērķis
Orientēšanās klubs „Sēlijas mežs”	Veicināt un attīstīt orientēšanās sportu bērniem un pieaugušajiem.
Sēlietes	Sēlpils pagasta iedzīvotāju aktivizēšana savu interešu pilnveidošanā.
Sēlpils Brieži	Apvienot medniekus kolektīvām un individuālām medībām.
Aktīvs Salā	Aktīvās atpūtas iespēju radīšana un aktīva dzīvesveida popularizēšana.
BIRŽI 2009	Novada kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana.
Biržu mednieki	Sekmēt un attīstīt medību sporta veidu, iesaistīt biedrus medijamo dzīvnieku aizsardzībā un vairošanā.
Dzīvojam Sēlpilij	Veicināt Sēlpils iedzīvotāju aktīvu līdzdalību vispārējā dzīves līmeņa paaugstināšanā.
Esparsete	Veicināt pieaugušo lauku iedzīvotāju izglītību; stiprināt ģimenes; atbalstīt veselīga dzīvesveida iedibināšanu un aktivitātes.
Fiziskās un intelektuālās pilnveides kompetenču centrs "Coeus"	Sekmēt novada iedzīvotāju fizisko un intelektuālo pilnveidi visā dzīves garumā, piedāvājot uz zinātniskām metodēm balstītus izglītības un fiziskās veselības stiprināšanas pasākumus.
Florbola klubs SALA	Veicināt florbola spēles attīstību un atpazīstamību novada iedzīvotāju vidū.
Holista, Biedrība	Sporta aktivitāšu, veselīga dzīvesveida, radošuma veicināšana un popularizēšana novada iedzīvotāju vidū.
HP canis Latvia	Popularizēt suņu - terapeitu darbību, piedalīties cilvēku ar īpašām vajadzībām rehabilitācijas atbalsta pasākumos.
JČB, BIEDRĪBA	Veicināt katra Biedrības biedra un viņa ģimenes locekļu labklājības un dzīves apstākļu uzlabošanu, kā arī sniegt iespējamo materiālo palīdzību trūcīgajiem un īstenot citus sociālās aprūpes veidus.
Jēkabpils mednieku biedrība	Organizēt medību līgumplatībās lietpratīgu medību saimniecību.
Kazanovas Orķestris	Veicināt sabiedrības interesi par simfonisko mūziku un paplašināt neakadēmiskās mūzikas piedāvājuma klāstu klausītājiem.
SALA, Mednieku makšķernieku klubs	Apvienot medniekus un makšķerniekus visās darbībās, kas vērstas uz meža dzīvnieku populāciju vairošanu un nostiprināšanu.
Salas novada brīvprātīgo ugunsdzēsēju biedrība	Sadarboties ar valsts Ugunsdrošības dienestu, veicināt ugunsdrošību Salas novada ražošanas un sabiedriskajos objektos, kā arī dzīvojamā sektorā.
Sporta klubs X3M	Sporta un veselīga dzīvesveida atbalstīšana.
Vidusdaugavas amatnieku biedrība	Amatniecības attīstības veicināšana vietējā un reģionālā līmenī.
Viesītes mežu īpašnieku apvienība	Izveidot noturīgu un ilgspējīgu privāto mežu pašpārvaldi un nodrošināt privātās mežsaimniecības attīstību Zemgalē.
ALIANSE, Sporta deju klubs	Popularizēt un attīstīt sporta dejas kā sporta veidu un kā bērnu aktīvu brīvā laika pavadīšanas veidu.

Attēls 8.1.1. Salas novada biedrības 2018.gadā⁵²

⁵² Avots: Lursoft

8.2. SALAS NOVADA DRAUDZES

Lielākā daļa Salas novada iedzīvotāju pēc reliģiskās piederības ir luterāņi. Novadā darbojas divas draudzes – Svētās Annas Biržu evaņģēliski luteriskā draudze un Sēlpils evaņģēliski luteriskā draudze. Sēlpils evaņģēliski luteriskā baznīca kopš 2. Pasaules kara nav pilnībā atjaunota, taču ar Eiropas fondu finansējumu tai ir uzlikts jauns jumts, līdz ar to pagaidām dievkalpojumi notiek baznīcas drupās, taču nākotnē draudze cer atjaunot dievnamu pilnībā.

Dievkalpojumi katoļiem notiek Salas ciemā domes ēkā. Dievkalpojumi pareizticīgajiem novadā nenotiek.

2012.gada 7.jūlijā Biržu evaņģēliski luteriskajai baznīcai tika piešķirts svētās mocekles Annas vārds, taču dievnama draudze velk paralēles ne tikai ar Bībelē minēto Annu, bet arī ar bijušo Biržu draudzes priekšnieci Annu Piļicku, kura bija baznīcas atjaunošanas iniciatore.

IEDZĪVOTĀJU UN DARBA GRUPU VIEDOKLIS

NEVALSTISKĀS UN RELIĢISKĀS ORGANIZĀCIJAS

VĀJĀS PUSES / RISKI	STIPRĀS PUSES
Nenotiek dievkalpojumi pareizticīgajiem	Tiek restraūrēta Sv. Annas Biržu evaņģēliski luteriskā draudze
	Liels reģistrēto biedrību skaits

IESPĒJAS

Ciešāka sadarbība starp NVO un pašvaldību

9. TRANSPORTA INFRASTRUKTŪRA

9.1. AUTOCEĻI

Salas novadā ir reģistrēti 39 A grupas ceļi kopgarumā 103,71 km; 11 B grupas ceļi kopgarumā 17,71 km un 54 C grupas ceļi kopgarumā 38,58 km. Visu trīs grupu ceļu kopgarums ir 160 km, kopumā ar 12 tiltiem. Ielu kopgarums novadā ir 20,491 km.⁵³ Kopējais autoceļu blīvums 2017.gadā bija 0.84km/km², t.sk., reģionālo autoceļu tīkla blīvums bija 0.13km/km²; valsts autoceļu ar balto segumu tīkla blīvums bija 0.16km/km², ar melno segumu 0.13km/km²; vietējo autoceļu tīkla blīvums 0.17km/km².⁵⁴

2014.gadā Salas novadā tika likvidēti un samazināti vairāki lokālie (pagastu) ceļi vai ceļa posmi, kuriem nebija izveidotas ceļa joslas un noslēgti patapinājuma līgumi.

Novadu šķērso 9 valsts vietējie autoceļi ar grants segumu un 3 valsts reģionālie autoceļi ar asfalta segumu.

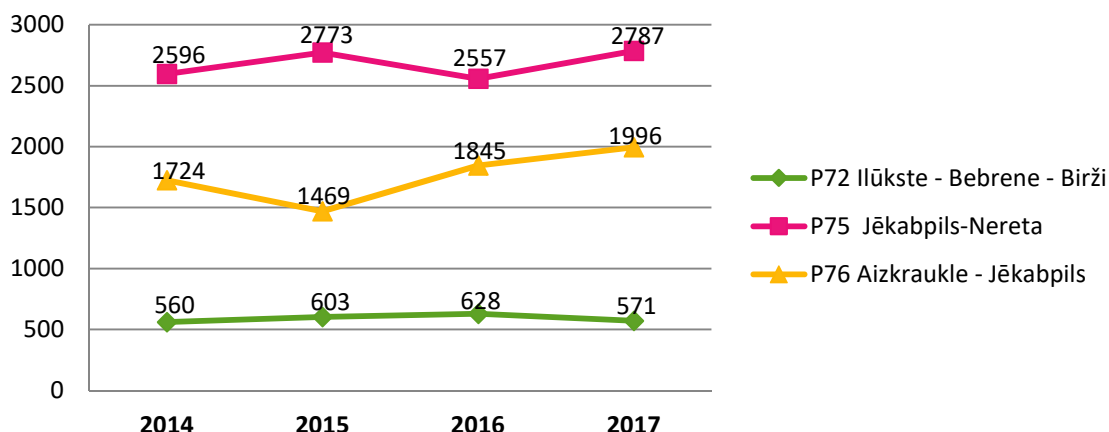
	CEĻA NUMURS	CEĻA NOSAUKUMS
Valsts reģionālais autoceļš	P72	Ilūkste – Bebrene – Birži
	P75	Jēkabpils – Lietuvas robeža
	P76	Aizkraukle – Jēkabpils
Valsts vietējais autoceļš	V14 777	Ceļinieki – Pļavnieki
	V14 786	Pievedceļš karjeram „Birži”
	V14 803	Sala – Zilkalne
	V14 804	Sala – Pūteļi
	V14 805	Sankaļi – Bibāni – Gravāni
	V14 812	Straumēni – Bibāni
	V14 813	Stūrāni – Puļpāni
	V14 815	Sēlija – Sēlpils – Ošāni
	V14 816	Sēlija – Vizbuļi

Attēls 9.1.1. Salas novada valsts autoceļi

Gada vidējā diennakts satiksmes intensitāte tiek mērīta visos valsts reģionālajos autoceļos. Salas novada valsts reģionālo ceļu P72, P75 un P76 satiksmes intensitātei ir vērojams stabila augšupeja, vienīgi P72 ceļa posmā Ilūkste –Bebrene – Birži 2017.gadā intensitāte ir samazinājusies (**skatīt attēlu 9.1.2.**)

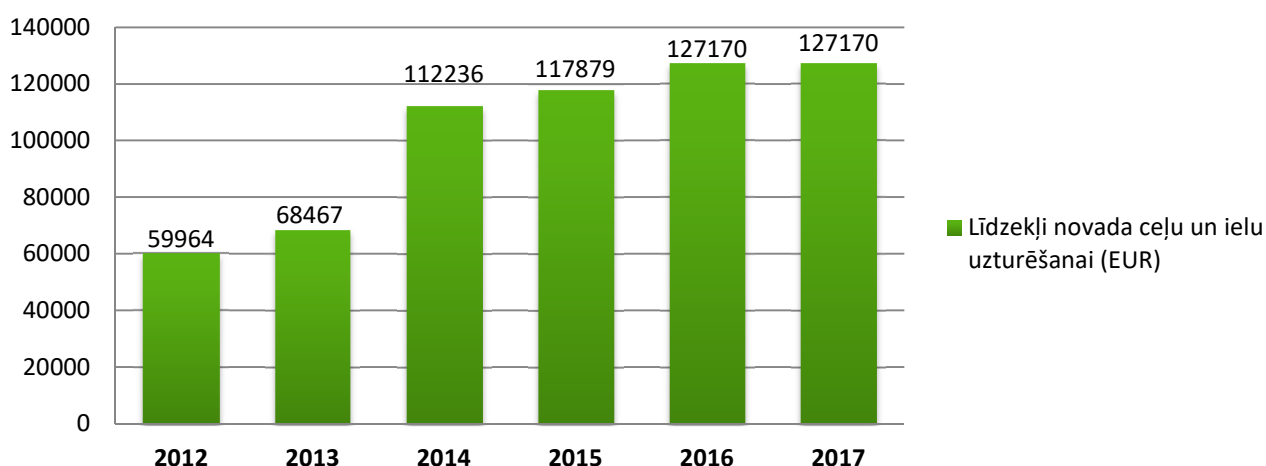
⁵³ Salas novada pašvaldības dati

⁵⁴ www.raim.gov.lv, 2017.gads

Attēls 9.1.2. Vidējā diennakts satiksmes intensitāte Salas novada valsts reģionālajos autoceļos⁵⁵

Salas novadā visi pašvaldības autoceļi ir ar grants vai grunts segumu, kas regulāri tiek atjaunoti izmantojot vietējos resursus, veicot ceļu greiderēšanu. Tāpat līdzekļi tiek tērēti daudzu tiltu uzturēšanai.

Attēls 9.1.3. Mērķdotācijas novada autoceļu un ielu uzturēšanai Salas novadā 2012.-2017.g.⁵⁶

2018.gada aprīlī pēc Salas novada iedzīvotāju lūguma un parakstu vākšanas VAS "Latvijas Valsts ceļi" ir uzsākusi tehniskā projekta izstrādi veloceļa izbūvei P76 ceļa posmā Salas ciema – Jēkabpils, kas atbilst arī Salas novada Attīstības programmas 2012.-2018., 2.rīcības virzienam "Transporta infrastruktūras attīstīšana".

Tāpat 2018.gada ir uzsākta autoceļa P76 Aizkraukle-Jēkabpils ceļaposma Daugavas stacija – Sala rekonstrukcija. Izmantojot Eiropas fondu līdzfinansējumu, 2018.gadā ir uzsākta vairāku pašvaldības grants ceļu atjaunošana.

⁵⁵ VAS „Latvijas valsts ceļi” dati

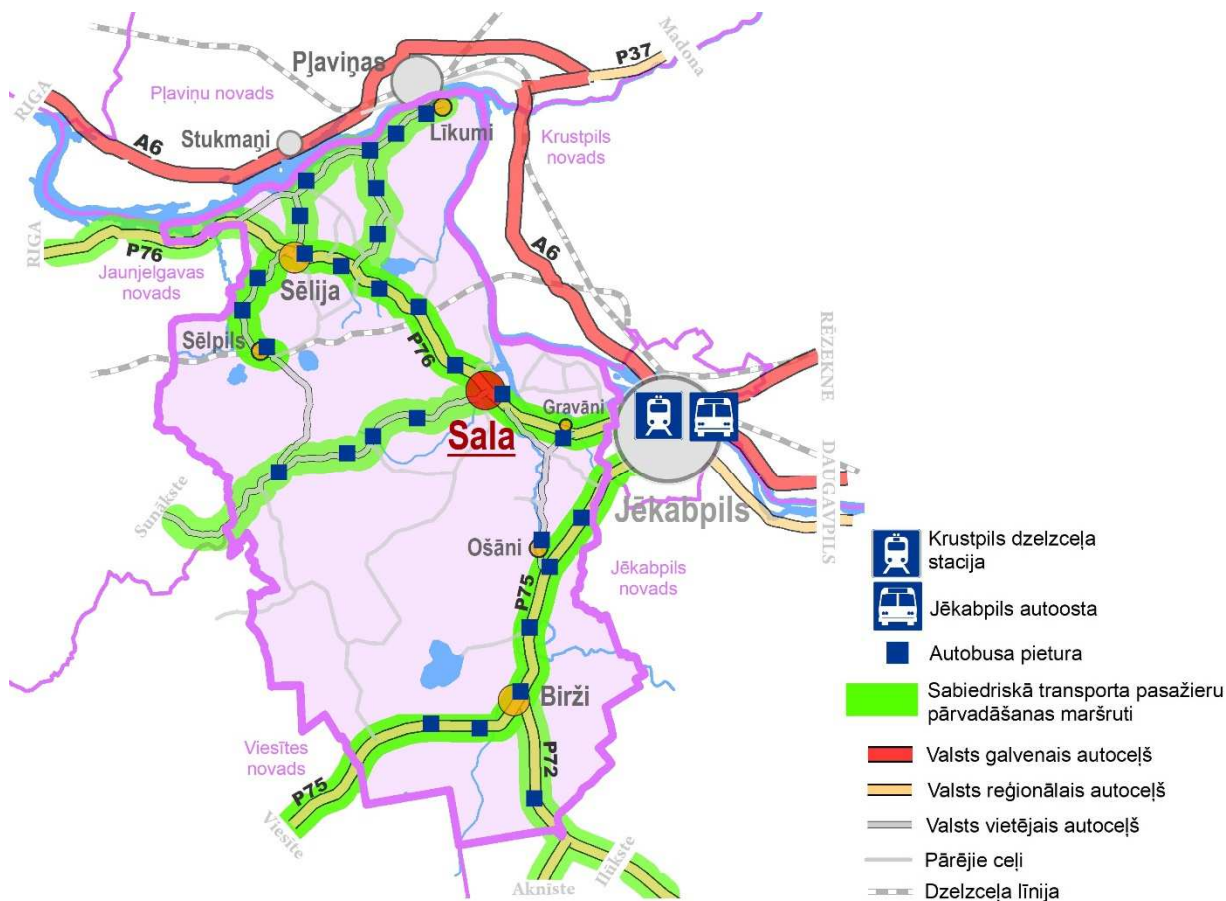
⁵⁶ Salas novada pašvaldības dati

9.2. SABIEDRISKAIS TRANSPORTS

Sabiedriskā transporta satiksmi Salas novadā organizē SIA „Jēkabpils autobusu parks”. Agrākais pasažieru pārvadātājs KS „Toms” vairs nesniedz pakalpojumus, taču tās reisu ir pārņēmis Jēkabpils autobusu parks, nemainot maršrutus. SIA „Jēkabpils autobusu parks” nodrošina pasažieru pārvadāšanu uz apkārtnējiem novadu centriem - Jaunjelgavu, Aizkraukli, Viesīti un u.c., kā arī iedzīvotāju nokļūšanu no lielākajiem Salas novada ciemiem uz Jēkabpili. 2017.gadā ir izveidota autobusa pietura Ošānu ciemā, kas būtiski atvieglo un uzlabo Ošānu iedzīvotāju pārvietošanās iespēju, jo satiksmes transports ienāk ciemā katru rītu un vakaru.

Bērniem līdz 7 gadu vecumam, kurus nevar laist viens bez pieaugušo uzraudzības, pašvaldība organizē mikroautobusu, kas piebrauc pie mājām un aizved uz izglītības iestādēm. Bērniem virs 7 gadu vecuma tiek atmaksātas sabiedriskā transporta biļetes.

Novadu šķērsojošais dzelzceļš pasažieru pārvadāšanu novada robežās nenodrošina.

Attēls 9.2.1. Salas novada sabiedriskā transporta maršrutu karte

IEDZĪVOTĀJU UN DARBA GRUPU VIEDOKLIS

TRANSPORTA INFRASTRUKTŪRA

VĀJĀS PUSES / RISKI	STIPRĀS PUSES
Nepietiekoši labs ceļu stāvoklis un segums	Izveidota sabiedriskā transporta pietura Ošānu ciemā
Nepietiekams sabiedriskā transporta nodrošinājums	P76 ceļa posmā Salas ciema – Jēkabpils veloceliņa izbūve (tiek projektēts)
Gājēju un velosipēdistu celiņu nepietiekamība	P76 ceļa posmā Salas ciema – Jēkabpils noasfaltēšana
Nepietiekoši labs ielu segums	Pašvaldība apmaksā transporta izdevumus skolēnu nokļūšanai uz izglītības iestādēm
Nesakārtoti krustojumi Sēlijas ciemā	
Autoceļa P75 ceļa posma pie Sakas upes izskalošana, kas rada erozijas risku	

IESPĒJAS
Ceļa noasfaltēšana līdz Zvejnieklīcim
Pašvaldības ceļa noasfaltēšana līdz SIA „Kontekss”

10. TEHNISKĀ INFRASTRUKTŪRA

10.1. ŪDENSAPGĀDE UN KANALIZĀCIJA

Ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumus novadā nodrošina pašvaldības uzņēmums SIA „Vīgants”.

Salas ciemā ūdensapgādi nodrošina divi artēziskie urbumi. Ūdensapgādes sistēmai pieslēgtas visas dzīvojamās, sabiedriskās un ražošanas ēkas. Ciema notekūdeņus attīra bioloģiskās attīrīšanas iekārtas. Tās atrodas ciema ziemeļu daļā pie Sakas upes. Pēc attīrīšanas notekūdeņi tiek novadīti Daugavas attekā Sakā un tālāk nonāk Daugavā.

Centralizētā kanalizācija ir pieejama Salas, Biržu, Ošānu, Sēlijas un Līkumu ciemā. SIA „Dona” maizes ceptuves un SIA „Rītausma” siltumnīcu saimniecībai ir sava vietējā kanalizācija, kur attīrītie notekūdeņi tiek novadīti Ziemeļsusējas upē.

Biržu, Ošānu, Gravānu, Sēlijas un Sēlpils ciemos ir pa vienam centralizētas ūdensapgādes urbumam, ūdeni no artēziskajiem urbumiem novada uz ūdenstorni un no tā tieši patērētājiem. Līkumu ciemā ūdensapgāde tiek nodrošināta no diviem artēziskajiem urbumiem. Biržu, Ošānu Sēlijas, Sēlpils un Līkumu ciemu notekūdeņi tiek attīrīti ar bioloģiskām attīrīšanas iekārtām. Katrā no ciemiem attīrīšanas iekārtu jauda ir atbilstoša ciema lielumam un nepieciešamībai.

Novada viensētās dzeramo ūdeni iegūst galvenokārt no šahtveida akām. Lauku sētās ūdens kvalitāte netiek pārbaudīta, patēriņš netiek uzskaitīts. Pārbaudīts tiek ūdens tajās akās, kuru saimniecībās ir piena lopi.

Salas novada pašvaldības SIA “Vīgants” 2012.gadā realizēja ERAF projektu “Ūdenssaimniecības attīstība Salas pagasta Salas ciemā”, kura ietvaros tika veikta NAI rekonstrukcija, izpildot kombinēto priekšattīrīšanas iekārtu – nogulšņu apstrādi. Tāpat tika veikti arī ģeodēzijas darbi, veicot NAI spiedvada, sadzīves kanalizācijas un lietus kanalizācijas izbūvi, ierīkojot cauruļvadus, akas, aizbīdņus, veidgabalus un iekārtas.⁵⁷ Šī projekta ietvaros tika izbūvēta arī lietus ūdeņu novadīšanas sistēma no Salas centrālā laukuma uz Ziemeļsusējas upi.

10.2. GĀZES APGĀDE

Gāzes apgāde pieejama tikai Salas novada austrumu daļā. Vidēja spiediena gāzes vads izbūvēts no Jēkabpils uz Salas un Ošānu ciemiem, kā arī uz Sakas salu. Lielākie gāzes patērētāji ir SIA “Rītausma” un SIA “Dona” kā arī Salas ciema 12 daudzdzīvokļu ēkas un pašvaldības sabiedriskās ēkas. Jauna gāzes vada izbūve vai esošā pilnveidošana tuvākajā laikā netiek plānota.

10.3. ELEKTROAPGĀDE

Novada teritoriju šķērso divas 110kV augstsprieguma elektropārvades līnijas, kas novadu šķērso ziemeļu daļā posmā no Līkumu ciema līdz Jaunjelgavas novada robežai paralēli Daugavai un austrumu daļā no Jēkabpils virzienā uz dienvidiem līdz Viesītes novada robežai. Novada elektrotīkls sastāv arī no 20kV un 0.4kV gaisvadu līnijām, kā arī elektrisko tīklu kabeļu līnijām.

⁵⁷ Salas novada pašvaldības dati

Salas novadā ir arī subsidētās elektroenerģijas ražotāji - SIA "ENERGO EM" ar ražošanai izmantoto energoresursu – dabasgāzi (elektrostacijā uzstādītā elektriskā jauda 0.6 MWe), kā arī SIA "Sankalji" ar elektrības ražošanai izmantoto energoresursu – ūdeni (elektrostacijā uzstādītā elektriskā jauda 0.09 Mwe).

10.4. SILTUMAPGĀDE

Centralizētā siltumapgāde novadā darbojas Salas ciemā, kur siltuma nodrošināšanai izmanto gāzi, kā arī Biržu ciemā, kur daļa no dzīvojamām ēkām ir pieslēgtas centrālajai apkurei. XX gadsmita astoņdesmitajos gados izbūvētā centralizētā siltumapgāde Ošānu un Sēlijas ciemā sen nedarbojas un tuvākajā laikā netiek plānots to rekonstruēt. Novadā galvenokārt tiek izmantota malkas apkure.

10.5. MOBILIE SAKARI UN INTERNETS

Salas novadā mobilos sakarus nodrošina SIA „Latvijas Mobilais Telefons”, SIA „Tele2”, SIA „Bite” un SIA „TriaTel”. Stacionāros telefona sakarus nodrošina SIA „Lattelekom”. Interneta pakalpojumus novadā sniedz visi mobilo sakaru operatori.

Interneta pārklājums visā novadā lielākoties ir 4G, lai gan vietām, piemēram, Sēlpils apkārtnē tas ir 3G vai pat 2G. Savukārt Gravānos, kas ir vistuvāk Jēkabpils pilsētai, „Bite” piedāvā pat 4G+ pārklājumu, kas ir vēl ātrāks un jaudīgāks.

Apdzīvotā vieta	LMT 4G internets	Tele2 4G internets	Bite 4G internets
Sala	Teicams	teicams	teicams
Sēlpils	Mainīgs	labs	labs
Ošāni	Teicams	teicams	mainīgs
Birži	Teicams	teicams	teicams
Sēlija	Labs	teicams	mainīgs
Līkumi	Teicams	teicams	teicams
Gravāni	Teicams	teicams	teicams (4G+)

Attēls 10.5.1. Interneta pārklājums Salas novadā⁵⁸

Mobilo sakaru un interneta pārklājums gandrīz visā novada teritorijā atbilst augstākās kvalitātes prasībām.

10.6. DAMBĪI

Salas novada aizsargdambji sargā Salas ciemu un Sakas salu no plūdiem. Salas ciema aizsardzībai gar Ziemeļsusējas kreiso krastu un Sakas kreiso krastu ir uzbūvēts dambis 3,6 km garumā, gar Sakas labo krastu 1,7 km garumā. Sakas salas aizsardzībai gar Daugavu un Sakas upes kreiso krastu ir vairāk kā 4 kilometrus garš dambis.

2014.-2015.gadā ar Eiropas Savienības fondu atbalstu notika aizsargdambja rekonstrukcija, kuras laikā tika ierīkots aizsargdambja nobrauktuvju atbilstošais slīpums. Rekonstrukcijas rezultātā tika slēgts pagasta ceļš S68 Ciemupes – Meža Živāni 1,32 km garumā, jo tas veic aizsargdambja funkcijas

⁵⁸ Avots: LMT, Tele2, Bite

un rekonstrukcijas laikā tika ierīkotas braukšanas ierobežošanas barjeras, kas neatbilst ceļu ekspluatācijas noteikumiem.

10.7 UGUNSDROŠĪBA

Salas novadā nav sava ugunsdzēsības un glābšanas dienesta, nepieciešamības gadījumā tiek izsaukta Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta (VUGD) Zemgales reģiona brigādes Jēkabpils nodaļa. Uz izsaukumiem brauc arī Salas novada brīvprātīgo ugunsdzēsēju biedrība, kas iesaistās ugunsgrēka lokalizēšanā un glābšanas darbos līdz VUGD brigādes atbraukšanai, kā arī palīdz dzēsšanas darbos pēc brigādes ierašanās.

10.8. PASTS

Salas novadā strādā divas pasta nodaļas - Salā un Sēlijā. Tās nodrošina pilnu pasta pakalpojumu klāstu – sūtījumu nosūtīšanu un saņemšanu, rēķinu apmaksu, naudas pārvedumu pieņemšanu un izsniegšanu, kā arī citus ar pasta darbību saistītus pakalpojumus. Nākotnē tiks risināts jautājums par pasta nodaļas izveidi Biržos.

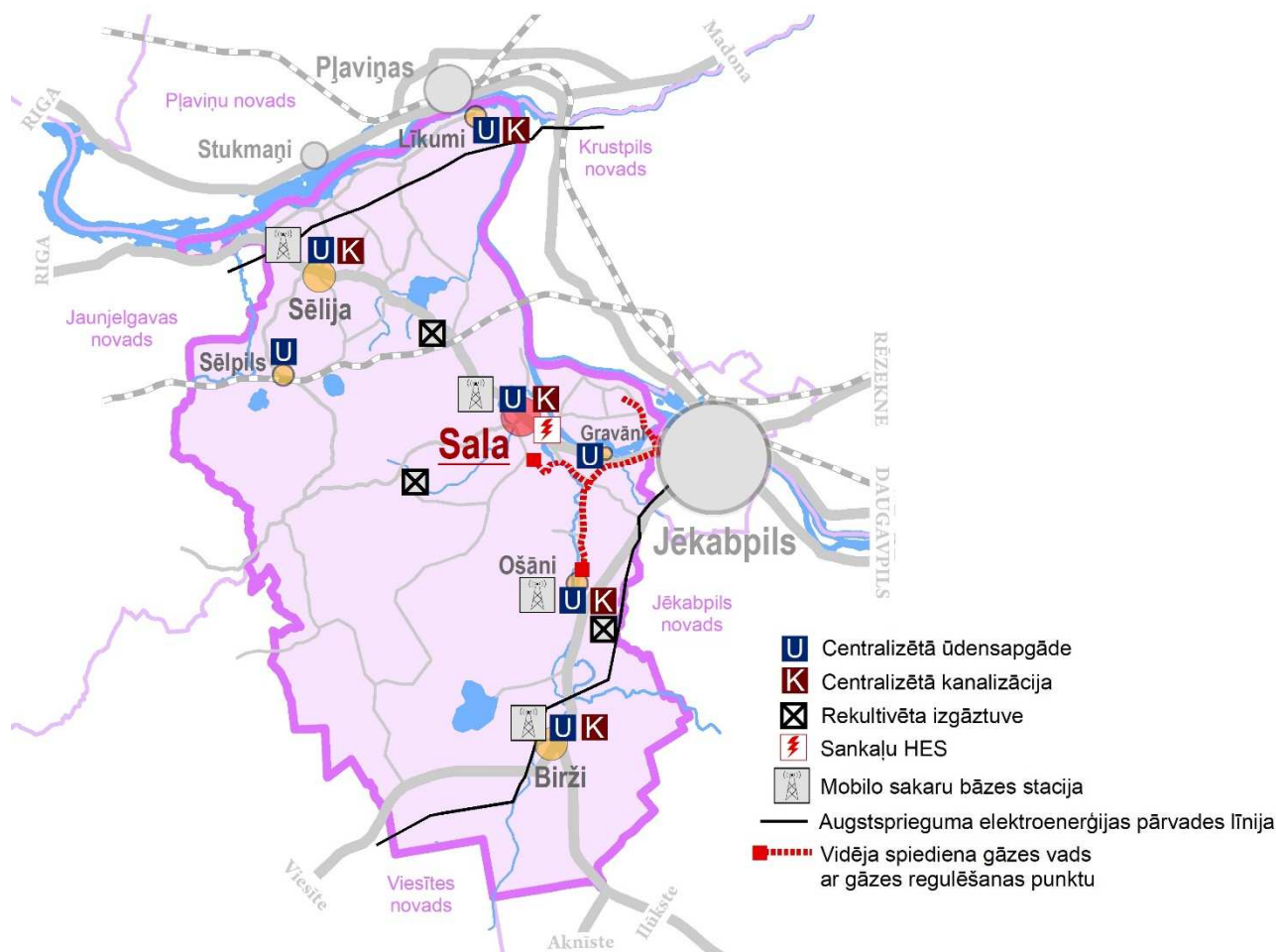
10.9. BŪVNIECĪBA

Salas novada pašvaldībā nav savas būvvaldes, tā izmanto Krustpils novada būvvaldes pakalpojumus, kas skaidrojams ar salīdzinoši nelielo būvniecības un projektēšanas apjomu.

Laika periodā no 2013. līdz 2017.gadam ir izsniegtas 83 būvēšanas atļaujas, no kurām:

- 26 būvatļaujas dzīvojamajai apbūvei ar palīgēkām;
- 19 būvatļaujas ražošanas apbūvei;
- 16 būvatļaujas tehniskās infrastruktūras objektiem;
- 12 būvatļaujas transporta infrastruktūras izbūvei;
- 5 būvatļaujas publiskās apbūves celtnēm;
- 4 būvatļaujas ar meliorāciju saistīto objektu celtniecībai.

Laika posmā no 2013.līdz 2017.gadam Salas novadā ekspluatācijā tika pieņemti 47 objekti.

Attēls 10. Salas novada tehniskā infrastruktūra

IEDZĪVOTĀJU UN DARBA GRUPU VIEDOKLIS

TEHNISKĀ INFRASTRUKTŪRA

VĀJĀS PUSES / RISKI	STIPRĀS PUSES
Nav veikti ūdensapgādes un kanalizācijas uzlabojumi novadā, izņemot Salas ciemu	Aizsargdambja rekonstrukcija
Nepietiekams ciemu āra apgaismojums	Gāzes vads Salas ciemā, Ošānos un uz ģeogrāfiskās salas
Nav malkas šķūņu pie Biržu pamatskolas un ĢAC „Saulstari”	Sadzīves kanalizācijas un lietusūdens kanalizācijas izbūve Salas ciemā
	Augstas kvalitātes (4G) internets

IESPĒJAS

Ierīkot Wi-Fi punktus sabiedrības pulcēšanās vietās

11. KULTŪRVĒSTURE UN TŪRISMS

Salas novads atrodas sena un nozīmīga ūdensceļa tiešā tuvumā, kas teritorijas attīstību veicinājis jau pirms daudziem gadsimtiem, radot lielu kultūrvēsturisko mantojumu. Novadā ir 17 valsts nozīmes arheoloģijas pieminekļi, 7 vietējas nozīmes arheoloģijas pieminekļi, kā arī 2 valsts nozīmes industriālie pieminekļi. Bez arheoloģijas pieminekļiem novadā ir daudzi citi kultūrvēsturiski apskates objekti un vietas – brīvdabas komplekss „Zvejnieklīcis”, Taborkalns (augstākā novada virsotne), Strūves meridiāna loka triangulācijas tīkla punkti, senu sadzīves priekšmetu kolekcija, dižakmens pie Biržiem, Boļu dzirnavas, bijušās Sankaļu ūdensdzirnavas, Babrānu pilskalns, Pormaļu Sudrabkalns un citas vietas. Kā nozīmīgus tūristu piesaistes faktorus var minēt arī Daugavas senleju un Sēlijas ainavu.

Valsts nozīmes arheoloģijas pieminekļi	Sēlpils pilskalns un viduslaiku pils
	Avenu senkapi
	Babrānu pilskalns
	Jozupu senkapi
	Baltiņu apmetne I un Velna akmens
	Baltiņu apmetne II
	Čakstēnu senkapi
	Ezernieku Velna akmens
	Gretu senkapi
	Priekšānu senkapi
	Īlenānu senkapi
	Krustlīču senkapi
	Sudrabkalns - pilskalns
	Vizbuļu senkapi
	Speldžu apmetne
	Stuburu apmetne
	Priednieku senkapi
Vietējās nozīmes arheoloģijas pieminekļi	Baltiņu svētavots
	Kukaiņu senvieta
	Dārziņu viduslaiku kapsēta
	Ķīlānu senkapi
	Lejasplāteru senkapi
	Magoņu senkapi
	Sidrabiņu senkapi
Valsts nozīmes industriālie pieminekļi	Strūves ģeodēziskā loka punkts “Daborkalns”
	Strūves ģeodēziskā loka punkts “Arbidāni”

Attēls 11.1. Kultūrvēsturiskas nozīmes pieminekļi Salas novadā⁵⁹

No 2014. gada Salas novada pašvaldībā darbu uzsāka Sabiedrisko attiecību un Tūrisma lietu speciālists, kura kompetencē tūrisma jomā ietilpst novada tūrisma popularizēšana, finanšu līdzekļu piesaiste, projektu un pasākumu organizēšana un citi ar tūrismu un sabiedriskām attiecībām saistīti pienākumi.

⁵⁹ Avots: VKPAI

Tāpat nozīmīgu lomu novada kultūrvēstures saglabāšanā veic novada bibliotēkas, veicot novada kopienas kultūrvēsturiskā mantojuma digitālā satura veidošanu.

Salas novada dalība lielākajos ar tūrismu saistītajos pasākumos:

- Ir veikta novada reprezentatīvo materiālu ar aprakstiem par novada tūrisma objektiem izstrāde un tiražēšana, tajā skaitā dalība kopējā Zemgales tūrisma bukletā „Tūrisms Zemgalē”.
- Dalība Sēlijas vēstures un kultūras grāmatu izdošanā „No Sēlijas pūra...”.
- Informācijas par novadu ievietošana ceļvedī „Tūrisma Auto ceļvedis”, kas apvieno tūrisma objektus no visas Latvijas.
- Lekciju cikla organizēšana novada vidusskolas un pamatskolu bērniem „Mūsu un jūsu kopīga vēsture”.
- Novada tūrisma objektu prezentēšana 23. Starptautiskajā tūrisma izstādē “Balttour 2016”.
- Ekskursiju pa novadu organizēšana un vadīšana ar gida starpniecību.
- Sadarbībā ar ELFLA tika izveidota norāžu sistēma uz novada tūrisma objektiem.
- Laivu piestātnes ierīkošana brīvdabas atpūtas kompleksā „Zvejnieklīcis”, u.c.

Pašvaldības nākotnes plānos ir Salas vidusskolas Vēstures izpētes kabineta pārtapšana par muzeju. Taču pagaidām ierobežotu finanšu līdzekļu apstākļos kultūrvēsturiskā mantojuma popularizēšana notiek izstāžu, kolekciju u.c. veidos, nepretendējot uz muzeja izveidi pilnā apjomā.

Lielākie novada tūrisma objekti	
Vēstures liecības	Divas senās apmetnes Baltiņu ezera dienvidu krastā, Sēlpils pagasts
	Biržu luterāņu baznīca, Birži
	Biržu ūdensdzirnavas, Birži
	Boķu dzirnavas, Salas pagasts
	Biržu mācītājmuiža, Birži
	Līkumu muiža, Sēlpils pagasts
	Sankaļķjaviņu dzirnavas (mūsd.Sankaļķu HES), Salas pagasts
	Sēlpils luterāņu baznīca, Sēlpils pagasts
	Sēlpils pilskalns ar viduslaiku pils drupām, Sēlpils pagasts
	Speldžu apmetne, Sēlpils pagasts
	Stuburu apmetne, Salas pagasts
	Laukakmeņu bruģa ceļa fragments ceļa posmā Mucenieki-Klāvāni, Salas pagasts
	Ziemeļsusējas vecā tilta balsti, Salas pagasts
	Zvana kalnu vieta „Dzelzsname”, Salas pagasts
	Babrānu pilskalns, Sēlpils pagasts
Dabas objekti	Baltiņu Svētavots, Sēlpils pagasts
	Baltiņu Velna akmens, Sēlpils pagasts
	Biržu Zeltenes avots, Birži
	Ezernieku Velna akmens, Sēlpils pagasts
	Krustalīča klintis, Sēlpils pagasts
	Saules avots, Birži
	Pormaļu Sudrabkalns, Sēlpils pagasts
	Taborkalns, Sēlpils pagasts
Muzeji	Raiņa klubs-muzejs, Sēlpils pagasts
	Salas vidusskolas muzejs, Sala
	Biedrība „Biržu Mednieki”, peintbols, Birži

Atpūtas vietas	Pārceltuve pār Daudavu, Sēlpils pagasts
	Peintbola klubs „Zaļā sala”, Salas pagasts
	Brīvdabas atpūtas komplekss „Zvejnieklīcis”, Sēlpils pagasts
	Laivu noma un upes maršruti “Sēļsalas laivas”, Sakas sala
Naktsmītnes	Brīvdienu māja „Ūdensdzirnas”, Birži
	Brīvdienu māja „Vizbuļi”, Sēlpils pagasts
	Lauku māja „Bitāni”, Sēlpils pagasts
Kafejnīcas	Salas kultūras nama ēdnīca

Attēls 11.2. Salas novada tūrisma objekti⁶⁰**IEDZĪVOTĀJU UN DARBA GRUPU VIEDOKLIS****KULTŪRVĒSTURE UN TŪRISMS**

VĀJĀS PUSES / RISKI	STIPRĀS PUSES
Tūrisma informācijas centra neesamība	Tūrisma speciālista piesaiste pašvaldībā
Sabiedrisko ēdināšanas iestāžu trūkums	Sakopta vide Zvejnieklīcī un tā izmantošana par tūrisma objektu
	Tūrisma norāžu uzstādīšana

IESPĒJAS
Tūrisma infrastruktūras sakārtošana
Tējas namiņa izbūve Zvejnieklīcī, kā arī inventāra nomas punkta izveide (slēpes, velosipēdi, katamarāni)
Skatu torņa Taborkalnā ierīkošana
Audiogida izveide populāros tūrisma objektos
Interaktīvā brīvdabas parka ierīkošana pieaugušajiem un bērniem
Lielā svētku ugunsкура vietas ierīkošana
Apgaismotas strūklakas ierīkošana
Velo un gājēju maršrutu izveide aktīvā tūrisma attīstībai
Sēlpils pilsdrupu konservācija un tūrisma objekta izveide ar piekļūšanu
Salas novada suvenīru izveide un pārdošana

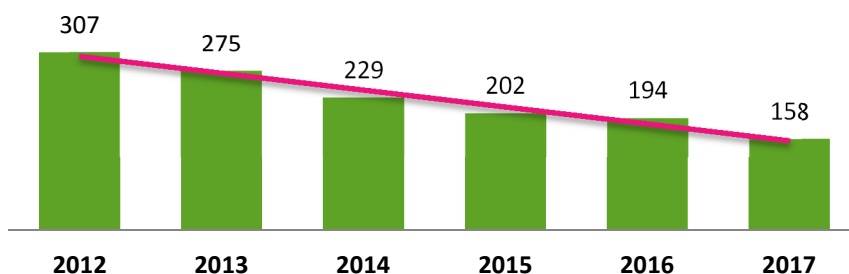
⁶⁰ www.salasnovads.lv

12. EKONOMIKA UN UZŅĒMĒJDARBĪBA

Salas novada pašvaldība novada ekonomiskajā attīstībā akcentē dažādas pieejas vietējās ekonomikas attīstības politikā, izdalot atsevišķi uz uzņēmējdarbību vērstu pašvaldības pieeju, piemēram, uzņēmējdarbības infrastruktūras attīstību, kā arī uz nabadzības mazināšanu vērstu pieeju, piemēram, bezdarba samazināšanu.

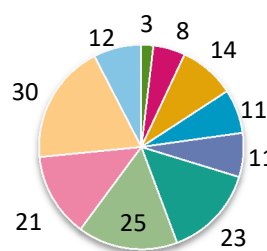
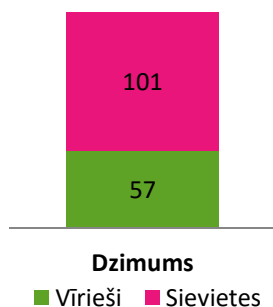
12.1. BEZDARBA LĪMENIS

Reģistrēto VSAA bezdarbnieku skaits Salas novadā no 2012. līdz 2017.gadam ir sarucis par 48,5%, sastādot 158 cilvēkus iepriekšējo 307 vietā. Kopumā 2017.gadā bezdarbnieku līmenis novadā sastāda 7%. Salīdzinājumā ar kaimiņu novadiem Salas novadā bezdarbnieku procents ir visaugstākais: tā 2017.gada nogalē Jēkabpils novadā bija 5,9% bezdarbnieku, Jaunjelgavas novadā - 6,5%, Pļaviņu novadā - 5,7%, Viesītes novadā - 6,5%.

Attēls 12.1.1. Bezdarbnieku skaits Salas novadā no 2012.-2017.g.⁶¹

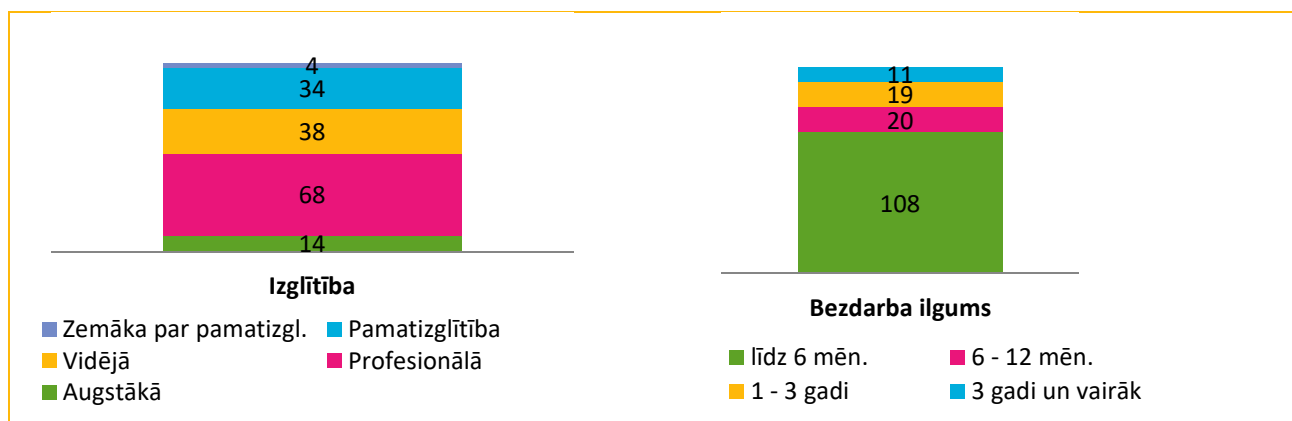
Saskaņā ar NVA sniegtajiem datiem, Salas novada vidēji statistiskais bezdarbnieka portrets ir sekojošs: 40-59g.v. sievieti ar profesionālo izglītību, kas darba meklējumos atrodas līdz 6 mēnešiem (*skatīt attēlu 12.1.2.*).

■ 15 - 19   ■ 20 - 24   ■ 25 - 29   ■ 30 - 34   ■ 35 - 39
 ■ 40 - 44   ■ 45 - 49   ■ 50 - 54   ■ 55 - 59   ■ <60

⁶¹ Avots: NVA

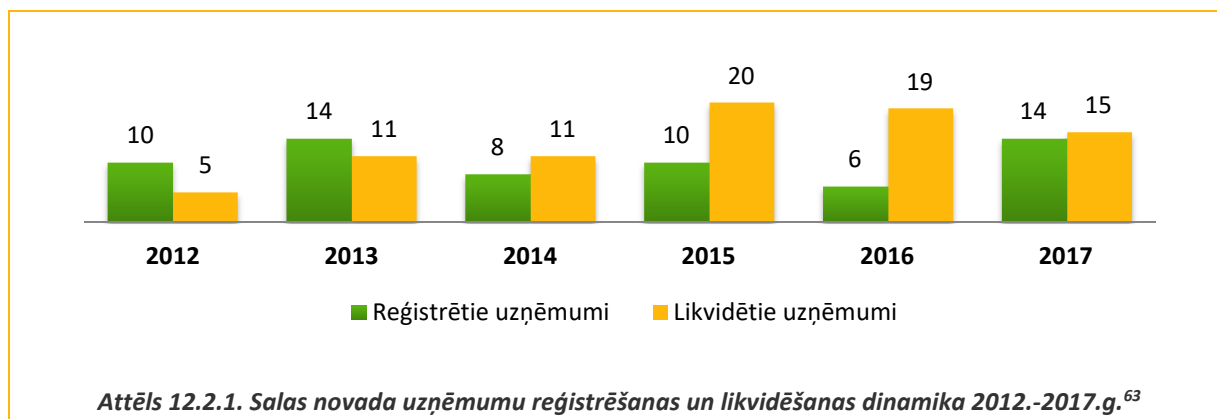

Attēls 12.1.2. Salas novada bezdarbnieku sadalījums pēc dzimuma, vecuma, izglītības līmeņa un bezdarba ilguma, 2017.g.⁶²

12.2. UZŅĒMUMU SKAITS

Pēc Lursoft datiem, 2018. gadā maijā Salas novadā bija reģistrēti 164 uzņēmumi un 139 zemnieku saimniecības. Pēdējos sešos gados novadā tika likvidēts 81 uzņēmums un 58 tika reģistrēti, **skatīt attēlu 12.2.1.**

Attēls 12.2.1. Salas novada uzņēmumu reģistrēšanas un likvidēšanas dinamika 2012.-2017.g.⁶³

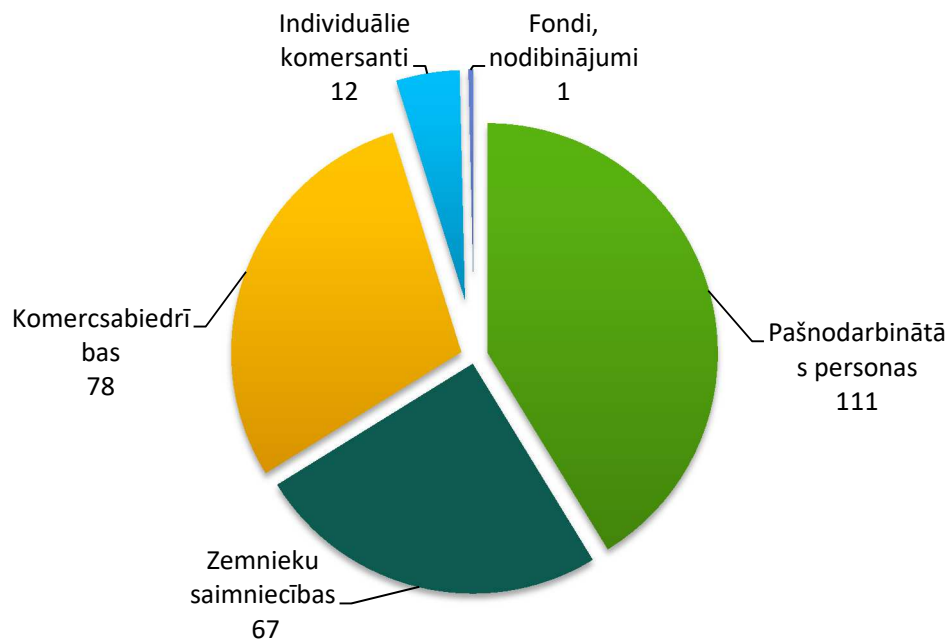
12.3. EKONOMISKI AKTĪVIE UZŅĒMUMI

Ekonomiski aktīvo uzņēmumu kopskaits Salas novadā 2016.gadā bija 269 statistiskās vienības (ieskaitot fondus, nodibinājumus, biedrības un valsts un pašvaldības budžeta iestādes).

2016.gadā uzņēmumu struktūrā dominēja pašnodarbinātās personas, kas sastādīja 41% no visu uzņēmumu kopskaita. Komerksabiedrības un Zemnieku saimniecības sastādīja attiecīgi 29% un 25% (**skat.attēlu 12.3.1.**).

⁶² Avots: NVA

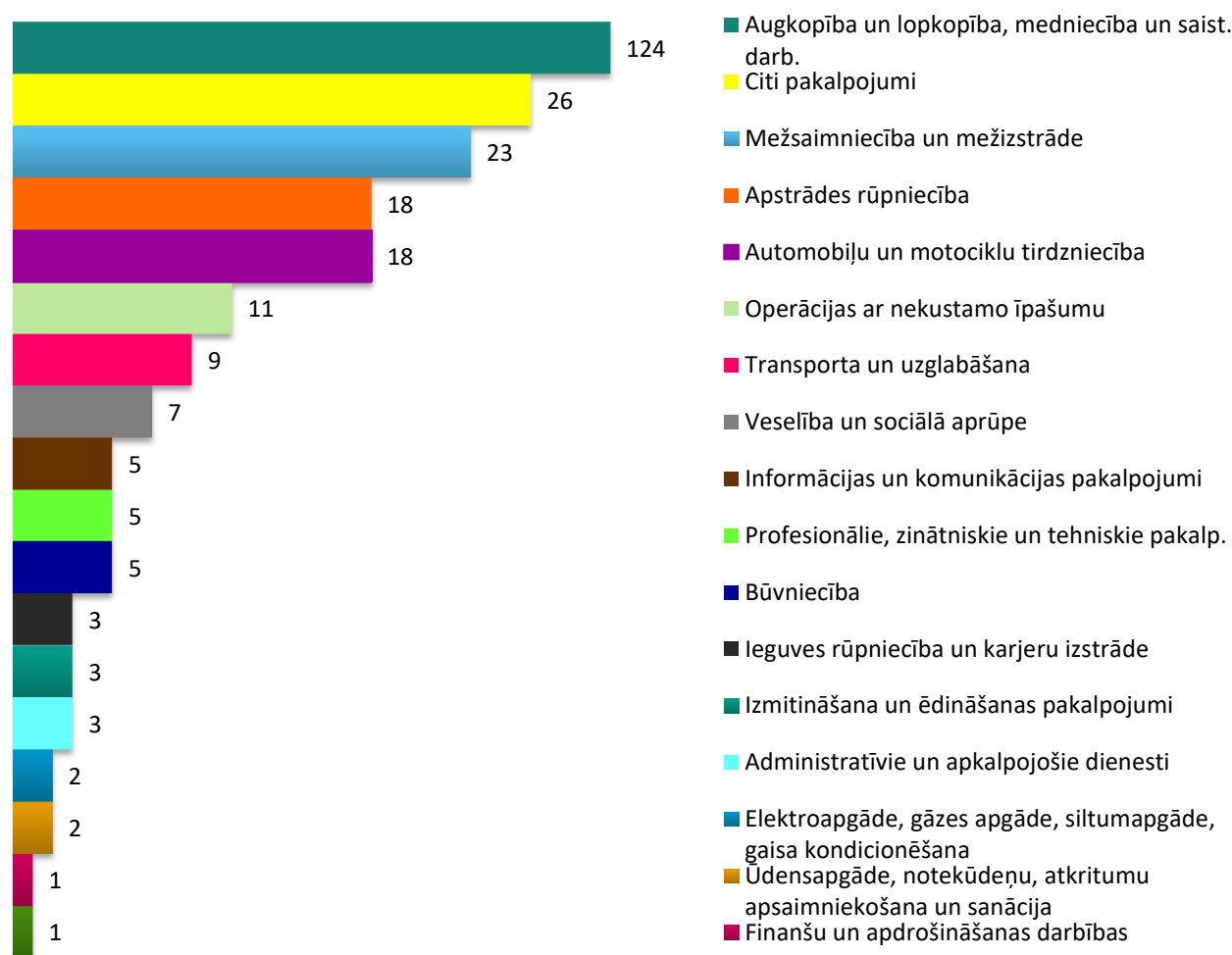
⁶³ Avots: Lursoft

Attēls 12.3.1. Ekonomiski aktīvo uzņēmumu struktūra Salas novadā, 2016.gads⁶⁴

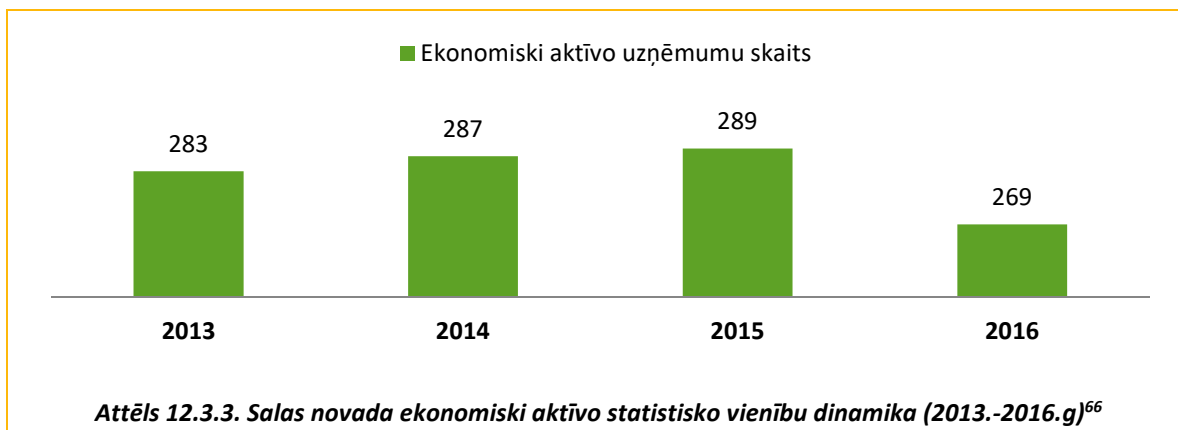
Saskaņā ar Centrālās statistikas pārvaldes datiem, novada ekonomiski aktīvo uzņēmumu darbības nozarēs 2016.gadā dominēja lauksaimniecība – augkopība, lopkopība un citi ar lauksaimniecības jomu saistītie darbības virzieni (*skatīt attēlu 12.3.2.*).

⁶⁴ Avots: CSP

Attēls 12.3.2. Salas novada ekonomiski aktīvo uzņēmumu sadalījums pa darbības nozarēm, 2016.g.⁶⁵

Salas novada ekonomiski aktīvo statistisko vienību dinamika ir pozitīva (no 2013.-2015.gadam), kam vērojama lejupslīde (2016.gadā). Periodā no 2013. - 2016. gadam ekonomiski aktīvo uzņēmumu skaits tirgus sektorā ir samazinājies par 14 vienībām jeb 5%, 2016. gadā sasniedzot 269 ekonomiski aktīvās vienības (**skatīt attēlu 12.3.3.**).

Attēls 12.3.3. Salas novada ekonomiski aktīvo statistisko vienību dinamika (2013.-2016.g.)⁶⁶

⁶⁵ Avots: CSP

Lielākie novada uzņēmumi, kuru apgrozījums pārsniedz 1 miljonu eiro/gadā, ir SIA „Kontekss”, SIA „Dona”, SIA „Sēlijas Meži”, SIA „Rītausma”, SIA „Sēļi”, SIA „Jēkabpils Autobusu parks”, SIA „Falko-2”, SIA „Jēkabpils Dolomīts”, SIA „Sakas Birch”, SIA „UV Serviss” un SIA „Gargrode”, skatīt **attēlu 12.3.4.**

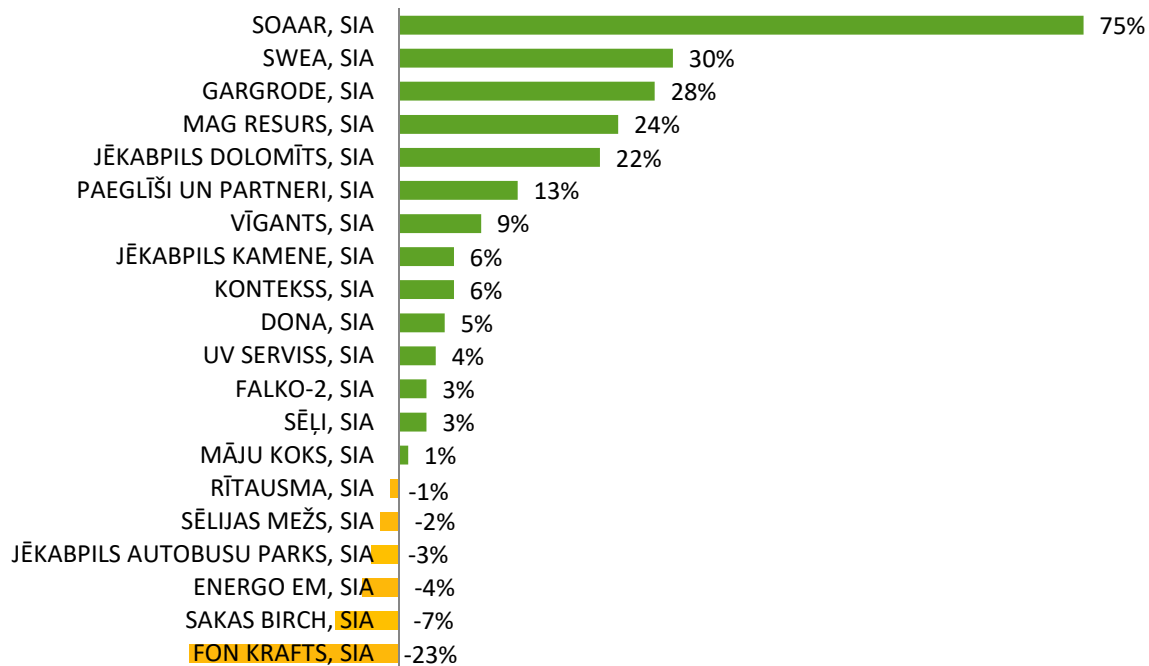
Uzņēmums	Darbības nozare	Apgrozījums	Pret 2015	Pret 2014	Pret 2013
KONTEKSS, SIA	Kokapstrāde	4,237,512.00	6%	15%	14%
DONA, SIA	Maizes un konditorejas izstrādājumu ražošana	3,207,438.00	5%	1%	-2%
SĒLIJAS MEŽS, SIA	Kokapstrāde	2,614,806.00	-2%	12%	24%
RĪTAUSMA, SIA	Dārzeņu audzēšana	2,428,756.00	-1%	6%	3%
SĒĻI, SIA	Cūkkopība	2,087,543.00	3%	7%	77%
JĒKABPILS AUTOBUSU PARKS, SIA	Transporta pārvadājumi	1,930,553.00	-3%	-10%	-17%
FALKO-2, SIA	Pārtikas preču mazumtirdzniecība	1,630,733.00	3%	12%	11%
JĒKABPILS DOLOMĪTS, SIA	Karjeru izstrāde/ Lauksaimniecība/ Mežsaimniecība / Akmeņogļu ieguve	1,411,166.00	22%	-1%	-1%
SAKAS BIRCH, SIA	Kokapstrāde	1,233,682.00	-7%	-8%	2.13 reizes
UV SERVISS, SIA	Mazumtirdzniecība	1,161,752.00	4%	-24%	-26%
GARGRODE, SIA	Kūdras ieguve	1,132,346.00	28%	-24%	36%
VĪGANTS, SIA	Nekustamā īpašuma apsaimniekošana	788,886.00	9%	13%	8%
JĒKABPILS KAMENE, SIA	Pārtikas preču mazumtirdzniecība	786,461.00	6%	-23%	-38%
MĀJU KOKS, SIA	Kravu pārvadājumi	786,027.00	1%	-16%	-8%
MAG RESURS, SIA	Kokapstrāde	775,418.00	24%	2.39 reizes	10.00 reizes
PAEGLĪŠI UN PARTNERI, SIA	Kokapstrāde	750,712.00	13%	17%	7%
SOAAR, SIA	IT tehnoloģijas	624,230.00	75%	45%	-6%
FON KRAFTS, SIA	Mežistrāde	433,521.00	-23%	13%	7.35 reizes
ENERGO EM, SIA	Elektroenerģijas ražošana	383,493.00	-4%	-37%	4.03 reizes
SWEA, SIA	Būvniecība	323,406.00	30%	14%	83%

Attēls 12.3.4. Salas novada lielākie pēc apgrozījuma uzņēmumi 2016.gadā⁶⁷

Analizējot Salas novada lielāko 20 uzņēmumu apgrozījuma pieaugumu vai kritumu pret 2015.gadu, apgrozījuma pieaugums ir vērojams 14 uzņēmumiem, kas liecina par pozitīvu uzņēmējdarbības tendenci novadā.

⁶⁶ Avots: CSP

⁶⁷ Avots: Lursoft

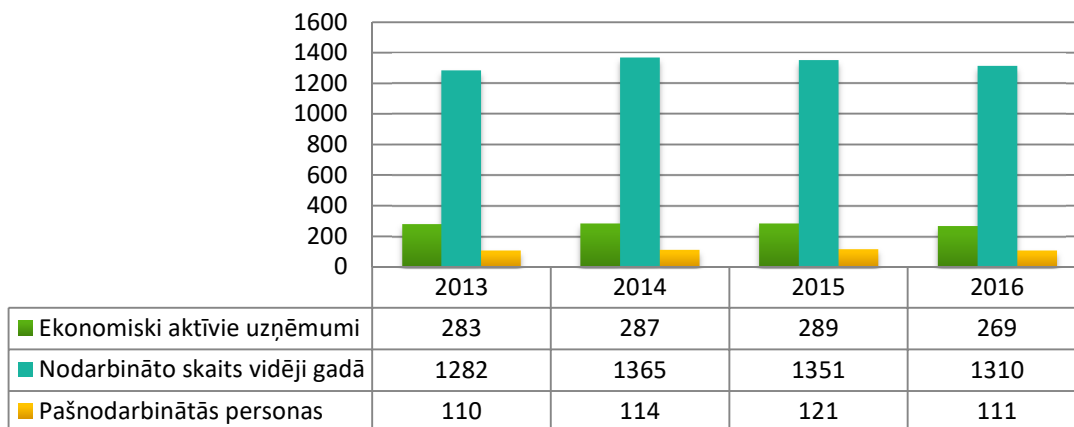

Attēls 12.3.5. Salas novada lielāko 20 uzņēmumu 2016. gada apgrozījuma pieaugums pret 2015. gadu⁶⁸

Pie lielākiem uzņēmumiem pieder arī SIA „Miķelāni Bekons”, kas gan juridiski reģistrēts Dobeles novadā, taču faktiski darbojoties Salas novadā, nodarbina lielu vietējo iedzīvotāju skaitu.

12.4. NODARBINĀTĪBA

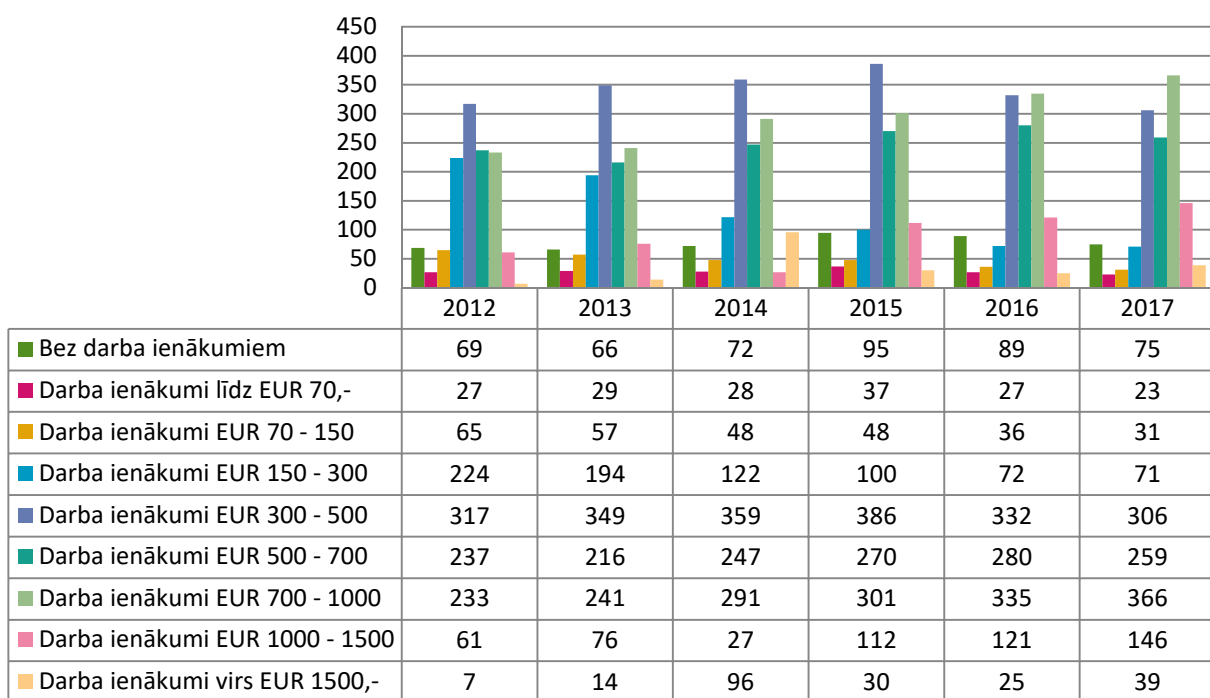
Saskaņā ar Centrālās statistikas pārvaldes datiem, 2016.gadā Salas novadā vidēji bija 1310 darba ņēmēji, kas ir 58,4% no visiem Salas novada iedzīvotājiem darbspējas vecumā 2016.gadā. Salīdzinot ar 2013.gadu, to skaits ir pieaudzis par 28 jeb par 2%. Darba devēju skaits novadā uz 2016.gadu ir 269, to skaits ir samazinājies par 14 uzņēmumiem, salīdzinot ar 2013.gadu. Pašnodarbināto fizisko personu skaits 2016.gadā ir samazinājies līdz 111 iedzīvotājiem, salīdzinot ar 123 iedzīvotājiem 2013.gadā. Līdz ar to pašnodarbināto personu īpatsvars 2016.gadā sasniedza 4,9% no visiem Salas novada iedzīvotājiem darbspējas vecumā, **skatīt attēlu 12.4.1.**

⁶⁸ Avots: Lursoft

Attēls 12.4.1. Salas novada darba devēju, darba ņēmēju un pašnodarbināto personu skaita dinamika, 2013.-2016.g.⁶⁹

Analizējot Salas novada nodarbināto skaita dinamiku pēc mēneša bruto ienākumiem, var secināt, ka darba ņēmēju mēneša bruto darba ienākumi pēdējo sešu gadu laikā ir būtiski palielinājušies. Šajā periodā darba ņēmēju skaits ar zemiem mēneša bruto darba ienākumiem (līdz 300 eiro mēnesī) samazinājies par 60,4% jeb par 191 nodarbināto, savukārt nodarbināto skaits ar bruto darba ienākumiem no 300 līdz 500 eiro samazinājies par 3,5% jeb 11 nodarbinātajiem, bet nodarbināto skaits bruto darba ienākumiem no 500 līdz 1000 eiro palielinājies par 24,8% jeb 155 nodarbinātajiem. Darba ņēmēju skaits ar bruto darba ienākumiem virs 1000 eiro mēnesī ir pieaudzis no 68 nodarbinātajiem 2012.gadā līdz 185 nodarbinātajiem 2017.gadā, (*skatīt attēlu 12.4.2.)*

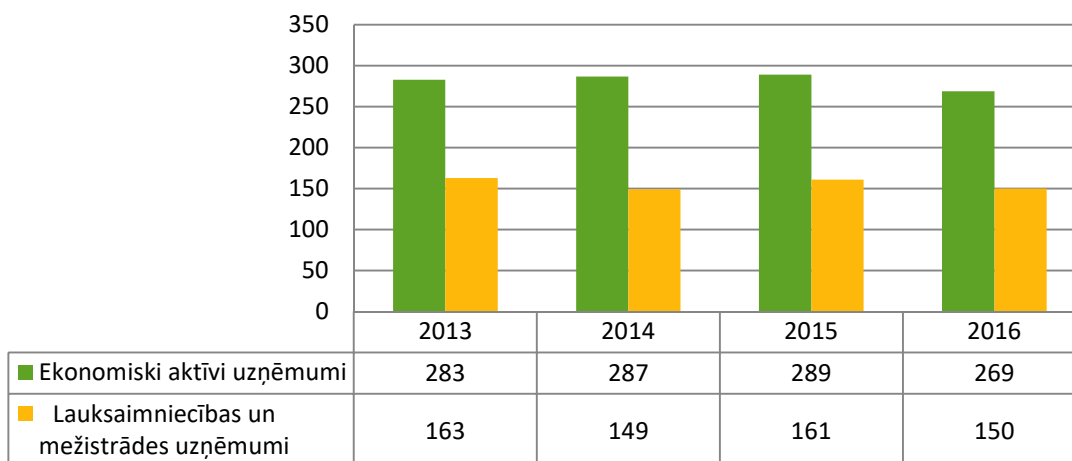
Attēls 12.4.2. Salas novada darba ņēmēju skaits pēc mēneša bruto darba ienākumiem vidēji gadā, 2012.-2017.g.⁷⁰

12.5. LAUKSAIMNIECĪBA UN MEŽISTRĀDE

Kā liecina statistikas dati, lauksaimniecība un mežistrāde (pēc NACE 2.red. A kategorijas) Salas novadā ir dominējošā uzņēmējdarbības joma. 2016.gadā lauksaimniecībā un mežistrādē darbojās vislielākais skaits Salas novada ekonomiski aktīvo vienību – 150. Kaut arī periodā no 2013. gada līdz 2016. gadam ir vērojams uzņēmumu skaita samazinājums par 8% jeb 13 vienībām, lauksaimnieciskā ražošana un mežistrāde joprojām ir dominējošā uzņēmējdarbības joma, veidojot 55,8% no kopējā ekonomiski aktīvo vienību skaita Salas novadā (*skatīt attēlu 12.5.1.)*

⁶⁹ Avots: CSP

⁷⁰ Avots: CSP

Attēls 12.5.1. Lauksaimniecības un mežsaimniecības uzņēmumu īpatsvars pret ekonomiski aktīvajiem uzņēmumiem Salas novadā 2013.-2016.g.⁷¹

Salas novadā lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē raksturīgs mazs nodarbināto skaits vienā uzņēmumā. Kā redzams **12.5.2. attēlā** – 2016.gadā 98% no uzņēmumiem nodarbināja līdz 10 darbiniekiem un tikai 2% jeb 4 uzņēmumi nodarbināja 10 un vairāk darbiniekus. Salas novadā nav lauksaimniecības un mežsaimniecības uzņēmumu ar darbinieku skaitu virs 250.

	Lauksaimniecības un mežsaimniecības uzņēmumu grupas pēc nodarbināto skaita				
	0-9	10-19	20-49	50-249	250+
2013.g.	159	1	2	1	-
2014.g.	145	1	1	2	-
2015.g.	156	1	2	2	-
2016.g.	146	1	1	2	-

Attēls 12.5.2. Salas novada lauksaimniecības un mežsaimniecības uzņēmumu sadalījums pa uzņēmumu lieluma grupām pēc nodarbināto skaita 2013.-2016.g.⁷²

Analizējot Lursoft sniegtos datus, deviņu ar lauksaimniecisko ražošanu un mežsaimniecību saistīto uzņēmumu apgrozījums veido 55,5% (15.95 milj. eiro) no 20 Salas novada lielāko uzņēmumu apgrozījuma.

12.6. PAŠVALDĪBAS ATBALSTS UZŅĒMĒJIEM

Salas novada pašvaldība savu iespēju robežās cenšas atbalstīt novada esošos un jaunus uzņēmējus, lai palīdzētu nodrošināt uzņēmumu darbību un veicinātu ekonomisko attīstību. Novada dome rīko regulāras tikšanās ar novada uzņēmējiem, lai stimulētu un pārrunātu uzņēmējdarbības attīstību novadā. Tāpat pašvaldība seko līdzi dažādu valsts un ES institūciju jaunumiem un novada uzņēmumiem aktuālos jautājumus regulāri publicē Salas novada mājaslapā, tādējādi nodrošinot

⁷¹ Avots: CSP

⁷² Avots: CSP

uzņēmējiem informācijas regulāru un laicīgu saņemšanu. Pašvaldības ekonomiskā orientācija netiešā veidā palīdz iesaistīties darba tirgus nepilnību mazināšanā, izmantojot pilnīgas vai daļējas subsīdijas, kas izpaužas kā atbalsts jauniešiem (finanšu granti).

Ražošanas vajadzībām pašvaldība uztur vietējās nozīmes ceļus, jo šie ceļi ir īpaši nepieciešami lauksaimniecības tehnikai un piena pārvadātājiem, kas apkalpo piena ražotājus laukos.

Laikposmā no 30.11.2017. līdz 30.06.2018. Salas novada pašvaldība rīko uzņēmējdarbības attīstības biznesa ideju konkursu jauniešiem „Jaunais atnācis uz laukiem”, kura laikā tiek līdzfinansēti konkursa kārtībā izvēlēti jauniešu (18-35 g.v.) projekti uzņēmējdarbības uzsākšanai.

Salas novada pašvaldība vietējā ekonomiskajā attīstībā akcentē arī dažādas pieejas vietējās ekonomikas attīstības politikā, izdalot atsevišķi uz uzņēmējdarbību vērstu pašvaldības pieeju, piemēram, uzņēmējdarbības infrastruktūras attīstību vai uz nabadzības mazināšanu vērstu pieeju, piemēram, bezdarba samazināšanu. Lai īstenotu šīs pieejas, pašvaldība apzinās brīvā tirgus mehānisma piemērotību konkrēto problēmu risināšanā. Gadījumos, kur privātā tirgus spēlētājiem pakalpojumus nodrošināt ir liels risks, jāapsver dažādas riska mazināšanas stratēģijas vai alternatīvās attīstības modeļi, t.sk. arī sociālā uzņēmējdarbība un dalītās ekonomikas risinājumi.

IEDZĪVOTĀJU UN DARBA GRUPU VIEDOKLIS

EKONOMIKA UN UZŅĒMĒJDARBĪBA

VĀJĀS PUSES / RISKI	STIPRĀS PUSES
Jaunu darba vietu nepietiekamība	Vairāki lieli uzņēmumi ar stabilu apgrozījuma palielināšanos
Mazs iedzīvotāju skaits un zema pirktspēja	Latvijā atpazīstami ražotāji (SIA „Dona”, SIA „Rītausma” u.c.
Kvalificēta darba spēka trūkums starp novada iedzīvotājiem	

IESPĒJAS

Uzņēmumiem sadarbībā ar pašvaldību nodrošināt dzīvesvietu kvalificētiem speciālistiem (t.sk. viņu ģimenēm) ar mērķi nākotnē iegūt pastāvīgos novada iedzīvotājus.

Pašvaldības atbalsts dažādās uzņēmējdarbības atbalsta programmās ES fondu un citu programmu ietvaros

13. NOVADA PAŠVALDĪBA

13.1. PĀRVALDĪBA UN ADMINISTRATĪVĀ STRUKTŪRA

Saskaņā ar likumā “Par pašvaldībām” noteikto, Salas novada pašvaldība ir vietējā pārvalde, kas ar pilsoņu vēlētās pārstāvniecības — domes — un tās izveidoto institūciju un iestāžu starpniecību nodrošina likumos noteikto funkciju, kā arī šajā likumā paredzētajā kārtībā MK doto uzdevumu un pašvaldības brīvprātīgo iniciatīvu izpildi, ievērojot valsts un attiecīgās administratīvās teritorijas iedzīvotāju intereses.

Salas novada vēlētāju aktivitāte 2017.gada 3.jūnija pašvaldību vēlēšanās bija 45,10% (balsstiesīgo iedzīvotāju skaits – 2907; nobalsojušo skaits – 1311), kas ir par 2,39% lielāka, nekā 2013.gada vēlēšanās.⁷³

Salas novada pašvaldība darbojas saskaņā ar 2017.gada 26.oktobrī Salas novada domes apstiprinātajiem saistošajiem noteikumiem “Salas novada pašvaldības nolikums”. Tas nosaka, ka Salas novada teritorija iedalās Salas un Sēlpils pagastos, kuru iedzīvotāju pārstāvību nodrošina Salas novada dome, kas sastāv no 9 deputātiem. 2017.gada 03.jūnija Latvijas pašvaldību vēlēšanās Salas novada domē tika ievēlēti:

Deputāti	Amats	Partija
Irēna Sproģe	Domes priekšsēdētāja	“Vienoti mūsu novadam”
Inga Pastare	PII “Ābelīte” vadītāja	“Vienoti mūsu novadam”
Juris Balodītis	Domes priekšsēdētāja vietnieks, Z/S „Senči” īpašnieks	“Vienoti mūsu novadam”
Ēvalds Stalidzāns	Veterinārārsts	“Vienoti mūsu novadam”
Pēteris Krastiņš	Sporta darba organizators	“Vienoti mūsu novadam”
Vija Pazuha	Biržu tautas nama direktore	“Vienoti mūsu novadam”
Jānis Bite	Juriskonsults	Jēkabpils reģionālā partija
Sandra Kaņepa	SIA „Dona” tirdzniecības menedžere	Jēkabpils reģionālā partija
Jānis Rušiņš	Z/S „Bitāni” īpašnieks	NA „Visu Latvijai”-TB/LNNK

Attēls 13.1.1. Salas novada domes deputātu saraksts, 2018.gads⁷⁴

Lai nodrošinātu savu darbību un izstrādātu Domes lēmumprojektus, **Dome no pašvaldības deputātiem ievēl:**

- Finanšu komiteju 9 locekļu sastāvā;
- Sociālo, izglītības, kultūras un sporta komiteju 4 locekļu sastāvā;
- Attīstības un tautsaimniecības komiteju 4 locekļu sastāvā.

Dome ir izveidojusi šādas **iestādes:**

- Salas novada pašvaldība (Administrācija);
- Salas vidusskola;
- Biržu pamatskola;
- Biržu internātpamatskola (darbojās līdz 2018.gada 31.augustam);

⁷³ Avots: CVK

⁷⁴ Avots: Salas novada pašvaldība

- Pirmsskolas izglītības iestāde „Ābelīte”;
- Sociālais dienests;
- Salas novada bāriņtiesa;
- Ģimenes atbalsta centrs “Saulstari”.

Administrācija ir pašvaldības iestāde, kas nodrošina Domes pieņemto lēmumu izpildi, kā arī darba organizatorisko un tehnisko apkalpošanu, un tā sastāv no šādām struktūrvienībām/kurā darbojas:

- personāla nodaļa;
- grāmatvedības nodaļa;
- attīstības nodaļa;
- dzimtsarakstu nodaļa;
- saimniecības nodaļa;
- Sēlpils pagasta pārvalde.

Pašvaldības autonomo funkciju realizācijai Salas novada pašvaldības pakļautībā/pārraudzībā ir šādas **pastarpinātās pārvaldes institūcijas**:

- Salas kultūras nams;
- Sēlpils kultūras nams;
- Biržu tautas nams;
- Salas bibliotēka;
- Biržu bibliotēka;
- Sēlpils 1.bibliotēka;
- Sēlpils 2.bibliotēka;
- Bērnu un jauniešu centrs.

Pašvaldībā **nav izveidota būvvalde** un izglītības pārvalde, bet Dome to funkcijas deleģējusi veikt Krustpils novada pašvaldības Būvvaldei un Jēkabpils novada pašvaldības Izglītības un kultūras pārvaldei.

Pašvaldība ir kapitāldaļu turētāja šādās **kapitālsabiedrībās**:

- SIA „Vīgants”;
- SIA „Jēkabpils autobusu parks”;
- SIA „Vidusdaugavas SPAAO”.

Pašvaldība ir dalībnieks šādās **biedrībās un nodibinājumos**:

- Salas Kooperatīvajā krājaizdevu sabiedrībā
- biedrībā „Latvijas Pašvaldību savienība”;
- biedrībā „Lauku partnerība Sēlija”;
- Sēlijas novadu apvienībā;
- biedrībā “Zemgales Tūrisma asociācija”;
- biedrībā “Privāto mežu īpašnieku apvienība “Jersika””

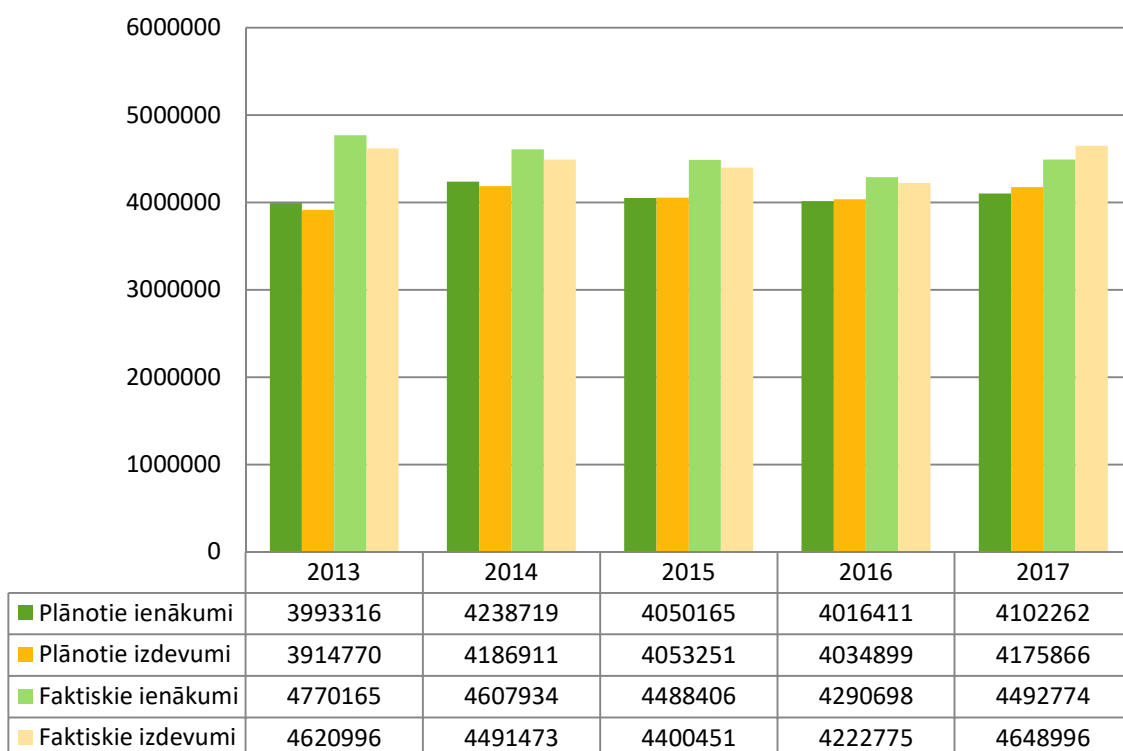
Salas novada pašvaldības administrācijas struktūru veido sekojošas nodaļas:

AMATI/ NODAĻAS	DARBINIEKU SKAITS
Domes priekšsēdētājs	1
Pašvaldības izpilddirektors	1
Personāla nodaļa	7
Grāmatvedības nodaļa	6
Attīstības nodaļa	3
Veterinārārsts	1

13.2. NOVADA BUDŽETS

Salas novada pašvaldības budžets ir izstrādāts saskaņā ar LR likums „Par pašvaldībām”, likumu „Par pašvaldību budžetu”, „Par budžetu un finanšu vadību”, LR Ministru kabineta noteikumos apstiprināto budžeta ieņēmumu, ekonomisko kategoriju un funkcionālo kategoriju klasifikāciju un saskaņā ar LR Finanšu ministrijas metodiskajiem norādījumiem. Salas novada pašvaldības budžets ir konsolidēts.

Salas novada pašvaldības pamata un speciālā budžeta kopējo izdevumu un ieņēmumu dinamika 2013. - 2017. gadam parāda, ka pašvaldības budžeta plānotie izdevumi⁷⁵ nepārsniedz plānotos ienākumus, uzrādot ieņēmumu un izdevumu balansu. Budžeta faktiskie ienākumi un faktiskie izdevumi līdz pat 2017. gadam uzrāda budžeta pārpalikumu, *skatīt attēlu 13.2.1.*

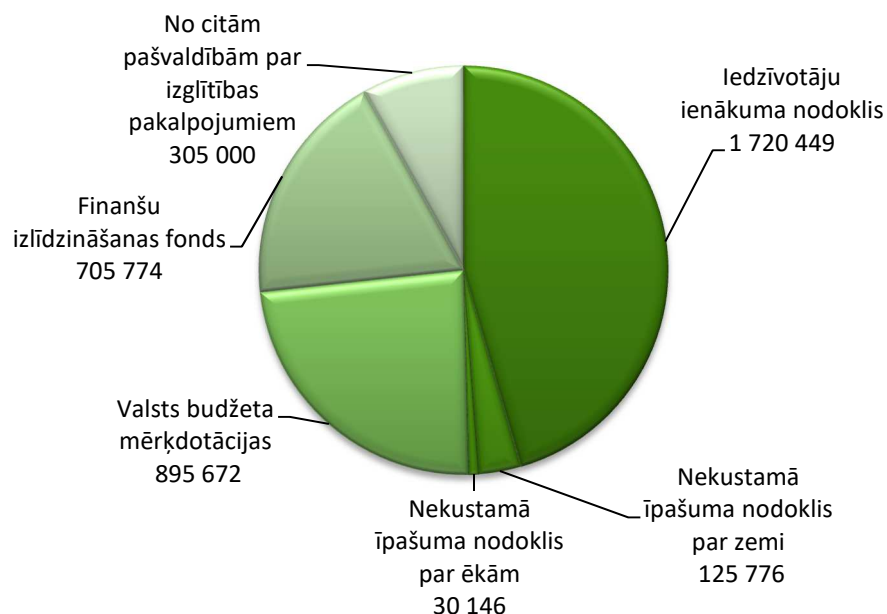
Attēls 13.2.1. Salas novada pašvaldības pamatbudžeta un speciālā budžeta faktiskie un plānotie ieņēmumi un izdevumi 2013.-2017.g.⁷⁶

Budžeta ieņēmumi

Pamatbudžeta ieņēmumu sadalījumā pa veidiem (2017.gads) dominē ieņēmumi no ledzīvotāju ienākuma nodokļa (45%); valsts budžeta mērķdotācijām (24%), finanšu izlīdzināšanas fonda iemaksām (19%) , kā arī ieņēmumi no citām pašvaldībām par izglītības pakalpojumu sniegšanu (8%), *skatīt attēlu 13.2.2.*

⁷⁵ Kopējie izdevumi(5) ir aprēķināti pēc Valsts Kases aprēķina formulas: pamatbudžeta izdevumi(1) mīnus kredītsaistības(2) un līdzdalība komersantu pašu kapitālā(3) plus speciālā budžeta izdevumi(4). Aprēķins: (1)-((2)+(3))+(4)=(5)

⁷⁶ Avots: Valsts Kase

Attēls 13.2.2. Salas novada pamatbudžeta ieņēmumu sadalījums 2017.gadā⁷⁷

Lielākais pašvaldības ienākuma avots ir ledzīvotāju ienākuma nodoklis (IIN), kas sastāda teju pusi no novada pamatbudžeta ienākumiem. Pašvaldības budžeta IIN ieņēmumi no 2013. gada ir palielinājušies par 19,2%, 2017.gadā sastādot EUR 1 772 999. Nekustamā īpašuma nodoklis (NĪN) par zemi un ēkām (mājokļiem) no 2013.gada ir palielinājies par 20,4%, 2017.gadā sastādot EUR 194 746, **skatīt attēlu 13.2.3.**

Gads	IIN ieņēmumi (EUR)	IIN ieņēmumi uz 1 iedzīvotāju (EUR)	NĪN ieņēmumi (EUR)	NĪN ieņēmumi uz 1 iedzīvotāju (EUR)
2013	1 433 378	338,94	154 944	36,64
2014	1 464 656	354,90	173 188	41,96
2015	1 540 804	382,81	182 338	45,30
2016	1 608 772	403,50	184 978	46,40
2017	1 772 999	457,31	194 746	50,23

Attēls 13.2.3. Pašvaldības budžeta IIN un NĪN ieņēmumi, 2013.-2017.g.⁷⁸

Iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksātāju skaits pēc darba ņēmēju deklarētās dzīvesvietas uzrāda samazinājuma tendenci. Toties ieturētā summa pēc darba ņēmēja deklarētas adreses, kas ir Salas novads, kopš 2013.gada ir pieaugusi par 23%.

⁷⁷ Avots: Salas novada dome

⁷⁸ Avots: RAIM (VID)

Gads	Iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksātāju skaits pēc deklarētas dzīves vietas (EUR)	Ieturētā IIN summa pēc darba ņēmēja deklarētas adreses (EUR)	Ieturētā IIN summa pēc darba ņēmēja deklarētas adreses uz 1 iedzīvotāju (EUR)
2013	1723	1 488 301,41	351,93
2014	1745	1 559 698,43	377,93
2015	1675	1 624 557,42	403,62
2016	1631	1 742 876,50	437,14
2017	1609	1 936 468,33	499,48

Attēls 13.2.4. Iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksātāju skaits un ieturētā summa pēc darba ņēmēja deklarētas adreses, 2013.-2017.g.⁷⁹

Budžeta izdevumi

Pašvaldības budžeta kopējos izdevumus veido pamatbudžeta un speciālā budžeta izdevumi. Pamatbudžeta izdevumu sadalījumā pa veidiem (2017.gads) lielāko segmentu veido izglītības jomas izdevumi 49,13%, sociālo pakalpojumu un iestāžu izdevumi (14,95%), pašvaldības administrācijas izdevumi (8,39%), kā arī izdevumi kultūrai un sportam – 7,52%, *skatīt attēlu 13.2.5.* Kredītsaistības veido 0,28% no pamatbudžeta izdevumu apjoma.

Pozīcija	Izdevumi (EUR)	Izdevumi (%)
Izglītības iestādes un projekti	2 14 88 97	49,13%
Pašvaldības administrācija	367 000	8,39%
Bibliotēkas	62 946	1,44%
Kultūra un sports (iestādes un pasākumi)	328 924	7,52%
Sociālie pakalpojumi un iestādes	653 950	14,95%
Vide	120 172	2,75%
Saimnieciskie izdevumi un iestādes	267 102	6,11%
Sabiedriskā kārtība	4 337	0,10%
Sēlpils pagasta pārvalde	79 731	1,82%
Jauniešu centrs un projekti	13 685	0,31%
Attīstības nodaļa	7 346	0,17%
KAC	9 329	0,21%
Kredīti	12 578	0,28%
Lauksaimnieki	24 297	0,55%
ES un pašvaldības projekti	135 501	3,10%
Pašvaldību vēlēšanas	5 119	0,12%
Remontdarbi, labiekārtojums un tehniskie projekti	125 397	2,87%
Deputātu atalgojums	7 876	0,18%
KOPĀ	4 374 187	100%

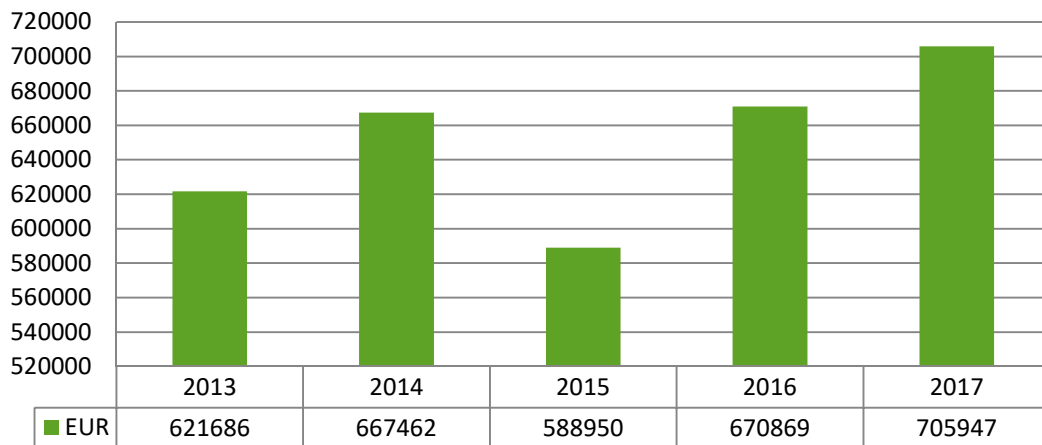
Attēls 13.2.5. Salas novada pašvaldības pamatbudžeta izdevumi pa pozīcijām 2017.gadā⁸⁰

⁷⁹ Avots: RAIM

⁸⁰ Avots: Salas novada dome

Speciālā budžeta izdevumus 2017.gadā veido dabas resursu nodoklis EUR 28 631 (18%) un autoceļu uzturēšanas fonda iemaksas EUR 127 170 (82%).

Mērķdotāciju apmērs no pašvaldības izlīdzināšanas fonda laikposmā no 2013. līdz 2017.g. kopsummā sastāda EUR 3 254 914, **skatīt attēlu 13.2.6.**

Attēls 13.2.6. Mērķdotāciju apmērs no pašvaldības izlīdzināšanas fonda 2013.-2017.g.⁸¹

No 2018. gada 1.janvāra LR likumdošana nosaka palielināt minimālo algu pilnas slodzes darba ņēmējiem par 50 eiro, kas nozīmē pašvaldības administrācijas izdevumu pieaugumu 2018.gadā un turpmāk.

Pamatojoties uz „Ziņojumu par Salas novada pašvaldības budžetu 2018.gadam, pašvaldības ekonomisko un sociālo situāciju un pašvaldības izdevumiem 2018.gadā”, Salas novada pašvaldības budžeta līdzekļi tiks ieguldīti vairāku nozīmīgu projektu īstenošanā. Būtiska uzmanība tiks pievērsta izglītības jautājumu risināšanai, ievērojamu pašvaldības finansējuma daļu novirzot izglītības iestādēm, kā arī atpūtas, kultūras un sporta iespēju dažādošanai, pašvaldības teritoriju un mājokļu apsaimniekošanai, kā arī sociālajai aizsardzībai un pārvaldības nodrošināšanai.

⁸¹ Avots: RAIM

13.3. PAŠVALDĪBAS UN NOVADA DALĪBA EIROPAS SAVIENĪBAS PROJEKTOS

Laika posmā no 2012. līdz 2016.gadam Salas novads (pašvaldība, uzņēmēji, biedrības u.c.) ir sekmīgi iesaistījušies vairākos ES finansētajos projektos, kopumā iegūstot vairāk kā 20 miljonus eiro ES līdzfinansējumu (*skatīt attēlu 13.3.1.*).

Gads	ES fondu (ELGF, ELFLA, EZF, ERAF, ESF, KF) projektu finansējuma summa, EUR
2012	7 276 636,42
2013	5 267 581,13
2014	2 507 389,73
2015	2 592 848,07
2016	2 546 220,24

Attēls 13.3.1. ES fondu projektu finansējuma summa Salas novadā 2012.-2016.g.⁸²

Pašvaldības projekti ar līdzfinansējumu

No 2013. līdz 2018.gadam Salas novada pašvaldība ir realizējusi vai vēl realizē vairākus novadam un tā iedzīvotājiem nozīmīgus projektus, kuru galvenais finansētājs ir Eiropas Savienība. Pateicoties šiem projektiem, tika uzlabota novada kultūras un sociālā vide, rekultivētas vidi piesārņojošas izgāztuves, veicināta sabiedrības veselības uzlabošana un aktīva atpūta, u.c.

Projekts	Projekta kopsumma (EUR)	Fondu finansējums (EUR)	Pašvaldības finansējums (EUR)
Tērpu iegāde jauktajam korim „Sēlpils” ES fonds: ELFLA Realizācijas termiņš: 14.05.12-03.06.13	5 052,19	4 546,97	505,22
Salas pagasta aizsargdambja rekonstrukcija ES fonds: ERAF Realizācijas termiņš: 01.04.2013-30.09.14 Grozījumu realizācijas termiņš: 30.05.14-1.06.15	387 126,10 22 521,34	329 057,18 19 143,14	58 068,92 3 680,70
Kompleksi risinājumi siltumnīcefekta gāzu emisijas samazināšanai Salas vidusskolas sporta zālei Fonds: KPFI Realizācijas termiņš: 5.12.13-30.06.14	512 908,95	231 594,74	281 314,21
Ērtākai dzīves videi Salas novadā ES fonds: Leader Realizācijas termiņš: 04.11.13 – 30.05.14	8 266,09	7 439,49	826,60
Jauniešu centra attīstība Salas novadā ES fonds: ELFLA Realizācijas termiņš: 30.04.13-01.12.14	5 115,76	4 604,19	428,90
Krāsu virpulis Salas novadā ES fonds: ELFLA Realizācijas termiņš: 30.04.13-28.03.14	7 114,36	6 402,92	711,44

⁸² Avots: RAIM

Norāžu sistēmas izveide Salas novadā ES fonds: ELFLA Realizācijas termiņš: 22.06.14-30.04.15	3 053,47	2 748,12	380,59
Normatīvo aktu prasībām neatbilstošās Salas pagasta izgāztuves „Gustiņu Rāceņi” rekultivācija ES fonds: KF Realizācijas termiņš: 27.03.15-17.08.15	24 501,51	20 826,28	3 675,23
Normatīvo aktu prasībām neatbilstošās Salas pagasta izgāztuves „Ielejas” rekultivācija ES fonds: KF Realizācijas termiņš: 27.03.15-17.08.15	24 679,09	20 977,22	3 701,86
Droša vide Salas ciemā ES fonds: Leader Realizācijas termiņš: 19.10.16-31.10.17	28 559,00	25 703,10	2 855,90
Ceļo gudri – apmeklē Lietuvu un Latviju Fonds: ERAF + nacionālais (LV) finansējums Realizācijas termiņš: 01.05.17 – 30.04.19	61 181,05	55 062,94	9 177,16
Vietējās sabiedrības veselības veicināšanas un slimību profilakses pasākumi Salas novadā Fonds: ESF + nacionālais (LV) finansējums Realizācijas termiņš: 02.01.17-31.12.19	49 116,00	49 116,00	0,00
Nodarbināto personu profesionālās kompetences pilnveide Fonds: ESF + LV valsts budžets Realizācijas termiņš: 01.01.17-31.12.22	-	-	0,00
Atbalsts izglītojamo individuālo kompetenču attīstībai Fonds: ESF + LV valsts budžets Realizācijas termiņš: 01.09.17-31.08.18	33 647,75	33 647,75	0,00
Attēls 13.3.2. Salas novada pašvaldības realizētie ES un citu fondu projekti⁸³			

IEDZĪVOTĀJU UN DARBA GRUPU VIEDOKLIS

NOVADA PAŠVALDĪBA

VĀJĀS PUSES / RISKI	STIPRĀS PUSES
Ierobežots pašvaldības budžets	Aktīva dalība valsts un ES projektos (t.sk.finansējuma piesaiste)
Liela konkurence ar citām pašvaldībām ES finanšu līdzekļu piesaistē	Budžeta racionāla sadale bez vai ar nelielu budžeta deficītu

IESPĒJAS

Novada mājaslapas www.salasnovads.lv pilnveidošana
Sociālo tīklu izmantošana komunikācijai un sabiedrības uzrunāšanai (t.sk.pasākumu izziņošanai)
Gida pakalpojumu nodrošināšana

⁸³ Avots: Salas novada pašvaldība